

Advokatbladet

NR. 4 2026 106. ÅRGANG

ENDRINGER!?

Det e' fali', det!

«Advokatvirksomhet
står for første gang
overfor en situasjon hvor
selve forretningsmodellen
utfordres.»

Thomas Svensen, MP i BAH

«Nye krav stilles til
utviklingen av
medarbeiderne.»

Camilla Wollan,
MP i DLA Piper

«Etter min mening
har det aldri skjedd
så store endringer
i vår bransje på
samme tid.»

Stephan Jervell, MP i Wiersholm

Alle trenger en bank. Noen trenger mer.

Som medlem i Advokatforeningen har du tilgang til et komplett banktilbud i Handelsbanken med gode betingelser. Samler du økonomien din hos oss, kan det være mulighet for enda bedre pris på boliglånet ditt.

Har du egen advokatvirksomhet, vet du hvor tett privat- og bedriftsøkonomien henger sammen. Når alt er samlet på ett sted, blir det enklere å holde oversikt, og å ta gode valg underveis. Hos oss møter du en personlig rådgiver som tar seg tid til å bli kjent med deg og situasjonen din. Slik kan vi finne løsninger som passer for akkurat deg.

Les om medlemsfordelene dine handelsbanken.no

INNHold

Nr. 4 2026

Endringspresset

Advokatbransjen har de siste tiårene håndtert store, strukturelle endringer – sterk vekst, fusjonsbølger, konsolidering og digitalisering. Nå utfordres bransjen ikke bare av KI, men også av nye eierskaps-, partner- og forretningsmodeller. Les om endringspresset som former bransjen.

TEMA SIDE 18

FASTE SPALTER:

Bøker
SIDE 55

Lederens kommentar
SIDE 59

Advokatansvar
SIDE 65

Nytt om navn
SIDE 66

Medlemsnytt
SIDE 68

Kryssord
SIDE 74

Sosiale medier
SIDE 75

Makten i mekling

– Mange forlik er kommet på plass etter press fra dommere eller sakkyndige, sa tingrettsdommer Bente LaForce på årets meklingskonferanse.

SIDE 14

Hva med et anskaffelsestilsyn?

En offentlig tilsynsmyndighet etter modell av Konkurransetilsynet kunne gjort det enklere å håndheve anskaffelsesregelverket, mener advokat Nina Sørensen.

SIDE 17

Applausen stilnet

Team Pølsa og A-laget berørte hele nasjonen, men førte ikke til bedre vilkår for funksjonshemmede, ifølge advokat Geir Lippestad.

SIDE 56

SAGT I DETTE BLADET

– Norske myndigheter er for trege. Alt trenger ikke utredes i det vide og det brede. Bare «get it done».

ESPEN A. WERRING, advokat i Thommessen, SIDE 16

– Men hvorfor er det så få kvinner som blir spurt om å være voldgiftsdommere? Er det fortsatt litt «gutteklubben grei»?

KRISTIN BJELLA, advokat i Advokatfirmaet BJELLA, SIDE 64

– Jeg mener kultur nærmest er det meste som underholder et menneske. For meg er kultur ikke bare konsert, bøker eller teater. Det er også en fotballkamp, en kafé jeg vil besøke eller en pølse jeg ikke har smakt før.

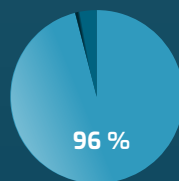
HALLVARD ØSTGÅRD, advokat i Advokatfirmaet Østgård, SIDE 72

Juridiske vurderinger blir skarpere når de drøftes med dem som merker konsekvensene

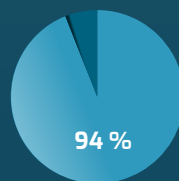
De fleste juridiske problemstillinger stopper ikke ved lovteksten. De griper inn i hvordan virksomheter styres og utvikles, men også i menneskers liv og rettigheter

På våre kurs, sertifiseringer og nettverk møter advokater og jurister dem som har ansvaret for å etterleve lovkravene i næringsliv og forvaltning. Slik blir arbeidet med jussen tettere koblet til virkeligheten den skal fungere i - les mer på juc.no

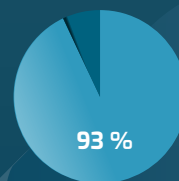
Slik vurderer deltakerne kursene våre

Relevans: Fikk praktisk og relevant kunnskap fra kurset

Kursledere: Vurderte kurslederen som faglig sterk

Vil anbefale JUC: Vil anbefale oss til en kollega

JUC

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALISTER

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

Marit Moen Fjeld
marit@advokatbladet.no
Mobil: 980 48 257

REDAKSJONSRAÐ

Emanuel Feinberg (leder)
Jens Johan Hjort
Rune Opdahl
Ida Andenæs
Ida Brabrand

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Universitetsgt. 9,
PB 362 Sentrum, 0102 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær
ms@advokatforeningen.no

Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef
ba@advokatforeningen.no

FORSIDEILLUSTRASJON:

Maipo Film

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no

TRYKKERI

Aksell – aksell.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

redaksjonen@advokatbladet.no

Fagpressen
OPPLAGSKONTROLLERT

TRYKT I NORGE
NO - 1470

Kongen av humanistisk strafferettspleie

At et varetektsfengslet menneske fikk bære kong Haralds kiste fra Slottets røde salong til Slottskapellet i en privat seremoni, samt har fått tillatelse til å delta i den TV-sendte begravelsen, skaper overskrifter verden over, også her hjemme.

«Signalet er rystende», lyder en overskrift i Se og Hør, som har intervjuet en belgisk kongehusreporter som forteller at det belgiske publikummets rådende reaksjon er «overraskelse og uforståelighet». «Reagerer: Overskygger nesten alt» er en overskrift fra Dagbladet.

Den internasjonale forundringen er ikke tilfeldig. Den avslører en kulturforskjell: I mange land forventer man at familien distanserer seg fra den som er straffedømt. Det er ikke Norges vei — og det bør det ikke være.

Høyby, som ble dømt til fire års fengsel for to voldtekter og mishandling i nære relasjoner og andre forhold i juni, soner varetekt med fotlenke, og har som kjent anket dommen. Siden august i fjor har 59 siktede personer gjennomført varetekt med elektronisk kontroll, ifølge ferske tall fra Kriminalomsorgen. Ordningen ble innført den 15. august 2025, og er ment å være et mindre inngripende alternativ enn å sitte i fengsel, også for å redusere risikoen for negativ isolasjon, ifølge direktoratet. Pr. 14. august i år var 15 siktede pålenket, som det kalles. Marius Borg Høyby er altså én av disse. To av de femten er under 18 år.

At kongefamilien inkluderer varetektsfengslede Høyby i viktige stunder for dem og nasjonen, har stor symbolverdi, og kan tolkes som en støtte til idealet om en humanistisk strafferettspleie. Kongen viser med sine handlinger at familien ikke har støtt Høyby fra seg, men tvert om slår ring rundt ham.

Dette har kong Haakon også uttalt ved flere anledninger: «Vi er glade i ham, selvfølgelig. Han er en viktig del av vår familie. Og han er en borger i Norge. Gjennom det har han det samme ansvaret som alle andre, men også de samme rettighetene», sa han før rettssaken startet i februar.

Kongefamiliens inkludering av Høyby i de offisielle seremoniene knyttet til kong Haralds bortgang, gir et tydelig signal til alle straffedømte og siktede om at de er mennesker, som alle andre. Kongen viser at han klarer å skille mellom stesønnens kriminelle atferd og alt annet Høyby selv sagt også er.

For ingen er bare kriminell, bare stoff-

misbruker, bare slem. Også straffedømte og varetektsfengslede er mennesker, og skal behandles med verdighet. Den norske humanistiske strafferettspleien har jo dette som ideal: Man skal kunne gjøre opp for seg og rehabiliteres.

Kongefamilien er i dag de fremste representantene for denne tankegangen.

På høstseminaret til Forsvarerseminaret i fjor uttalte Advokatforeningens leder Siri Teigum at «noe av det vi ser i Norge, er et sterkt press mot den kunnskapsbaserte humane strafferettspleien. Det dukker stadig opp forslag fra politikere om å øke straffenvåne og senke minstealderen». Mange jurister mener at vår humane strafferettspleie er noe av det fineste med Norge. Ropet om strengere straffer får lite eller intet gehør blant landets forsvarere.

Alvoret i handlingene Høyby er anklaget for, må ikke glemmes eller bagatelliseres. I skyggen av den kongelige glansen står flere fornærmede som mener seg utsatt for vold og voldtekt, trusler, skadeverk og mer. Høyby har åpenbart også kastet skam over sin nærmeste familie.

Kongefamilien har likevel valgt å stå ved sin stesønn, sønn og bror. At Høyby får være sammen med dem i disse viktige dagene, betyr ikke at kongefamilien støtter Høybys handlinger. De støtter ham som menneske. Det er en viktig forskjell — og nettopp denne forskjellen er hjørnesteinen i norsk strafferettspleie.

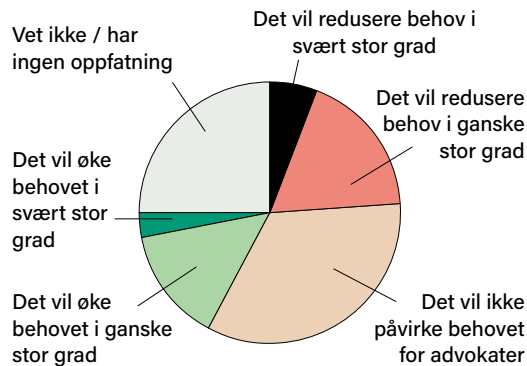
I en tid der presset mot den humane strafferettspleien er merkbart, og krav om strengere straffer stadig trenger seg på, viser kongefamilien vei. Ikke med ord, men med handling. Ingen stortingsmelding eller politisk partiprogram kan formidle dette idealet like tydelig som en kongefamilie som holder sin siktede sønn i hånden mens nasjonen sørger. Kong Haakon er ikke bare Norges statsoverhode. I disse dagene er han også kongen av humanistisk strafferettspleie.

NINA SCHMIDT

Nina Schmidt

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Økt advokat-behov med KI?

Analysebyrået Opinion har på vegne av HELP Forsikring gjort en undersøkelse om advokatbruken i Norden. Den viser at hele 17 prosent av respondentene i Norge tror at bruken av KI vil øke behovet for advokater i ganske stor grad (14 prosent) eller i svært stor grad (tre prosent).

HELP har også spurt hva som er de viktigste årsakene til at respondente- ne – fire tusen i alt – besluttet å unngå rettslige skritt da de stod i konflikt. Her svarer 46 prosent av de norske delta- gerne «høye kostnader» og 41 prosent «stress og emosjonell belastning».

21 prosent av de norske responden- tene svarer også at de har brukt femti timer eller mer av arbeidstiden på å jobbe med, eller tenke på konflikten.

NYTT OM FOLK

Etter nær åtte år som høyesterettsdom- mer, er **Erik Thyness** tilbake i advokatbran- sjen. Denne gangen som academic counsel i Wiersholm. Thyness var partner i selskapet fra 1996 til 2019, og også mana- ging partner fra 2006 til 2012.

Erik Thyness.
Foto: Høyesterett

Siri Teigum, Advokatforeningens leder og partner i Thommessen, er av Kapital kåret til Norges mektigst juss-kvinne. Teigum er også styreleder i Folketrygdfondet.

Siri Teigum.

14

I samtlige av de nordiske landene har den kriminelle lavalderen vært 15 år. Slik er det ikke nå lenger, melder SVT. I august vedtok den svenske Riksdagen å senke den kriminelle lavalderen i Sverige med ett år. Forslaget ble vedtatt med 281 mot 66 stemmer.

Journalist får Rettssikkerhetsprisen 2026

Tidlig på 1980-tallet ble Norge rystet av en massedrapssak av enorme dimensjoner da sykehjemsbestyrer Arnfinn Nasset ble anklaget og senere dømt for 22 drap og et drapsforsøk på beboere ved et sykehjem i Orkdal i Trøndelag. Drapene skal ha blitt begått med medikamentet curacit. Under politietterforskningen tilstod Nasset 31 drap, men trakk senere alle tilståelsene.

I boken *Den usannsynlige seriemorderen: Arnfinn Nasset og hans 31 tilståelser* retter journalist og forfatter Simen Sætre (52) søke- lyset mot politietterforskningen, bevisbedøm- melsen og domfellelsen i saken. Det er dette arbeidet som nå hedres med pris.

– I boken sier jeg jo at han kan ha blitt uskyldig dømt, i hvert fall for et tjuetalls drap. Dette bør studeres nærmere, både av Gjenopptakelseskom- misjonen, og eventuelt også gjennom en offentlig utredning, sier Sætre. Ifølge juryen, som ledes av førsteamanuensis Katrine Holter ved Politi- høyskolen, gir Sætres journalistiske arbeid ansvarlige myndigheter et solid grunnlag for å se på saken med et ferskt blikk.

«Journalistikkens kanskje viktigste oppgave er å være offentlighetens vaktbikkje: Å drive maktkritikk, beskytte enkeltmennesker mot overgrep og forsømmelser fra offentlige myndigheter, og å avdekke kritikkverdige forhold – også i egen profesjon. Med sitt prosjekt oppfyller Simen Sætre alle disse idealene», skriver juryen.

Simen Sætre.
Foto: Privat

Får tilby master i juss

Universitetet i Innlandet (INN) har fått ja til å etablere et masterstudium i rettsvitenskap. Studiet vil bli en toårig påbygning på det allerede etablerte bachelorstudiet i juss, og ambisjonen er å kunnet ta opp 45 studenter årlig innen 2028.

VISSTE DU AT...

Advokater i privat virksomhet som regel får ja til å være anonyme når de søker jobb i domstolene? Ifølge lederen for Innstillingsrådet for dommere, Unni Sandbukt, er tallet over søkere som unntas offentlighet ganske stabilt. – Mellom 27 til 28 prosent av søkerne får innvilget søknader om å bli unntatt offentlighet. De aller fleste som har fått unntak er advokater i privat virksomhet. Søkere fra andre stillingskategorier får som regel avslag, med mindre det foreligger helt spesielle omstendigheter. Normalt gis det ikke unntak for søkere fra offentlig sektor eller for internadvokater i private selskaper, sier hun..

Foto: Kimm Saatvedt, Det kongelige hoff

H.M. Kong Harald V
(21.2.1937–28.8.2026)

«**D**et er med stor sorg vi mottok budskapet om Hans Majestet Kong Haralds bort- gang i dag. Våre tanker går til hans nær- meste i denne tunge tiden. Han var en samlende og inkluderende konge som gjorde Norge til et varmere sted. Takk for alt du gjorde for Norge», skriver Ad- vokatforeningen.

Høyesterettsjustitiarius Toril Marie Øie ble dagen etter kong Haralds død tatt imot i kondolanseaudiens av kong

Haakon og kronprinsesse Ingrid Alexan- dra på Slottet.

I kondolanseprotokollen uttrykte justitiarius sin inderligste medfølelse, og skrev blant annet at kongens bortgang ikke bare er et stort tap for kongefamili- en, men for hele det norske folk. På vegne av Høyesterett trakk hun også frem den kloke og gode måten kong Harald løftet frem betydningen av konstitusjonen, demokratiet, rettsstaten og menneske- rettighetene, og interessen han viste for domstolenes oppgaver og virksomhet.

Endelig eget gateskilt

I 2021 tok Advokatforeningen til ordet for at Elise Sem, både Norge og Europas første kvinnelige ad- vokat, burde få sitt eget gateskilt. Nå har drømmen gått i oppfyllelse. I Sems hjemby Mandal har det lokale initiativet Gleditsch-prosjektet sørget for en varig markering av foregangskvinnen.

«Det tok 122 år, men nå er vi her. Endelig! Elise Sem har satt dype spor etter seg. Hun vokste opp i Mandal, i en tid hvor skole utover middelskolen ikke var mulig for jenter. Hun jobbet åtte år på farens sorenskriverkontor, og da universite- tet åpnet for kvinnelige studenter dro hun til Kristiania og begynte på jusstudiet», skriver gruppen sammen med et bilde av skiltet i sosiale medier.

Tilbake i 1901, da Sem var ferdigutdannet jurist, kunne ikke kvinner bli advokat. Sem og fire medstudenter skrev så til Justisdepartementet og krevde loven en- dret. De ble hørt. Samme dag som loven trådte i kraft, åpnet Sem eget advokat- kontor. I 1911 var hun den første kvinnen til å prosedere i Høyesterett.

De 10 største advokatfirmaene utenfor Oslo

By	Advokatfirma	2025	Endring
Bergen	Harris	159,3	5 %
Tønsberg	Tenden	128,8	23 %
Stavanger	Haver	124,5	12,9 %
Drammen	Svensson Nøkleby	101,1	0,6 %
Kristiansand	Tofte Hald	96,5	7,3 %
Lillestrøm	Halvorsen & Co	88,1	6 %
Trondheim	Bjerkkan Stav	83,3	15,1 %
Kristiansand	Wigemyr	77,6	11,8 %
Bergen	Kyrre	74,6	23,7 %
Ålesund	Øverbø Gjørtz	71,5	-4 %

» ADVOKATSKANDALEN

Programleder: Stavanger Aftenblad

PODKASTERIE I FEM DELER:

- Det første tipset
- Sjokkbølgen
- Hvem tar regningen?
- Var han alene?
- Det skjulte opptaket

» JUSSPODDEN

Programleder: Marianne Reinertsen

NYESTE EPISODER:

- §298: Klimasøksmål, adopsjonsstrid og gruppesøksmål: Tre rettssaker å følge med på
- §297: Justispolitisk vorspiel: Hva bør politikerne snakke om?

» RETT OG SLETT

Programleder: Katrine Holter

NYESTE EPISODER:

- Verdens tryggeste fødselsomsorg: Hvorfor gjør kvinnene opprør?
- Forlikrådet: En trussel mot min og din rettssikkerhet?

» NEW YORK TIMES' «THE DAILY»

Programledere: Michael Barbaro, Rachel Abrams og Natalie Kitroeff

NYESTE EPISODER:

- How a Teenager Found Undiagnosed Brain Injuries in the Military
- How Flock Cameras Took Over America

Kristine F. Rørholt.

AML-PAKKEN:

Nytt i hvitvaskings-regelverket

Mange advokatvirksomheter kommer til å måtte bruke mer ressurser på etterlevelse av antihvitvaskingsregelverket. Mye av detaljreguleringen vil passe dårlig i en del situasjoner, ifølge lederen av Advokatforeningens ekspertgruppe mot hvitvasking.

TEKST: MARIT MOEN FJELD

Få radikale materielle endringer, men mer detaljstyring er signalet fra EU med nytt antihvitvaskings-regelverk, ifølge advokat Kristine F. Rørholt.

— Det kommer til å kreve en innsats å tilpasse seg. De som ikke har tatt noen steg, begynner å få dårlig tid, sier hun.

Rørholt sier at det vil overraske henne om Advokattilsynet kommer på besøk i august og forventer at alt er fullt implementert.

— Samtidig ville jeg som advokat ikke lent meg tilbake og tenkt at dette kan vente. Jeg ville allerede nå forberedt meg på at det kommer store endringer.

Slik oppsummerer Kristine F. Rørholt det nye antihvitvaskingsregelverket fra EU - den såkalte AML-pakken. Pakken, bestående av tre forordninger og ett direktiv, har vært et arbeidsprosjekt i EU siden 2020 og skal etter planen tre i kraft i Norge i juli 2027.

TILPASSEDE RISIKOVURDERINGER

Rørholt fremhever fire punkter som blir særlig relevant for advokater i tiden som kommer:

— For det første vil kravene til å vurdere hvor eksponert man er for å bli misbrukt i hvitvasking og terrorfinansiering, skjerpes - det vil si kravene til å gjøre risikovurderinger. Med nytt EU-regelverk kreves detaljerte

risikovurderinger basert på konkrete data fra egen virksomhet, for eksempel data om hvor klienter kommer fra, hva slags type oppdrag firmaet håndterer og hvorvidt oppdragene innebærer internasjonale overføringer eller har internasjonal karakter, og hvilke land som da er involvert.

Denne informasjonen kan det være krevende å hente ut for advokater, påpeker Rørholt.

VANSKELIGERE Å GJEMME SEG

For det andre innføres skjerpede krav til å identifisere og dokumentere reelle rettighetshavere hos klientene.

— Ønsket er at man skal finne personer som reelt sett eier og kontrollerer en virksomhet. Målet er at det skal være vanskelig å gjemme seg bak selskapsstrukturer. Det kommer ikke til å holde å basere seg på oppslag i selskapsregistre, eksemplifiserer hun.

For det tredje peker hun på at det nye lovverket stiller strengere krav til internkontroll, en type virksomhetsstyring som hun mener ligner mer på modellen fra banker.

— Man må utpeke to roller; en compliance manager på ledelsesnivå og en compliance officer som utpekes av den øverste ledelsen. Dette kan være samme person i mindre virksomheter. Generelt vil man se tydeligere krav til interkontroll, virksomhetsstyring, opplæring av ansatte og mer utførlige skik-

kethetskontroller. Dette vil kunne bli krevende for små firmaer, sier hun.

FRYSFORPLIKTELSEN

En fjerde endring er at deler av sanksjonsregelverket blir en del av hvitvaskingsregelverket. I dag har ikke alle advokater rutiner for å sikre etterlevelse av den såkalte frysforpliktelsen.

— Frysforpliktelsen er kort fortalt en plikt til ikke å stille midler til rådighet for nærmere angitte personer og selskaper. Med nye regler må advokatfirmaer vurdere egen risiko for å bryte frysforpliktelsen, ha egne rutiner på plass og regelverket stiller tydelige krav til konkrete kontroller.

Utfordringene er å sette seg inn i alt som er nytt og hvor mye som faktisk kreves, understreker Rørholt.

AML ERSTATTER NORSK LOV

Innføringen av AML-forordningen eller «AMLR» medfører et skifte bort fra norske rettskilder, oppsummerer Rørholt.

— AMLR regulerer hva alle forpliktede enheter skal gjøre. Denne erstatter den norske hvitvaskingsloven. Forordningen inneholder mange av de samme bestemmelsene som den norske loven, men kravene er mye mer detaljerte.

Fordi den norske loven erstattes med EU-regelverk, vil ikke veiledning fra norske tilsynsorganer som Finanstilsynet og Advokattilsynet få samme betydning.

— Det vil være EUs myndighetsorganer (AMLA) og EU-domstolen som skal veilede forståelsen av forordningen. Rettskildebildet endres, og det vil ikke lenger være norsk rettskildelære, rundskriv fra Finanstilsynet eller veiledning fra Advokattilsynet som blir sentrale kilder. Dette gjør nok at regelverket vil oppfattes som vanskeligere tilgjengelig. •

Please provide the Power

Tillit.

Det finnes de som ikke nøyer seg med det første svaret. Som stiller ett spørsmål til. Leser teksten én gang til. Og vet at en konklusjon bare er så god som resonnementet bak den. Fordi det de kommer frem til, betyr noe for menneskers rettssikkerhet. For bedrifters trygghet og forutsigbarhet.

De forvalter mer enn juss. De forvalter tilliten til rettsstaten. Vi er til for de som bærer den.

Zeynep Evecen. Head of Product Design at Saga.

 Saga

The legal innovation company

Grønn kraft trenger kvinner

Et fagnettverk er etablert for å øke andelen kvinner i fornybarbransjen. – Det er behov for kjønnsbalanse for å møte fremtidens økte energibehov, sier DLA Piper-partner Siren Skalstad Ellensen.

TEKST OG FOTO: MARIT MOEN FJELD

Vi er tjent med å involvere hele talentbasen. Tradisjonelt sett har bransjen vært veldig mannsdominert, sier advokat Siren Skalstad Ellensen.

Hun er styremedlem i fagnettverket Kraftkvinnene og advokat innenfor M&A og fornybar energi og infrastruktur.

Kraftkvinnene, som har nærmere femten hundre medlemmer, ble etablert i 2019 og har som vedtektsfestet formål å forme og løfte fornybarnæringen for å synliggjøre kvinner. Dette skal de gjøre ved å øke rekrutteringen av kvinner til fornybarnæringen, delta i samfunnsdebatten, og å bygge fagnettverk.

Advokatbladet møtte Skalstad Ellensen på Arendalsuka, der hun deltok i et panel i samarbeid med «Årets Kraftkvinne», Katinka Bogaard og andre styremedlemmer i Kraftkvinnene i samarbeid med Volt Power Analytics.

Kraftkvinnene avholder flere nettverkstreff årlig, i tillegg til «Årets Kraftkvinne»-gallaen.

– Møteplasser for kvinner i bransjen er etterlengtede fordi man der kan dra

– Lav kvinneandel skyldes blant annet at mulighetene innenfor bransjen ikke kommuniseres ut i tilstrekkelig grad, sier Siren Skalstad Ellensen.

nytte av hverandres faglige bakgrunn, erfaringer og muligheter, sier Ellensen.

LAV KVINNEANDEL

Rekruttering av kvinner til fornybarbransjen er et tema det er viktig å snakke om, mener hun.

– Kvinneandelen er altfor lav, totalt sett. Dette er noe man aktivt må arbeide

”

Det er givende å bistå investorer med å gjennomføre grønne investeringer, fordi det gir noe positivt tilbake til samfunnet og fremtiden til jordkloden.

de med, helt fra rekrutteringsfasen, og gjerne allerede fra ungdomsskolen og videregående. Det finnes per i dag mange gode rollemodeller som er toppledere i

Norges største energi-konserner, men ved en nærmere analyse ser man at kvinneandelen innenfor blant annet teknologi-, analytiker-, ingeniør-, entreprenør-, kraftmontør- og andre tradisjonelle mannsdominerte yrker jevnt over er lav. Fremtidens Norge trenger mange dyktige kvinner i disse yrkene, og det er helt sentralt at gode rollemodeller viser vei.

Andelen kvinner i fornybar- og energibransjen i Norge har i flere år ligget på cirka tjue prosent. Fagnettverket Kraftkvinnene deltar nå i et forsknings-samarbeid med samarbeidspartnere for å oppdatere statistikken for 2026.

HÅPER PÅ ØKT FART

Ellensen mener det er gledelig å se at både nasjonale og norske investorer viser økende interesse for å investere i grønne klimatiltak og tilhørende infrastruktur, som gir langsiktige og bærekraftige kapitalinvesteringer.

– Datasentre som nå bygges i rekordfart, har Norge som yndet etableringssted. Det skaper et enormt behov for tilførsel av grønn energi. Dette har igjen en meget positiv effekt på å etablere og

bygge ut fornybare energikilder, forteller Ellensen.

Ellensen synes det er motiverende å jobbe med fornybar energi og infrastruktur, samt bærekraftige transaksjoner og teknologi.

– Det er givende å bistå investorer med å gjennomføre grønne investeringer, fordi det gir noe positivt tilbake til samfunnet og fremtiden til jordkloden. •

- Hva motiverer kvinnene?

«Flere kvinner tar nå sentrale roller i fornybarbransjen – en bransje som tradisjonelt har blitt farget av menn. Hva motiverer dem? Hvilke perspektiver bringer de inn? Og hvordan ser de på fremtidens energi-Norge?»

Dette var temaet for debatten på Arendalsuka. De som deltok, var Katinka Bogaard, Volt Power Analytics, Stine Sannæss, Statkraft, Siren Ellefsen, DLA Piper, Martha Marie Øberg, Statnett, Kitty Theobald Gjerland (ordstyrer, Volt Power Analytics).

- Vi er en relativt liten klubb

Thommessen-partner June Snemyr er spesialisert innen karbonfangst og lagring (CCS). Mens hennes faglige fokus tidligere var på olje- og gass-sektoren, begynte hun å jobbe også med CCS for om lag ti år siden.

TEKST: NINA SCHMIDT

Langskip er Norges største klimasatsning noensinne. Gjennom prosjektet fanges CO2 blant annet i Breivik og fraktes med skip til lagring 2600 meter under havbunnen ved Øygarden utenfor Bergen.

De siste årene har Snemyr jobbet «relativt mye» med Langskip og CCS-prosjekter.

– For min egen del er det blitt en god blanding mellom olje og gass, CCS og fornybar energi, sier hun.

CCS er en sektor der fangstprosjektene trenger politisk støtte for å bli realisert, da det ikke foreløpig er noen inntjening å snakke om.

– Karbonfangst og lagring er et klimatiltak, først og fremst. Det er mange industrier i Norge i dag som er underlagt EUs klimavotesystem og må betale for CO2-utslipp. CCS er et alternativt tiltak for å redusere utslipp.

Langskip er et spleiselag mellom den norske stat, som bærer en vesentlig del av investerings- og driftskostnadene, og næringslivsaktører.

ARBEIDER I MOTBAKKE

På Arendalsuka deltok Snemyr i en debatt arrangert av DNV Energy Systems om hvorfor CCS-prosjekter arbeider i motbakke for tiden.

– Min rolle der var å belyse noen av de juridiske aspektene knyttet til utfordringene næringen opplever med å få finansiert CCS-prosjekter. Risiko har jo en pris, og samlet sett blir prisen i disse prosjektene ofte krevende. Jeg tror ikke det foreløpig er mulig å få realisert fangstprosjektene uten støtte, enten fra EU eller nasjonalt.

Å jobbe med CCS er givende, synes hun.

– Vi har jo sett hvordan Europa treffes av klimaendringene, for eksempel sommerens storbranner, som vi jo også så i fjor og i forfjor. Samtidig ser vi alvorlige temperaturøkninger blant annet som følge av CO2-utslipp. Dette er vi nødt til å gjøre noe med.

EN LITEN KLUBB

Foreløpig er antallet advokater som er spesialisert innenfor CCS en «relativt liten klubb», forteller hun. Men mye er på gang.

– Norge er en «frontrunner» ved å ha gjennomført Langskip, men det er også store prosjekter underveis i USA og Canada.

Hennes klienter er i hovedsak store energiselskaper som skal utvikle lagerprosjekter på norsk sokkel.

– Jeg bidrar med alt fra regulatorisk rammeverk, selskapsstrukturer og tjenesteavtaler som handler om å selge lagerkapasitet ut i markedet.

Forretningsadvokater brukes nå i større grad enn tidligere som strategiske sparringspartnere, mener Snemyr.

– Vår oppgave er blant annet å belyse det litt større rammeverket og tenke analytisk inn mot beslutningene. De administrative oppgave er blitt færre. Det er en spennende utvikling. •

June Snemyr er partner ved Thommessens Stavanger-kontor. Foto: Thea N. Dahl

Geir Sviggum.

Arbeidstilsynet har avsluttet tilsyn hos Wikborg Rein

– Vi er glade for at denne saken nå er avsluttet og at vi har kunnet vise at vi har gode rutiner og prosesser for å ivareta våre ansatte, sier managing partner Geir Sviggum.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

”
Det er ingen tvil om at arbeids-
tidsregelverket
ikke ble skrevet
primært med
denne type
yrker for øyet.

I starten av mai ble det kjent at Arbeidstilsynet hadde avdekket betydelige mangler ved registrering av arbeidstid etter tilsyn hos Schjødt, Wikborg Rein, Thommessen, BAHR, Wiersholm, Elden, Hjort, CMS Kluge, SANDS, Simonsen Vogt Wiig, Tenden og Harris.

Samtlige fikk varsel med pålegg om å rette opp brudd innen 25. september 2026. Wikborg Reins sak er nå avsluttet.

TRE PÅLEGG

Arbeidstilsynet hadde varslet tre pålegg mot Wikborg Rein etter tilsyn ved firmaets kontor i Bergen. Det første påla advokatfirmaet å dokumentere at reglene for både overtid og samlet arbeidstid blir

fulgt. Videre ble firmaet pålagt å gjennomføre en forsvarlighetsvurdering av arbeidstid, mens pålegg nummer tre krevde dokumentasjon på at arbeidstakerne får minst 28 timer sammenhengende fri i løpet av syv dager.

I sitt avsluttende brev viser Arbeidstilsynet til at Wikborg Rein har iverksatt en rekke tiltak for å sikre overholdelse av arbeidstidsreglene, slik som revisjon av retningslinjene, tydeligere forankring i ledergruppen og oppfølgingsmøter med de ansatte.

Selskapet har også utarbeidet en risikovurdering, hvor tolv risikofaktorer er identifisert, slik som uforutsigbarhet, ressursstyring og oppgavefordeling.

«Vi erfarer at dere har etablert systemer og rutiner, og at dette samlet bidrar til økt fokus på arbeidstid og forsvarlighet. På bakgrunn av tilbakemeldingen er pålegget oppfylt», heter det i brevet fra tilsynet.

INGEN FLERE BRUDD

Wikborg Rein har sendt inn en oversikt over arbeidstiden i fire sammenhengende uker for fem ansatte. Tilsynet har ikke funnet brudd i den kontrollerte perioden.

I brevet vises det videre til at økt bevisstgjøring om arbeidstid har vært fruktbart.

«Det er positivt at dere fører arbeidstid og at dere har god kontroll med, og oppfølging av, arbeidstiden. Det er også positivt at dere har satt arbeidstid på agendaen, økt bevisstheten om arbeidstid og gjort nødvendige endringer for å sikre at det arbeides i tråd med rammene», skriver tilsynet.

– LÆRERIKT OG KONSTRUKTIVT

Sviggum forteller at virksomhetens interne retningslinjer nå er enda mer detaljerte.

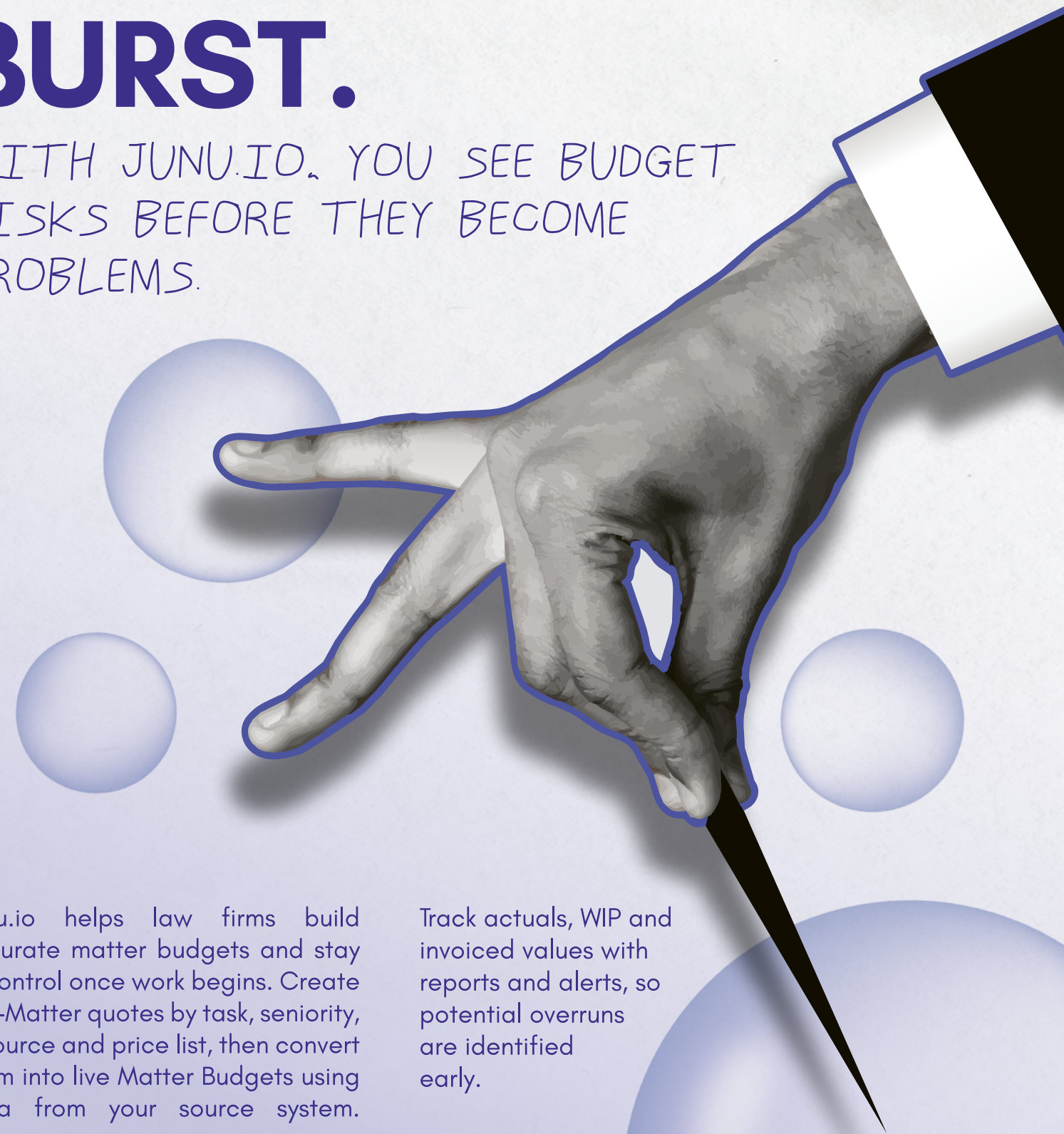
– Vi har hatt oppfriskningsmøter med ansatte og ledere, i tillegg til å videreutvikle våre systemer, slik at de ansatte og partnere har enda bedre oversikt over arbeidsbelastningen til enhver tid, forteller han.

Sviggum legger ikke skjul på at det har vært en krevende prosess. Han viser særlig til den massive pressedekningen til Dagens Næringsliv og hevder avisen har presentert et karikert bilde av advokatenes hverdag som de ikke kjenner seg igjen i.

– Det er gledelig å slå fast at dialogen og samarbeidet med Arbeidstilsynet har vært både lærerik og konstruktiv. Det er ingen tvil om at arbeidstidsregelverket ikke ble skrevet primært med denne type yrker for øyet. Når det er sagt, loven gjelder for alle, og vi forholder oss selvsagt til de reglene som er gjeldende til enhver tid. •

DON'T WAIT FOR THE BUBBLE TO BURST.

WITH JUNU.IO, YOU SEE BUDGET RISKS BEFORE THEY BECOME PROBLEMS.

Junu.io helps law firms build accurate matter budgets and stay in control once work begins. Create Pre-Matter quotes by task, seniority, resource and price list, then convert them into live Matter Budgets using data from your source system.

Track actuals, WIP and invoiced values with reports and alerts, so potential overruns are identified early.

 JUNU.IO

Makten i mekling

Under årets meklingskonferanse var hovedtemaet om makten i mekling setter rettssikkerheten i fare. – I den fleksibiliteten som meklingsinstituttet legger opp til, ligger det også en maktdimensjon. Det skaper et spenningsforhold mellom retts-sikkerhet og makt. Det er det vi ønsker å rette søkelys mot, sa professor Sverre Blandhol.

TEKST OG FOTO: MARIT MOEN FJELD

- Å bli tvunget til meklingsbordet kan være bra

To år etter at ordlyden i tvisteloven § 8-3 ble endret fra at retten «kan» beslutte rettsmekling til at retten «skal» beslutte rettsmekling, blir om lag fem prosent av sakene tvangsmeklet.

Om lag 150 av 3000 saker som i fjor havnet på domstolenes rettsmeklingsbord, var såkalte tvangsmeklinger, forteller Solfrid Mykland Fjell.

Hun er faglig ansvarlig for opplæringen av rettsmeklere i Norges domstoler. Siden 2022 har hun ledet et kompetanse-løp for mekling i domstolene, hvor totalt 130 dommere har fullført en spesialisert mekleropplæring over ett år.

Samtidig har lovgiver gjort tiltak for å oppfordre til forlik, og å gi dytt i retning av meklingsbordet.

– Tvangshjemmelen kan være en ressurs fordi det ofte er et bedre alternativ for partene enn full hovedforhandling. Samtidig kan det skade legitimiteten til rettsmeklingsinstituttet hvis det brukes for mye. Det er viktig at det alltid gjøres konkrete vurderinger og at det ikke blir noen automatikk i at rettsmekling skal gjennomføres, sa Fjell, og minnet om

at formålet med mekling er at partene skal finne en løsning som er i tråd med deres interesser.

Når mekling avgjøres, er det viktig å vurdere om saken egner seg for rettsmekling, presiserer Fjell.

– Vurderingen skal gjøres ut fra det som står i andre ledd i bestemmelsen: Det skal legges vekt på partenes holdning til rettsmekling og mulighetene for forlik. Det legges også vekt på ulikt styrkeforhold, kostnadene, tidligere meklingsforsøk eller andre forhold som gjør rettsmekling betenkelig.

STORT MEKLINGSPOTENSIAL

Fjell opplever at partene har godt av å bli litt utfordret til å møtes ved meklingsbordet. Mange saker har potensial til å bli løst før de når domstolene, mener hun.

– I sin enkleste forstand handler jo mekling om å få parter til å snakke sammen, og for å få det til, må de selv ha en motivasjon. Vår oppfatning er at bare det faktum at hjemmelen finnes, dytter i retning av mekling fordi det ikke holder bare å si nei. En avvisning av tilbudet om rettsmekling fra domstolen krever en begrunnelse fra advokatene.

Hun understreker at mekling må gjøres med varsomhet. •

– Å mekle i foreldretvister handler om trening, refleksjon og om å utsette seg selv for å bli evaluert, sier Bente LaForce. Her med Solfrid Mykland Fjell.

- For mange presses til forlik

Fokus bør rettes mot å heve kompetansen blant dommere som mekler i foreldretvister, mener tingrettsdommer Bente LaForce.

I foreldretvister anklager ofte partene hverandre for ulike former for omsorgssvikt. I slike tvister har meklerne en autoritet som er både en ressurs og en risiko, ifølge LaForce, som er dommer ved Hedmarken og Østerdalen tingrett. Hun har lang erfaring som mekler i foreldretvister.

– Utgangspunktet er barnets beste. Vi møter foreldre som opplever akutte kriser, og som verken kommuniserer eller lytter til hverandre. Midt i dette står det et barn som de ofte skal ta vare på samtidig. Det sier seg selv; det er krise. Mange foreldre tenker nok at mekling er noe de må gjennom fordi det er best for barnet. Men mange er ikke uten videre klare for å mekle. Spørsmålet er hvordan vi forvalter rollen vår når vi skal hjelpe dem til å se sine handlingsalternativer, uten å presse dem for mye.

Spesielt i saker med samværsstopp må meklerne bruke mange sider av seg selv, fortalte hun.

HVORDAN BRUKES MAKTEN?

– Vi skal også vite noe om hva som er hensiktsmessig og hvordan vi oppfattes. Det er viktig å være klar over sin egen autoritet og påvirkning. Jeg er en tydelig dommer og mekler, og det er trolig både min styrke og min risiko.

Meklere har makt til å bevege partene, men spørsmålet er hvordan de bruker makten, fremholdt LaForce.

– Det er nok for mange forlik som har kommet på plass etter press fra dommere eller sakkyndig. Rettsmekling har blitt profesjonalisert i større grad enn mekling i foreldretvister. Uansett må vi oppøve oss meklingskompetanse, som blant annet omfatter det å forstå og ivareta maktubalanse mellom partene, og evnen til å bygge tillit, sier hun. •

Smakebiter fra programmet

- Same table, different worlds: Erfaringer fra internasjonalt meklingsarbeid og diplomati ved juridisk rådgiver i Utenriksdepartementet, Anne Havn.
- Partenes makt og avmakt i konflikter i arbeidsforhold, ved Lars Holo.
- Innlegg fra byggherre og entreprenører om PRIME, ved Ole Henning Davik.
- Mekling av kommersielle tvister der staten er part, ved Ole Kristian Rigland.

Konferansen ble arrangert av Advokatforeningen, UiO, Norsk Mekling, Meklingsforeningen og Juristenes utdanningscenter (JUS).

Konfransierene var styreleder i Meklingsforeningen, Henning Hammes, advokat Ingrid Humerfelt Eckhoff og professor Sverre Blandhol.

Fra bølge til bestevenn

Professor ved Institutt for offentlig rett ved UiO, Sverre Blandhol la frem en verktøykasse for hvordan håndtere typisk bølgeoppførsel i mekling. Slik oppførsel kategoriserte han i tre grupper: Triks, press og hersketeknikker.

Det bør ikke være triks eller press som bestemmer prosess og resultat i en mekling. Hersketeknikker kan også virke negativt inn på meklingsprosessen. Hvis du føler deg mindre, kan det hende at du tror at du har krav på mindre også. Slike irrasjonelle virkemidler bør mekler være oppmerksom på og bidra til å nøytralisere, sier han.

Blandhol trakk frem Trump som en frontfigur for bølgeopptreden. Han mener mange blir en dårlig utgave av seg selv i møte med press.

– Trumps forhandlingsteknikker er veldig konkurransedrevne. I mange settinger er det å konkurrere helt legitimt. Men hvis man fokuserer overdrevent på posisjoner og å presse frem sine egne interesser, kan det føre til at den andre parten lukker seg.

I stedet for å svare med samme mynt, kan man overse, omformulere eller sette navn på motpartens taktikk, rådet han.

– Man kan også ta pauser, møtes i andre formater eller møte partene hver for seg. Det er ellers viktig å være forberedt, slik at man ikke blir tatt på senga. Dette handler både om våre egne og den andres emosjoner. •

”**Først må man kartlegge hvilke verdier det er viktig å beskytte, og deretter hvilke data og hvilke systemer vi må passe på.**

Samtidig med at Norge blir stadig mer avhengig av globale, kommersielle sky- og betalingsleverandører for drift av kritiske digitale tjenester, øker den geopolitiske spenningen. I tillegg er det regulatorisk usikkerhet, eksempelvis knyttet til sanksjoner, samt cybertrusler og hybride angrep.

Norske digitale tjenester innenfor både finans, offentlig sektor og samfunnsinfrastruktur er avhengig av leveransene til noen få globale, ofte amerikanske, leverandører. Hva skjer om tilgangen til disse svekkes? Er Norge for lite selvstendig når det kommer til utvikling av teknologi og digitale tjenester?

— I en perfekt verden hadde vi hatt alt i Norge, men jeg synes debatten ofte blir for polarisert. Norske politikere snakker eksempelvis om at det er viktig å beskytte offentlige data, men hva slags data snakker man om da? Debatten mangler nyan-

Espen A. Werring.

ser. Først må man kartlegge hvilke verdier det er viktig å beskytte, og deretter hvilke data og hvilke systemer vi må passe på. En risikobasert tilnærming er nøkkelen, mener Espen A. Werring.

IKKE BEST I KLASSEN

Han omtales gjerne som en av Norges fremste tech-advokater. På Arendalsuka deltok han i en debatt i regi av TEK Norge om Norges digitale grunnmur. Etterpå tok han en prat med Advokatbladet.

Tidligere var norske politikere best i klassen når det kom til å implementere nye EU-regelverk, ifølge Werring. Slik er det ikke lenger. Mens den teknologiske utviklingen går kjempekjapt, kommer lovgivningen først mange år etterpå.

— Norske myndigheter er for trege. Alt trenger ikke utredes i det vide og det brede. Bare «get it done», sa han.

MÅ STILLE KRAV

Et første steg mot økt digital selvstendighet, er å få det nødvendige regelverket på plass, ifølge Werring. I skrivende stund venter man blant annet på arbeidet med en såkalt teknologisk suverenitetspakke, som skal styrke EUs teknologiske suverenitet, samt en egen KI-lov. Men regler holder ikke alene.

— Man kan ikke regulere seg til en suverenitet. Det må understøttes av insentiver for faktisk å bygge den næringen vi trenger for å være uavhengig av teknologi utenfra, sa Werring.

— Jeg håper politikerne har en holistisk tilnærming til dette. Myndighetene bør stille krav til at man må ta i bruk flere norske og europeiske løsninger. Da blir det også attraktivt for norske teknologiselskaper å etablere seg og å vokse her hjemme.

AMERIKANSK FORSPRANG

Majoriteten av det som leveres av IT, kunstig intelligens og skytjenester til Norge, er amerikansk.

— Hvorfor er det blitt slik? Jo, fordi USA har hatt som strategi at det vil tiltrekke seg de beste talentene fra hele verden. Kombinert med lite regulering, har de derfor klart å utvikle teknologi som ligger langt foran. Hadde GDPR eksistert der, hadde vi ikke sett ChatGPT, sa Werring.

— Suverenitet kan til en viss grad oppnås hvis man drifter amerikansk teknologi selv. Det meste er imidlertid allerede i skyen, så det kan være vanskelig å få til i praksis. Selv om EU nå har vedtatt regelverk som skal bidra til suverenitet, har USA et så stort forsprang på EU når det gjelder utvikling av teknologi at det i praksis ikke er mulig å ta dette igjen. •

Nina Sørensen.

Vil ha tilsynsmyndighet for offentlige anskaffelser

— Endringene som er vedtatt i anskaffelsesloven må tas ut i praksis. Det må stilles flere og strengere krav til ytelsene som leveres.

TEKST OG FOTO: MARIT MOEN FJELD

Det sier senioradvokat Nina Sørensen i Simonson Vogt Wiig. Hun har spesialisert seg på rådgivning innenfor offentlige anskaffelser, entrepriserett og generell kontraktsrett, og var på plass under Arendalsuka der hun deltok i debatten «Klimakrav i lov — men ikke i praksis».

Der kom det frem at flere bransjer opplever at det ikke blir stilt miljø- og klimakrav i offentlige anskaffelser — stikk i strid med ambisjonene i lovverket.

— Flere leverandører opplever at oppdragsgivere ikke stiller krav i henhold til hva som er politisk vedtatt. Hva er årsaken, hva er konsekvensene, hva skal man gjøre med dette og hvordan skal man sørge for en effektiv håndheving, spør Sørensen.

HEVET INNSLAGSPUNKTET

Offentlige anskaffelser er et høyaktuelt tema etter at nye endringer i anskaffelsesloven trådte i kraft 1. juli. Blant endringene å merke seg, er at loven nå først trer i kraft fra innkjøp på 500.000 kroner og oppover, sammenlignet med tidligere innslagspunkt på 100.000 kroner. Videre pålegges alle offentlige virksomheter å ha en anskaffelsesstrategi med tilhørende rutiner.

Også klima- og miljøhensyn har fått forhøyet status ved at de løftes fra forskriften og inn i lovens nye formålsbestemmelse.

DET OFFENTLIGES MILLIARDAKT

De samlede utgiftene til innkjøp av varer og tjenester for offentlig sektor ligger på cirka 860 milliarder kroner i året. Det betyr at anskaffelser utgjør førti til seksti prosent av en offentlig virksomhets samlede kostnader, ifølge Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ).

Disse enorme summene gjør at offentlige virksomheter

har betydelig innkjøpsmakt og påvirkningskraft på markedet, understreker Sørensen.

— Det offentlige har en viktig innkjøpsmakt og kan påvirke leverandørene og markedet. Leverandørene må kunne forholde seg til at oppdragsgiver stiller miljøkrav i praksis og gir uttelling for løsninger som reduserer klimaavtrykk og miljøbelastning, mener hun.

— Hvis leverandører gjør investeringer etter signalene som gis fra lovgiver gjennom klima- og miljøbestemmelsen, skal man i prinsippet være mer konkurransedyktig i kommende konkurranser.

SAVNER EN TILSYNSMYNDIGHET

Påståtte brudd på lov om offentlige anskaffelser kan klages inn for Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA). Avgjørelsene har faglig vekt og påvirker praksis, men de har ikke formell presedens og er ikke rettslig bindende. For at en sak skal behandles i KOFA er man normalt avhengig at en privat leverandør klager inn saken.

— Hvis de private leverandørene ikke fremsetter klage over en konkret anskaffelse, skjer det i realiteten ingenting. Slik regelverket er innrettet, er man i dag prisgitt privat kontroll i den forstand at det er leverandørene som må ta tak, dersom det er noe som gjennomføres i strid med regelverket på dette feltet, påpeker Sørensen.

En offentlig tilsynsmyndighet bygget på samme modell som Konkurransetilsynet kunne gitt bedre forutsetninger for å håndheve anskaffelsesregelverket, mener hun.

— Det er verdt å stille spørsmål om hvorfor vi ikke har en offentlig tilsynsmyndighet for å føre tilsyn over offentlige anskaffelser slik man har på eksempelvis konkurranserettens område. Konkurransetilsynet kan gå etter tips, og også av eget initiativ undersøke lovmessigheten av det som foretas. •

TEMA: ENDRINGSPRESS

Det e' fali', det!

Er advokatbransjen i ferd med å bli truffet av en perfekt storm, der flere endringer treffer på én gang? Hva gjør inntoget av smarte og gode KI-verktøy, nye eier-konstellasjoner, rettsrådsmonopolets fall, økt konkurranse fra nye aktører og redusert behov for advokatfullmektiger med konkurransen?

- Vi har lyst til å endevende vår forretningsmodell

– Å lede et advokatfirma eller en konkurransebedrift er ikke lenger enkelt, sier toppsjefen i BÅHR, Thomas Svensen. Det advokatselskaper trenger nå, er flere optimistiske Solan Gundersen-typer, ikke Ludvig'er med fremtidsangst, mener han.

TEKST: MARIT MOEN FJELD

BAHRs managing partner, Thomas Svensen, trakk frem de to velkjente figurene fra Flåklypa-universet da han under en topplerdebatt på Arendalsuka innledet om hvordan man leder et stort selskap i en tid der både teknologi og geopolittikk utfordrer etablerte sannheter.

Svensens budskap var klart: I tiden vi går inn i bør grunnholdningen være at bekymringene og utfordringene skal omfavnes.

– Hittil har det vært ganske enkelt å lede et advokatfirma. Det er ikke fordi jeg ikke tar inn over

meg de moderne kravene til ledelse. Men det som likevel har vært kjennetegnene til nå, er at ledelse av et advokatfirma i stor grad har vært sentrert rundt optimalisering av en i utgangspunktet vel-fungerende forretningsmodell, sa Svensen.

Nye teknologier skaper store muligheter, men også krevende dilemmaer knyttet til sikkerhet, tillit, ansvar, konkurransekraft og bærekraftig verdiskaping. Samtidig preges verden av økt usikkerhet, maktforskyvninger og et mer uforutsigbart geopolitisk landskap.

Hva betyr denne disrupsjonen for topplerdere og

Thomas Svensen snakket om krevende dilemmaer for norske toppledere i sitt innlegg. Foto: Skjalg Bøhmer Vold

E24s topp-
lederdebatt trakk
som vanlig fullt hus.
Foto: Skjalg
Bøhmer Vold

styrer? Hvilke verdier, holdninger og egenskaper blir avgjørende når beslutninger må tas raskere, risikoen blir mer kompleks og konsekvensene større?

Det var disse spørsmålene som ble rettesnorer under årets topplederdebatt, som var den åttende av sitt slag i Arendalsukas historie.

LEDELSE BLIR MINDRE VELOVERVEID

— Advokatvirksomhet står for første gang overfor en situasjon hvor selve forretningsmodellen utfordres. Dette gjelder ikke bare lokalt, men i stor grad kunnskapsbedrifter både i Norge og i utlandet, sa Svensen.

Han understreket at det særlig er KI og nye teknologier som er årsaken til dette. Disse påvirker ledelsen på hovedsakelig tre måter: Ledelse blir morsommere, mer krevende, men først og fremst: Ledelse blir mindre veloverveid.

— Hvis man skal være litt spissformulert, så kan man i mindre grad gjemme seg bak det som er brede, gode prosesser og langsiktige strategiplaner. Jeg er ikke mot langvarige prosesser, men veldig ofte er en god prosess ensbetydende med at den skal være bred, grundig og inkluderende. Da vet vi alle at den ofte tar ganske lang tid. Det er ikke sånn man bør lede når forretningsmodellen er under angrep, sa han.

Dette er det to grunner til, ifølge Svensen.

— For det første har man ikke tid til å gjennom-

føre prosesser som før, og for det andre mangler vi fasit.

— Uansett hvor mye man analyserer, drøfter, inkluderer og involverer, klarer man ikke helt å komme frem til hva fasiten vil bli i fremtiden. I en slik situasjon, er det å lede et advokatfirma eller en konkurransebedrift ikke lenger enkelt, fortsatte han.

HEADHUNTE SOLAN GUNDERSEN

Lederskap handler om å sørge for bedriftens konkurransekraft. Dette er i praksis en balanse mellom på den ene siden å prioritere muligheter og optimisme, og på den andre siden bekymring, understreket Svensen.

I denne balanseøvelsen mener han at optimismen må veie tyngst på vektskålen.

— Når vi vet hvordan KI vil påvirke samfunnet, og at selve fundamentet for virksomheten utfordres, er det ikke Ludvig du har lyst til å ha bak rattet, sa Svensen.

Kjell Aukrusts figur er som kjent pessimistisk anlagt med en iboende angst for store forandringer.

— Av og til kan dette være den riktige tilnærmingen, men i den situasjonen vi nå står i, kan det fort føre til bekymringspreget ledelse, der fokuset er å unngå feil. Dette er ikke nødvendigvis den ledertypen man vil ha, dersom man står overfor en virksomhet der forretningsmodellen som sådan er under press.

Advokatvirksomhet står for første gang overfor en situasjon hvor selve forretningsmodellen utfordres.

Ifølge Svensen er løsningen på utfordringene heller å headhunte Solan Gundersen, som både på godt og vondt knapt ser en bekymring, men aller mest muligheter.

— Dette er innfallsvinkelen vi i BAHR har tatt. Vi har anvendt og tror på en optimistisk og søkende tilnærming der vi med åpent sinn har lyst til å endevende en forretningsmodell som har fungert veldig bra i nærmere hundre år.

GULL I USIKRE TIDER

Det er en viktig grunnholdning at ledere tør å rokke ved denne eksisterende forretningsmodellen, fortsatte Svensen.

— Videre må man akseptere at bekymringene og utfordringene ikke forsvinner — de må håndteres fortløpende. Det er klart at det å satse i de situasjonene er viktig. Morgendagens vinnere skapes i litt usikre tider.

Men da må man også leve med at det veloverveide får mindre plass enn det vi er vant til, sa han og fortsatte med et sitat fra ledelsesguruen John C. Maxwell:

— Fail early, fail often, but always fail forward. Det er nok den læresetningen vi bør omfavne der vi står nå. Og så kan jeg forsikre dere om at det å ville feile - om det er en gruppe som synes det er litt vanskelig, så er det advokater som stort sett er veldig opptatt av å ikke feile for enhver pris. Det er kanskje det som gjør det ekstra morsomt å lede en sånn gjeng i tiden vi står i nå. •

— Teknologien gir muligheter vi ikke har sett før

Toppledere fra noen av Norges største selskaper er enige om en ting: Teknologien kommer i et tempo verden aldri har sett maken til.

TEKST: NINA SCHMIDT

I ngen vet hva fremtiden bringer — eller har fasitsvaret på hvordan teknologi og kunstig intelligens vil endre konkurransesituasjonen og måten det jobbes på. «Teknologi i toppetasjene — hvem leder, og hva leder dem» var overskriften for årets topplederdebatt på Arendalsuka. Her er noen klipp.

**Eivind Reiten, styreleder i Kongsberggruppen
Trusler inn fra babord**

— Vi står overfor et teknologiskifte som fundamentalt kan true forretningsmodellene våre, og vi opplever at den teknologien kan eies av veldig små selskaper, selskaper som tidligere var helt ufarlige. Nå er de konkurrenter som plutselig kan komme inn fra babord side og true hele forretningsmodellen. Og derfor er det at styret på mange måter må være mye mer våkne for denne trusselen, og vi må bygge det vi kaller vår digitale forestillingsevne slik at vi ser om dette virkelig er en reell trussel eller ikke.

— Der vi i Kongsberg ser effekten av dette, er uendelig mye større enn spørsmålet om jeg kan greie meg med tre færre kontrollere. Effekten ser vi når vi integrerer teknologien i produktene våre. Når missilene våre blir enda bedre til å se forskjell på en passasjerferge og et militært fartøy som et mål, og kan lese dette med ti ganger større presisjon. Det er dette som avgjør om vi lykkes eller ikke.

Matts Johansen, CEO, Aker BioMarine
«Post traumatic growth»-strategien

– I samfunnet har vi jobbet veldig hardt for å fjerne alt stress og alt som er vanskelig – bort fra barna våre, bort fra våre medarbeidere, sånn at alt er «vanilla». Når vi så kommer inn i en vanskelig transformasjon som vi er i nå, blir det kjempetøft. Mens de som er vokst opp i litt hardere samfunn har en større styrke. Jeg har innført det jeg kaller «post traumatic growth», som innebærer å utsette organisasjonen for prøvelser ved å gi større oppgaver enn man tror man kan klare, for deretter å hjelpe folk med å mestre dem. Når oppgaven er løst, så er man blitt sterkere. Selskaper i Norge må adressere dette problemet hvis de skal ha en sjanse.

Petter Stordalen, eier, Strawberry
KI fikset hotellrommene

– Vi lot en AI-sak ta over styringen av housekeeping i et hotell med 810 rom og 1670 senger. Det er kompliserte greier, folk ut og inn hver dag, og 25 nasjonaliteter som gjør housekeeping. De 85 ansatte kunne kommunisere på sitt språk via telefonen sin, og fikk straks beskjed om noen gjester ville ha ekstra håndklær, eller det ene eller det andre - ti tusen ting, som en leder på housekeeping vanligvis har enorme problemer med. Long story short: Gjestene ble mer fornøyd, effektiviteten økte, de ansatte ble mye mer fornøyd, sykefraværet gikk ned, det beste av alt, teknologien gjør at vi som ledere får mer tid til å være menneskelige. Dette er kinderegget.

Topplederdebatten 2026

Ble arrangert på Arendalsuka av Future Boards og E24. Disse deltok:

- Turid Solvang, ordstyrer, daglig leder, FutureBoards
- Eivind Reiten, styreleder, Kongsberg Gruppen
- Petter Stordalen, eier, Strawberry
- Henrik Syse, Research Professor, PRIO
- Frithjof Lund, senior Partner, McKinsey & Company
- Hege Toft Karlsen, konsernsjef, Fremtind
- Øyvind Schage Førde, eier, styreleder og daglig leder, Aars
- Matts Johansen, CEO, Aker BioMarine
- Siri Riis Borhaug, country leader, IBM Norway
- Thomas K. Svensen, managing partner, BAHR
- Benedicte Schilbred Fasmer, konsernsjef, Telenor
- Torbjørn Røe Isaksen, ordstyrer, politisk redaktør, E24

– Vi kan miste mye av det vi setter aller mest pris på

Forfatter, professor og filosof Henrik Syse samlet trådene etter topplederdebatten om hvordan teknologi, kunstig intelligens og internasjonal uro endrer rammebetingelsene for næringslivet. Han snakket om to temaer; avstand og dømmekraft.

TEKST: MARIT MOEN FJELD og NINA SCHMIDT

Vi er nødt til å ta innover oss at vi lever i en verden der veldig mange føler seg utenfor og er sinte, og ta på alvor at stadig flere mennesker sier at de ikke tror på dette samfunnet, og noe av det de tror minst på, er eliter, innledet han.

En tankegang som har festet seg hos mange, med Donald Trump i spissen, at «dette er ikke til mitt beste», forklarte Syse.

– Klarer vi å bygge ned avstandene, slik at kunstig intelligens-revolusjonen faktisk er noe som forkorter gapet mellom folk, og som mennesker opplever at er til sitt beste? Målet må være at KI faktisk er med på å gjøre dette samfunnet litt nærmere og litt tettere, men det er ikke gitt.

TAR MAKT OVER DØMMEKRAFTEN

Dette ledet ham til hans poeng nummer to; dømmekraft.

– En av de store teknologiske revolusjoner som har skjedd, var kommunikasjonsrevolusjonen på 1920- og 1930-tallet, ikke minst inntoget av radioen. I ettertid sier vi ofte at «det gikk jo bra», eller «vi skal ikke være så bekymret». Men poenget er at det gikk jo nesten ikke bra. For var det én person som mer enn noen annen visste å utnytte denne teknologien, så var det Joseph Goebbels.

Goebbels var Hitlers propagandaminister.

– Han hadde nettopp tanken om at hvis vi når

– Jeg liker Winston Churchills devise; «en pessimist er en optimist med erfaring», sa filosof Henrik Syse.

frem til alle hjem med en radio, så har vi folk i vår hule hånd. Altså at denne teknologien også kunne fungere på en måte hvor noen tok makt og overtok for andres dømmekraft, sa Syse.

Han viste videre til den tyske filosofen Hanna Arendt og hennes berømte bok om Adolf Eichmann.

– Eichmann hadde organisert mye av arbeidet i Auschwitz-Birkenau og hadde fått til det han selv mente var en stor infrastrukturell genistrek; å flytte 400.000 mennesker fra Ungarn til utryddelsesleirene i løpet av en periode på åtte måneder. Men hva var Arendts berømte konklusjon? At problemet med Adolf Eichmann var at han ikke tenkte.

VI KAN MISTE NESTEN ALT

Tankene kan være som en bryter man skrur av, fortsatte han.

– Og så begynner man å overlate avgjørelsene til andre. Derfor er den debatten vi har her så utrolig viktig. For det vi står overfor, er en teknologi som er enda mye sterkere enn Goebbels og Eichmann hadde tilgang til.

Han ba forsamlingen bli med på et marerittaktig tankeeksperiment:

– La oss tenke oss en ny Adolf Hitler på verdensscenen i Europa i dag som har tilgang til moderne bio- og genteknologi, til moderne kommunikasjonsteknologi og kunstig intelligens. Hvis vi kombinerer dette med mitt første bilde, om at avstan-

den mellom folk er så stor at noen bare protesterer og andre kanskje ikke følger med, så kan vi plutselig være der at vi ikke er like trygge, og at vi har mistet mye av det vi setter aller mest pris på.

JA TAKK, BEGGE DELER

Derfor trenger samfunnet den bevisstheten og tenkningen som sitter nettopp i styrerommene, fortsatte Syse.

– Jeg er veldig glad for aktive eierskap og bevissthet rundt hva vi vil med det vi eier. Men hvem vil vi ha med oss; Solan eller Ludvig? Jeg tror jeg gjerne vil ha med begge to. Og jeg vil gjerne at Solan innimellom skal la Ludvig få lov til å ligge innerst. Få lov til å oppleve at han er litt i førersetet. Få lov til å oppleve at han faktisk må ta noen avgjørelser, sa han.

Sammen med datteren Jenny Syse har han det siste året jobbet med en bok om månelandinger. I den forbindelse har han truffet flere kjente astronauter, blant annet Fred Haise, som var med på Apollo 13.

– Fred Haise er nå 92 år gammel, og et av de klokeste menneskene jeg kjenner. Han sa «never panic early». Når ting er dramatisk, gjør som Eivind Reiten, og tenk; du, her har vi faktisk noen ressurser. Dette er ting vi har gjort før. Det er alltid et kort igjen i kortstokken. Samtidig må du ta på alvor at det kanskje kan gå ordentlig gærent. •

”
Målet må være at KI faktisk er med på å gjøre dette samfunnet litt nærmere og litt tettere, men det er ikke gitt.

Les reaksjoner fra andre toppledere

Tror vi er i en tidlig fase av en kraftig endringsprosess

– Etter min mening har det aldri skjedd så store endringer i vår bransje på samme tid. Dette skaper selvfølgelig utfordringer for ledelsen i advokatfirmaene, sier Wiersholm-topp Stephan Jervell.

TEKST: NINA SCHMIDT

Dette skyldes ikke bare teknologi og KI – som absolutt er en viktig del av endringene – men like mye strukturelle endringer i bransjen som sådan, sier managing partner Stephan Jervell i Wiersholm.

En viktig del av dette er at organiseringen og eierskapsmodellene i bransjen er i endring, poengterer han.

– Her er vi bare i starten av en utvikling som sannsynligvis vil akselerere.

Wiersholm hadde en vekst i fjor som var blant de sterkeste blant de fem store - hele 13,1 prosent – og hadde en omsetning på nærmere 1,4 milliarder kroner.

NYE EIERSKAPSMODELLER

Jervell ser mange endringer i horisonten: I Sverige har eksterne investorer, såkalt private equity, gjort sitt inntog i bransjen og kjøpt opp advokatfirmaer som har gitt fra seg bevillingene nettopp for å kunne ha eksterne eiere.

– I andre jurisdiksjoner ser vi også andre, nye eierskapsmodeller. Det er også en kraftig fremvekst av ulike nye partnermodeller, som non-equity partnere, spesialistpartnere og lignende, forteller Jervell.

Også hvordan selskapene bygger opp partnerskapene har endret seg.

– I lang tid har man også sett en betydelig økt grad av sideveis rekruttering av partnere som i realiteten går på bekostning av å dyrke frem talenter selv.

Videre er det en tydelig fremvekst av advokatfirmaer som opererer på tvers av hele Norden, påpeker han.

– I tillegg har man de endringene som vil følge med utviklingen av KI både når det

gjelder arbeidsmetodikk, investeringer og honorarmodeller.

MÅ TIL DELS GJETTE

Alt i alt har advokatbransjen ikke tidligere vært utsatt for så massive forandringer på samme tid, mener Jervell. Ledelsen er nødt til å tilpasse seg endringene, understreker han.

– En betydelig utfordring her er å forstå hva disse endringene innebærer, og hvilke konsekvenser de vil få. Langt på vei er man sannsynligvis bare i en tidlig fase av en kraftig endringsprosess. Sånn sett må man til dels gjette hvordan utviklingen blir for å tilpasse seg så raskt som mulig. •

Stephan Jervell.

En betydelig utfordring her er å forstå hva disse endringene innebærer, og hvilke konsekvenser de vil få.

– Verdiskapningen er på flyttefot

En av de største utfordringene fremover blir å sikre god opplæring av ferske advokater, ifølge managing partner Thomas Sando i SANDS.

TEKST: THEA N. DAHL

Mange mener at advokatbransjen står overfor noen av de mest betydelige endringene vi har sett på flere tiår. – Samtidig er det viktig å skille mellom det som endrer seg, og det som består, mener Thomas Sando.

– Jeg oppfatter situasjonen både som mindre dramatisk og mer krevende enn det som ofte fremstilles i debatten. Mindre dramatisk fordi advokatens kjerneoppgave består: Å utøve faglig skjønn, håndtere usikkerhet og gi råd i komplekse situasjoner. Mer krevende fordi vi må utvikle organisasjoner som lærer raskere enn før, tar i bruk ny teknologi på en ansvarlig måte og samtidig sikrer kvaliteten i utdanningen av fremtidens advokater.

AVGJØRENDE LEDELSE

SANDS er et fullservice firma innen forretningsjuss, og er landets niende største målt i omsetning. I fjor omsatte det for 758,4 millioner kroner. I skrivende stund huser virksomheten 132 advokater, 62 partnere og 22 advokatfullmektiger.

Ifølge Sando er ikke det mest interessante spørsmålet hvorvidt KI vil endre advokatbransjen.

– Det er hvordan vi som ledere sørger for at teknologien styrker, og ikke svekker, det som alltid har vært fundamentet i profesjonen: Kompetanse, dømmekraft, integritet og tillit, konstaterer han.

PRISING OG LÆRING

Sando tror ikke teknologien vil erstatte advokaten. Den vil heller endre premissene for hva klienten er villig til å betale for.

Verdiskapningen flyttes til analyse, dømmekraft, forretningsforståelse og evnen til å håndtere komplekse problemstillinger.

– Verdiskapningen flyttes til analyse, dømmekraft, forretningsforståelse og evnen til å håndtere komplekse problemstillinger. Det klientene i økende grad etterspør, er ikke bare juridiske svar, men juridiske råd satt inn i en kommersiell og strategisk kontekst.

En av de største lederutfordringene blir hvordan advokatfirmaene skal bygge kompetanse, påpeker han.

– Dersom teknologien brukes riktig, kan yngre advokater bruke mindre tid på rutiner og mer tid på juridiske vurderinger, klientkontakt, forhandlinger og strategiske diskusjoner. Målet må være at KI bidrar til bedre læring, ikke mindre læring. •

– Forskjellen vil ligge i hvem som evner å integrere KI-verktøyene i organisasjonen og skape faktisk verdi for klientene, sier Thomas Sando. Foto: Mari Gjorv Berge

Camilla Wollan.
Foto: Legal 500

Vi befinner oss i en bransje i endring. Vi må erkjenne at KI er kommet for å bli, at KI-modellene vil bli stadig bedre, og at klientene også vil ta dem i bruk.

— Som managing partner i et advokatfirma har jeg en noe atypisk bakgrunn, med spesialisering innen finansiell teknologi og finansiell regulering. Jeg er vant til å arbeide i et landskap uten faste svar, og jeg har en god forståelse av hvor utviklingen går, og hva den krever av oss, sier Wollan.

Nøkkelen er å arbeide smartere og mer effektivt, understreker hun.

NYE KRAV TIL UTVIKLING

— Samtidig endres ikke vårt ansvar for å levere korrekte juridiske råd. Kjernen i juridisk rådgivning består. Klientene vil fortsatt ha behov for advokaters bistand i rettslige prosesser, transaksjoner og rådgivning, sier hun.

— Vi befinner oss i spenningsfeltet mellom den teknologiske utviklingen og advokatenes tradisjonelle profesjonsansvar. Forretningsmodellen vår må tilpasses. Dette stiller nye krav til utviklingen av medarbeiderne, og påvirker også hvordan advokatfirmaene organiseres, sier Wollan.

— Det er både givende og krevende å stå i en så fundamental endring, samtidig som det gir nye muligheter, både for oss og for våre klienter.

Advokatfirmaet DLA Piper omsatte for 400,7 millioner kroner i 2025, og hadde et driftsresultat på 127,8 millioner kroner. Selskapet hadde 103 årssverk og 30 partnere ved utgangen av fjoråret. •

– KJERNEN I JURIDISK RÅDGIVNING BESTÅR

— Vi kan med stor sikkerhet legge til grunn at måten vi leverer juridiske tjenester på vil endre seg, sier Camilla Wollan, country managing partner i DLA Piper.

TEKST: MARIT MOEN FJELD

Wollan har fulgt KI-debatten i USA, Europa og Norden det siste året, og mener at det i stor grad er de samme spørsmålene som reises på tvers av regionene.

— Vi befinner oss i en bransje i endring. Vi må erkjenne at KI er kommet for å bli, at KI-modellene vil bli stadig bedre, og at klientene også vil ta dem i bruk, sier Wollan.

Hun tok over som sjef i juni 2024, etter å ha vært partner i selskapet siden 2019.

– Vi ser på KI som en stor mulighet for oss

Konkurransen kommer nå fra flere hold, og ikke bare fra andre advokatfirmaer, forteller Simonsen Vogt Wiig-topp Erlend Lous.

TEKST: MARIT MOEN FJELD

Konkurransen endres også. Den kommer ikke bare fra andre advokatfirmaer, men også fra teknologiaktører, alternative leveransemodeller og klientenes egne juridiske avdelinger som tar i bruk KI-verktøy på de juridiske områdene, sier Erlend Lous.

Han tok over som managing partner i Simonsen Vogt Wiig i 2025, og er spesialisert innen shipping, offshore og transaksjoner. Selskapet omsatte for 713,4 millioner kroner i fjor.

— De firmaene som lykkes, vil være de som klarer å kombinere teknologi, juridisk kvalitet, bransjeforståelse og tillit, fremholder han.

Han forteller at selskapet over tid har bygget en sterk teknologiprofil som er godt kjent i markedet.

— Derfor ser vi ikke KI og den teknologiske utviklingen først og fremst som en trussel mot advokatrollen, men heller som en stor mulighet for oss.

FORRETNINGSMODELLEN UTFORDRES

Han er enig med BAHF-sjef Thomas Svensen i at KI og teknologi fører til grunnleggende endringer i hvordan advokatvirksomheter må ledes.

— Dette handler ikke bare om nye verktøy, men om strategi, investeringer, kompetanseutvikling, arbeidsprosesser, kvalitetssikring, informasjonssikkerhet og kultur, understreker han.

Også Simonsen Vogt Wiig opplever at deres forretningsmodell utfordres.

— Særlig der advokattimer tradisjonelt har vært brukt på oppgaver som nå kan løses raskere og mer effektivt. Klientene vil forvente mer transparens, bedre ressursbruk og tydeligere verdi for pengene.

Samtidig gjør ikke KI advokaten mindre relevant, påpeker han.

— Vår opplevelse er tvert imot at utviklingen gjør oss viktigere høyere opp i verdikjeden. Når teknologi kan effektivisere grunnarbeid, kan advokatene bruke mer tid på juridisk skjønn, strategiske vurderinger, kommersiell forståelse, forhandlinger og risikohåndtering. •

Erlend Lous.

Dette handler ikke bare om nye verktøy, men om strategi, investeringer, kompetanseutvikling, arbeidsprosesser, kvalitetssikring, informasjonssikkerhet og kultur.

«Söta bror» vil kjøpe norske advokatfirmaer

Stadig flere svenske advokater sier fra seg bevillingen for å bli en del av AGRD Partners. Nå er det juridiske konsernet i ferd med å bre sine grener til Norge.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

STOCKHOLM:

I august 2025 skjedde det noe banebrytende kun et steinkast fra den norske advokatbransjen: Investeringsfondet Axcel kjøpte opp seks svenske advokatfirmaer for å etablere en ny bransjegigant. Siden den gang har utviklingen akselerert. Nå er ti tidligere advokatfirmaer en del av AGRD Partners — og selskapet har etablert seg i Norge.

— Jeg må si at fra mitt perspektiv har det gått langt over forventning, konstaterer CEO Maria-Pia Hope.

Selv tror hun suksessen, enkelt forklart, skyldes den teknologiske utviklingen og satsingen på kunstig intelligens.

— Særlig etter at det amerikanske KI-selskapet Anthropic lanserte Claude i flere og bredere versjoner, begynte bransjen virkelig å innse hvilken nytte man kan ha av disse verktøyene i hverdagen, utdyper Hope.

— Det utløste enølge av både usikkerhet og optimisme. Mange ser de store mulighetene, men synes samtidig det er vanskelig å navigere i risikoen og vite hvordan de skal gripe den an. I en slik brytningstid gir det stor mening å gå sammen for å dele kompetanse, erfaringer og lærdommer.

NESTE STOPP: NORGE

AGRD Partners har sitt hovedkvarter i hjertet av Stockholm. Stureplan er like om hjørnet, og på hver side av hovedinngangen er det kort vei til å bruke mye penger. På den ene siden ligger Prada og Moncler. På den andre, Engelbert og Dior. Det er ikke mange minutter man skal gå herfra for å komme til

både Vinge og Mannheimer Swartling, Sveriges største advokatfirmaer.

Det er altså her, i en ombygget leilighet som nå utgjør kontorene til AGRD Partners, at Advokatbladet møter Hope. Nylig ble det kjent at selskapet er i ferd med å bre sine grener til i Norge.

— Vi holder dialogen varm med flere spennende aktører i Norge, røper Hope.

Hun anslår at oppkjøp av et norsk advokatfirma vil kunne skje innen ett år.

— Vår jobb er å finne ut hvilke av disse dialogene som kan modnes til et faktisk partnerskap. Vi har konkrete forhandlinger gående. Vi har stor respekt for at dette tar tid. Partnerskapene må få rom til å modnes og bli helt samstemte, sier hun.

Hvilke firmaer AGRD er i dialog med, vil ikke Hope fortelle.

— Norden er vårt naturlige kjerneområde fordi landene deler mye av den samme kulturen, og det er tette bånd, store investeringer og utstrakt handel på tvers av landegrensene. Det er derfor naturlig å bygge videre her.

— Er vi i ferd med å se en sammensmelting av den nordiske advokatbransjen?

— Ja, jeg tror vi vil se en tydelig bevegelse i den retningen. Det å være til stede i flere land er en effektiv måte å diversifisere risiko på, slik at man alltid har kontorer som går godt, uavhengig av svingninger i de nasjonale markedene.

- MANGE MISFORSTOD

Lenge har man sett såkalte PE-investeringer, altså private equity-investeringer, tett på advokatbransjen internasjonalt. At dette eksempelvis skjer

— Selv om vår modell kan oppfattes som kontroversiell i enkelte konservative kretser, er dette utelukkende sunt for bransjen. Det tvinger alle aktører, uansett hvordan de er organisert, til å stoppe opp og tenke gjennom sin egen posisjonering, mener Maria-Pia Hope.

Private equity

Private equity (PE), også kjent som aktivt eierskap på norsk, er et fellesbegrep på fond som investerer i bedrifter som ikke er på børs. Ofte vil et PE-selskap opprette fond som investorer kan investere i. Når et PE-fond investerer i en virksomhet, har det gjerne som mål å ta aktivt del i firmaets drift, eksempelvis gjennom strategiske eller strukturelle endringer, for å skape verdi. PE-fond deles inn i tre hovedkategorier: Sårkornfond, venturefond og oppkjøpsfond.

i revisjons- og regnskapsbransjen, er ikke noe nytt. Derfor synes Hope at det var overraskende at den svenske advokatbransjen var såpass uforberedt da AGRD Partners ble lansert i fjor.

— I starten opplevde vi nok også at mange misforstod konseptet og trodde det bare handlet om å realisere kortsiktig kapital for partnerne. Vårt hovedfokus er derimot å skape langsiktig verdi. Hele poenget med en privat equity-investering er jo å utvikle virksomheten slik at den blir langt mer verdifull over tid. Vi har derfor sterke insentiver til å bygge opp og investere i det som styrker gruppen på lang sikt, forklarer Hope.

— Vi tar ikke ut utbytte fra partnerskapene i den perioden vi eier dem. Alt overskudd reinvesteres direkte i virk-

somheten. Det gir oss betydelig større finansielle muskler til å investere i både kompetanse og de nyeste teknologiske verktøyene, og ikke minst til å sikre en vellykket implementering av disse verktøyene i medarbeidernes arbeidshverdag.

BUSINESS AS USUAL

Ei heller i Sverige tillates det eksternt eierskap av advokatfirmaer. Dermed måtte samtlige av advokatene i firmaene AGRD kjøpe, melde seg ut av Advokatsamfundet og si fra seg advokattittelen for å bli en del av alliansen. Nå er det altså «juridiske rådgivere» som jobber i virksomhetene. Uavhengigheten står dog like sterkt som før, bedyrer Hope.

— Da vi i fjor høst etablerte vår egen

Vi har faktisk ikke engang innsyn i hvilke klienter de enkelte byråene har.

AGRD Partners

• Uttales som ordet «agreed».

• Et juridisk konsern drevet frem av private equity.

• Består i dag av ti forretningsjuridiske virksomheter. Firmaene har egne merkevarer, lokal tilstedeværelse, kultur, klientforhold og faglige profil.

• Modellen skal gi medlemsfirmaene stordriftsfordeler og tilgang til felles kompetanse, teknologi, KI-løsninger og driftsinfrastruktur.

Code of Conduct, altså regelverket som erstatter de tradisjonelle advokatetiske reglene, la vi inn et ufravikelig prinsipp. Det slår fast at det enkelte firma har et eksklusivt forhold til sine klienter. Vi har faktisk ikke engang innsyn i hvilke klienter de enkelte byråene har, sier hun.

For firmaene Allié, BBA/Fjeldco, Bokwall Rislund, Born, Moll Wendén, Morris Law, Next Law, Synch, Wigge og TM & Partners er det først og fremst «business as usual», ifølge CEO-en.

— De skal fortsette å drive sine virksomheter akkurat slik de har gjort før, uten at vi går inn og detaljstyrer driften. Vår oppgave er å tilføre krefter. Vi ønsker å hjelpe dem med å konsolidere seg i markedet, utvikle spennende fellestjenester på tvers av nettverket, og ta i bruk nye prismodeller. •

SA FRA SEG ADVOKATTITTELEN:

– Har ikke mistet en eneste klient

Advokatene i Born var blant de første i Sverige til å si fra seg advokattittelen for å bli en del av AGRD Partners. Det har gitt flere klienter, bedre rekruttering, mer fleksibilitet og styrket kompetanse, ifølge partner Erik Borgblad.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

STOCKHOLM:

Jeg ville bli overrasket om ikke antallet tradisjonelle forretningsjuridiske advokatfirmaer reduseres fremover.

Det sier Erik Borgblad, en av grunnleggerne bak det svenske advokatfirmaet Born.

Born var en av de seks første bedriftene som lot seg kjøpe opp for å bli en del av AGRD Partners. Hvilket innebar at de ansatte måtte si fra seg advokatbevillingen.

– Jeg brukte en god del tid på å vurdere hva det faktisk ville innebære i praksis, og hva jeg egentlig fikk ut av å ha advokattittelen. Vi landet på at det ikke ville utgjøre noen prinsipiell forskjell for vår virksomhet. Det som derimot var vanskeligere å vurdere på forhånd, var hvordan de ansatte ville reagere, forteller Borgblad.

For Born endte det godt. Kun én av virksomhetens 25 ansatte valgte å slutte.

– Vi stod i en fase der vi ønsket utvikling uten å vite hva neste steg skulle være. Det satt langt inne å gi slipp på sertifiseringen i starten, men vi innså at klientene våre, som ofte er gründere og entreprenører, velger oss som følge av vår kompetanse og ikke på grunn av en formell tittel.

KAN TILBY EIERSKAP

Born ligger idyllisk plassert like nede ved havnen i den svenske hovedstaden. Faktisk minner stedet om en forstørret versjon av Pollen i Arendal. Byen er badet i sol mens Advokatbladet er på besøk.

Etter oppkjøpet har arbeidshverdagen forandret seg nevneverdig lite for de ansatte i Born. Ikke har de mistet en eneste klient heller.

– Tvert imot opplever vi at vi har fått flere klienter, mer oppmerksomhet og langt flere nysgjerrige henvendelser. Det er faktisk mange forretningsmessige fordeler ved å stå utenfor Advokatsamfundet også, mener Borgblad.

Ifølge han står advokatbransjen overfor et paradigmeskifte når det gjelder hvordan juridiske tjenester leveres, hvor kunstig intelligens er en av de store drivere.

– Gjennom AGRD får vi mye støtte fra hovedkontoret, og kan dra stor nytte av kompetanseutveksling på tvers av virksomhetene. En annen stor fordel er rekruttering, sier Borgblad.

– Tidligere kunne vi tilby partnerskap, men veien dit er lang. Det finnes utrolig mye kompetanse i bransjen som ikke fanges opp av den tradisjonelle partnermodellen. Ikke er det alle som ønsker å bli partner heller, men som likevel vil vokse og utvikle seg. Vi kan tilby alle ansatte reelt eierskap gjennom

et incentivprogram, i stedet for den tradisjonelle, lange veien til partnerskap.

NYE PRISMODELLER

Både den teknologiske utviklingen og utmeldingen av Advokatsamfundet, gir Born rom til å utforske nye prismodeller.

– Vi står friere til å tilby for eksempel «success fee» i transaksjoner der klienten etterspør det. Vi har ikke endret praksis over natten, men vi har muligheten til å ta mer risiko sammen med klienten hvis vi ønsker det, forklarer Borgblad.

Han tror det vil bli vanskelig å skape reell innovasjon i advokatbransjen uten ekstern kapital. Større fleksibilitet henger sammen med dette.

– Det tror jeg er helt nødvendig. Det var et av de sterkeste argumentene for å bli med, fordi når KI endrer måten vi jobber på, må det også endre måten vi tar betalt på. Timebasert fakturering blir

mindre naturlig fremover. Vi kommer til å jobbe mye mer effektivt.

INVESTERER UTBYTTET I SELSKAPET

Et advokatfirma er gjerne eid av partnere som tar ut og deler overskuddet mellom seg hvert år, uten at mye blir reinvestert i selve selskapet. Det er lønnsomt, men lite utviklende for forretningen på lang sikt, påpeker han.

– Skal man omstille måten man jobber på, vil lønnsomheten gå ned i en overgangsfase. Selvfølgelig er det mulig å ta den kostnaden uten ekstern kapital, men det vil gå direkte utover årets utbytte til partnerne. Det kan fort by på konflikt, spesielt hvis partnerne er på ulike stadier i karrieren og har ulike horisonter, sier Borgblad.

– Hos oss konsolideres i stedet verdiene i selskapet med tanke på langsiktig vekst og verdiskaping. •

– Uavhengigheten påvirkes ikke av hvem som står i aksjeboken, men av hvordan vi velger å håndtere det innad i virksomheten. Til syvende og sist selger vi rådgivning; opptretr vi ikke profesjonelt og korrekt, vil ingen kjøpe tjenester av oss uansett, sier Erik Borgblad.

Vi innså at klientene våre, som ofte er gründere og entreprenører, velger oss som følge av vår kompetanse og ikke på grunn av en formell tittel.

Mia Edwall Insulander.
Foto: Micke Lundström

— Uavhengigheten er ikke til salgs

Generalsekretær Mia E. Insulander i Sveriges Advokatsamfund er ikke enig i at ekstern kapital og tap av bevilling gagnar klientene. Samfundet har opprettet en egen arbeidsgruppe som blant annet skal synliggjøre betydningen av advokattittelen.

TEKST: THEA N. DAHL

ISverige er det kun advokater som kan eie et advokatfirma, og skal man være advokat, må man være medlem av Advokatsamfundet. Med andre ord: Ekstern kapital inn = tap av bevilling + utmelding.

— Vi har et åpent og uregulert marked for juridisk rådgivning. Dermed er det ikke rart at enkelte velger å prioritere såkalt risikokapital over uavhengighet, mener generalsekretær Mia E. Insulander.

— Etter at ti advokatfirmaer meldte seg ut av Advokatsamfundet for å bli en del av AGRD Part-

ners, har vi sett et økende behov for kunnskap og forståelse for hva som skiller et advokatfirma fra en juridisk virksomhet. Når advokatrollen gjøres til en forretningsidé, forskyves fokus, og klientens beste risikerer å bli fortrent av investorens krav.

— UNDERGRAVER ADVOKATROLLEN

Advokatsamfundet spiller en avgjørende rolle for å tydeliggjøre dette skillet, ifølge Insulander.

— De største forskjellene er at det lovregulerte regelverket for advokater, ikke gjelder for ikke-advokater. Det finnes heller ikke tilsyn eller disiplinært ansvar for jurister ansatt i juridiske virksomheter, sier hun.

Hvordan en utvikling som dette gagnar klientene, er et legitimt spørsmål, ifølge generalsekretæren.

— Ideen bak AGRD fremstilles som moderne og fremtidsrettet, men det er en enkel grunn til at advokatfirmaer kun kan eies av advokater: Uavhengigheten er ikke til salgs. Når man så forlater det etiske rammeverket til fordel for rask ekspansjon og større profitt, undergraves selve kjernen i advokatrollen, sier hun.

— Om flere velger å gjøre dette og dermed melder seg ut av Advokatsamfundet, er det en bekymringsfull utvikling.

TITTEL SOM KVALITETSMARKØR

Å hegne om advokaters uavhengighet er viktigere enn noen gang, konstaterer Insulander.

— Vi har etablert en egen arbeidsgruppe for forretningsjuridiske spørsmål. Den skal analysere og evaluere forretningsadvokatenes forutsetninger for å yte juridisk rådgivning av høy kvalitet i tider med endring. Gruppen ser også på mulighetene for å øke advokaters konkurransefordeler innenfor det etiske rammeverket, forteller hun.

Insulander mener advokatetikken bør løftes som en kvalitetsmarkør som skiller advokater fra jurister.

— Vi har derfor utviklet et nytt slagsord: «Advokattitlen garanterer ett unikt skydd för klienten: lojalitet, oberoende och sekretess». •

ADVOKAT-SAMFUNDET

- I motsetning til i Norge, der advokatbevilling utstedes av Advokattilsynet, er det Advokatsamfundet som har denne oppgaven i Sverige.
- Medlemskap er obligatorisk for alle Sveriges rundt 6700 advokater.
- Advokatsamfunnet er uavhengig og står fritt fra staten.

Nytt KI-verktøy trener advokater i muntlige forhandlinger

Tidligere BAHR-advokat har utviklet et forhandlingsverktøy som skal gjøre advokater flinkere til å overbevise dommeren.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Tre og et halvt år etter at han startet sin karriere hos BAHR, har Herman Sigmond (27) sagt fra seg advokatbevillingen for å skape noe helt nytt: Forhandlingsverktøyet DealSharp.

Verktøyet, som er drevet av kunstig intelligens, kan blant annet brukes av advokater til å øve på forhandlinger, og som en assistent man korresponderer fortløpende med under et reelt møte.

— Som advokat fulgte jeg nøye med på teknologiutviklingen, og på firmaenes tunge investeringer i språkmodeller. Samtidig la jeg merke til at det ikke ble gjort tilsvarende investeringer i den menneskelige delen, altså selve samhandlingen og kommunikasjonen, forteller Sigmond.

— Selv om du bruker dagens tekstverktøy til å skrive bedre og effektivisere dokumentbehandlingen, blir du ikke automatisk en bedre formidler eller flinkere til å overbevise en dommer, eksemplifiserer han.

SIMULATOR

Dermed ble ideen født: Er det mulig å bruke teknologi til å lage en løsning hvor man kan forhandle muntlig mot en KI-motpart? Svaret er ja. Eller DealSharp, da.

— Vi ønsket å simulere situasjoner slik de faktisk oppleves i en forhandling eller rettssak, og å tette gapet mellom de store investeringene i tekst-KI og det manglende fokuset på muntlig samhandling, forteller Sigmond.

I en treningssituasjon kan brukeren laste opp de relevante saksdokumentene i DealSharp, samt informasjon om motparten for å få en analyse av vedkommendes forhandlingsstil. Dette kan eksempelvis være tidligere dokumenter og korrespondanse mellom partene.

— Etter dette gjennomfører man en muntlig «voice-to-voice»-forhandling mot en realistisk videoavatar. Etter simuleringen får du konkret tilbakemelding med en fargekodet tidslinje som evaluerer prestasjonen din, en videoanalyse som måler øyekontakt, kroppsspråk og selvsikkerhet i stemmebruket, i tillegg til konkrete anbefalinger til den faktiske forhandlingen, forklarer Sigmond.

— DIALOG MED DE STØRSTE FIRMAENE

Brukes verktøyet som en assistent i et møte, skal DealSharp kunne hjelpe deg på få øyeblikk, ifølge Sigmond, som forteller at man kan bruke programmet som et hjelpemiddel gjennom en hel forhandlingssyklus.

— Der andre KI-verktøy bruker for

lang tid til at det er nyttig i sanntid, kan du chatte med DealSharp og få svar på kontraktsdetaljer eller klausuler i løpet av sekunder. Det blir nesten som å ha en tillatt jukselapp på eksamen, sier Sigmond.

— Vi retter oss mot advokatfirmaer av en viss størrelse som driver med forhandlinger og rettssaker, og vi har bevisst valgt ikke å fokusere på strafferett.

— Vi har nylig lansert en early access-versjon, og responsen har vært overveldende god. Vi er allerede i dialog med flere av de store advokatfirmaene i Norge.

Teamet bak DealSharp består av Herman Sigmond (CEO), Bardh Musichi (COO) (i permisjon fra BDO Advokater), Eivind Kjosbakken (CTO) og et par utviklere på deltid. •

” Vi ønsket å simulere situasjoner slik de faktisk oppleves i en forhandling eller rettssak.

— Det at vi som utvikler verktøyet har domeneekspertise fra bransjen og bygger noe vi selv ville brukt, er en kjempefordel, sier Herman Sigmond.

Startet verdens første KI-drevne advokatfirma

– Vi kan ikke ha et samfunn hvor en rørlegger må ha en senioradvokat som svoger for å få betalt, sier Philip Young, grunnlegger av det britiske advokatfirmaet Garfield AI. Han ønsker å demokratisere jussen, og har startet et KI-selskap rettet mot håndverkere og andre som strever med å få inn pengene de har krav på.

TEKST: MARIT MOEN FJELD

Wandsworth-saken beviser at vi kommer til å trenge flere advokater i fremtiden – den skapte mer arbeid, også for motparten. Garfield er en plattform som skaper arbeid for advokater – ikke fjerner det.

Philip Young refererer til rettssaken som advokatfirmaet hans, Garfield AI, vant ved å bytte advokaten ut med KI – i alle fall frem til saken skulle prosederes i retten.

Han har lite tro på dommedagsprofetiene til tech bro's i California som påstår at det er et tids-spørsmål før tiden med menneskelige advokater er over.

Tvert imot spår Young at det autoriserte advokatfirmaet hans, som leverer tjenester utelukkende ved bruk av KI, er en del av en revolusjon som

kommer til å skape større etterspørsel etter advokater og juridiske tjenester.

GIKK UNDER RADAREN

– Teknologene forstår det ikke. De tror at juss bare er en prosess, men juss er så mye mer enn det. Gjennom min karriere har jeg sett mange teknologiske endringer. Og hver gang teknologien forandrer seg, har det hersket en oppfatning blant flere om at det betyr slutten på advokatene, eller et sterkt redusert behov. Derimot har man sett hver gang at behovet for advokater blir større, sier Young.

Per dags dato behandler det fullverdige advokatfirmaet hans gjeldskrav på opptil 10.000 pund og har siden 2025 innkassert gjeld på vegne av sine klienter for til sammen rundt 700.000 pund i England og Wales.

Fra en såkalt stealth launch – en lansering hvor man unngår å fortelle hele verden at man eksisterer, vant firmaet i 2025 sin første rettssak etter en hovedforhandling i den såkalte Wandsworth-saken.

Det hele startet med HR-konsulenten Tamires Camal Taquidir som ikke fikk betalt for arbeidet hun hadde gjort. Resultatet var at hun sto igjen med et gjeldskrav på 7000 pund.

Etter å ha blitt tipset om Garfield AI fra en bekjent som var advokat, betalt firmaet et relativt beskjedent beløp for å utføre «KI-magi» – som igjen instruerte en prosessfullmektig i retten – gikk hun seirende ut. Hun fikk tilbake pengene hun hadde krav på, i tillegg til renter og saksomkostninger.

GJØR DET EN ADVOKAT VILLE GJORT

Young understreker at i det som etter hvert har blitt et mylder av law-tech-selskaper, skiller Garfield seg ut.

– Man kjenner til Harvey og Legora. Garfield er annerledes ved at vi er regulert som et advokatkon-

Philip Young har lang erfaring som advokat fra UK og Hongkong. Foto: Garfield

AI law firm wins UK court case for first time

Freelancer paid about £400 for technology to draft documents for £7,000 claim

Garfield AI won the claim over unpaid fees following a trial at Wandsworth County Court last month © Williams Darlow/Alamy

Garfield Als seier ble omtalt i Financial Times.

Skjermdump fra CNN.

Vi lagde Garfield intensjonelt vennlig. Samtidig gir den pushback, og vil ikke akseptere alt du sier til den.

tor og at vi ikke driver med enkelt transaksjonsarbeid – vi fører faktiske rettssaker ved hjelp av et KI-system. På den måten er vi fremdeles et unikt vesen i økosystemet, sier Young.

Young forteller at Garfield gjør alt det som et tradisjonelt advokatfirma kan gjøre, bortsett fra å gå i retten. Han eksemplifiserer med nettopp Wandsworth-saken, som også var en relativt omfattende sak etter standarden for småkravsprosesser i det engelske rettsystemet.

– Vanligvis har vi ikke vitneerklæringer, man møter bare opp til høringen. I denne saken påla retten partene å utarbeide vitneforklaringer. Garfield tok seg av alt dette – mottok og analyserte vitnebeviset fra saksøkte og genererte saksbunten for retten med alle relevante rettsdokumenter. Deretter instruerte Garfield advokaten som skulle føre saken i hovedforhandlingen.

– Jeg forventet at vår første rettsforhandling skul-

le være en liten kravssak og at den skulle være relativt uformell. Jeg forventet ikke motkrav og vitneerklæringer, men jeg er glad for at det fungerte slik vi håpet, sier Young.

Young tror at tjenesten senker terskelen for å benytte seg av juridiske tjenester. Det kan være en skremmende prosess å møte rettsvesenet, sier han.

– Vi erfarer at kundene som bruker Garfield sier at de føler seg mindre flau. De er ikke redde for å stille dumme spørsmål fordi de snakker med en maskin. Vi lagde Garfield intensjonelt vennlig. Samtidig gir den pushback, og vil ikke akseptere alt du sier til den. Den er kritisk, men vennlig i kommunikasjonen, påpeker han.

LANG FARTSTID SOM ADVOKAT

Young har lang fartstid som solicitor i det engelske rettsvesenet. Han jobbet åtte år på Londonkonto-

– Det forventes at unge jurister forstår teknologi, sier Philip Young. Skjermdump fra videomøte med Advokatbladet.

Faksimile fra The Guardian.

Den internasjonale advokatforeningen IBA omtaler Solicitors Regulation Authority of England and Wales' godkjenning av LawFairy, et AI-selskap som fikk godkjenning i kjølvannet av autoriseringen av Garfield AI.

” Tiden din som advokat trenger ikke være bundet opp i tidkrevende rutineoppgaver. Fokuset kan i mye større grad rettes mot oppgaver på et høyere nivå.

ret til Baker & McKenzie, og var også utplassert i firmaets Hong Kong-kontor i ett år. Der jobbet han med komplekse rettsvister og voldgiftssaker i mellomsjiktet høy til svært høy verdi.

I 2009 var han med på etableringen av Cooke, Young & Keidan i London, et boutique-firma som spesialiserer seg på kompleks kommersiell tvisteløsning. Han gikk av som seniorpartner i 2022 og grunnla Garfield i 2023 sammen med kvantefysikeren Daniel Long.

Han forteller at han lot seg trollbinde av KI nesten ved et uhell da ChatGPT 3.5 ble lansert i 2022.

– Jeg reiste i tre måneder over hele Amerika. Fordi jeg hadde tid, lekte jeg med kunstig intelligens. Jeg har alltid vært nysgjerrig og anser meg selv som en stor nerd. Jeg så umiddelbart at denne teknologien kom til å revolusjonere hvordan rettslige tjenester blir levert.

– Jeg har en svoger som er rørlegger som av og til ikke får betalt fra kundene sine. Jeg ville hjelpe

han, men vi kan ikke ha et samfunn hvor en rørlegger må ha en senioradvokat som svoger for å få betalt. Da tenkte jeg: Hvorfor ikke bygge et system for å hjelpe bedrifter med å løse problemet?

MER ETABLERT

Frøet var sådd. Sammen med Daniel Long satte han i gang med å bygge en prototype, og det ble raskt klart at de hadde en visjon som det var mulig å realisere.

Young loset firmaet gjennom en åtte måneders lang godkjennelsesprosess for å få firmaet regulert som advokatvirksomhet av Solicitors Regulation Authority (SRA).

Siden har Young stablet på bena et team bestående av åtte ansatte, deriblant programmerere og en juridisk ingeniør – en person med hybridkompetanse mellom juss og teknologi. Young selv er den eneste ansatte med advokatbevilling.

– Det første året var det mange små selskaper,

Faste priser

Garfield opererer med faste priser der brukerne på forhånd kan sjekke hvor mye de skal betale.

- Første kravbrev – kalt «polite chaser» og som ifølge Garfield får de fleste skyldnere til å punge ut: 2 pund.
- Varselbrev før rettslige skritt: 750 pund.
- Stevning og nærmere angivelse av kravet: Fra 50 til 100 pund, avhengig av kravets størrelse.

Videre listes det ut priser for begjæring om dom ved uteblivelse der det ikke er inngitt bekreftelse på mottak av forkynning, saker der tilsvar ikke er inngitt, og kostnader for et såkalt dokument om erkjennelse (der saksoktes forslag til betalingsmåte aksepteres), med mer.

I tillegg må man betale rettsgebyr. Det spesifiseres også i hvilke tilfeller man kan kreve Garfields gebyr dekket.

advokatfirmaer og regnskapsfirmaer som brukte oss, sier Young.

I 2026 ser man et skifte, ifølge advokaten.

– Vi ser at stadig større firmaer tar i bruk plattformen. De er mer konservative og tilbakeholdne med å teste ny teknologi med mindre de ser konkrete resultater. Vi tror de har blitt mer interesserte i å prøve Garfield fordi de har sett at det har gitt resultater, og fordi de er tryggere på at selskapet er underlagt regulering. Det har vært positivt for både troverdigheten og ansvarligheten, sier han.

STØTTE FRA DOMSTOLENE

Respsen har vært positiv i møte med aktører i domstolene, forteller Young. Før Garfield ble autorisert, loddet han stemningen hos mektige aktører i domstolsapparatet.

– Jeg tok kontakt med Lady Chief Justice i England og Wales, som er en av landets høyeste rangerte dommere. For å presentere Garfield, møtte jeg henne sammen med den nåværende Master of the Rolls, en annen høytstående dommer i England.

Dommere er nøytrale og vil aldri promotere et bestemt produkt, påpeker Young.

– Samtidig sa de at denne typen teknologi så ut til å kunne bidra positivt til tilgangen til rettsvesenet, og de satte pris på vår tilnærming med aktivt å søke om å bli underlagt en hensiktsmessig profesjonell regulering, sier Young.

– Fra perspektivet til engelske aktører – om det så er partene, regjeringen, tilsynsmyndigheter eller domstoler, vil de heller møte en verden der det finnes regulerte produkter som kan hjelpe vanlige mennesker istedenfor å måtte forholde seg til uregulert materiale generert av ChatGPT.

INGEN FLERE AMATØRPSYKOLOGER

Young tror at de menneskelige aspektene av advokatvirksomhet vil bli mye viktigere i fremtiden.

– Tiden din som advokat trenger ikke være bundet opp i tidkrevende rutineoppgaver. Fokuset kan i mye større grad rettes mot oppgaver på et høyere nivå – som strategi, hvordan organisere en sak, og det å hjelpe til med å håndtere den emosjonelle berg-og-dalbanen som en sak er for klienten, sier han.

– De som har jobbet praktisk, vet at advokater i realiteten ofte ender opp med å bli behandlet som amatørpsykologer. Jeg tror vi må endre måten vi utdanner jurister og advokater på, slik at vi er opplært mer formelt i disse ferdighetene.

– Hva vil du anbefale studenter – studere juss eller noe mer teknologirettet?

– Jeg ville studert juss. Men fordi vi er på vei inn i en industriell revolusjon for juridiske tje-

nester, vil det være til hjelp for deg å forstå mer teknologi og å kunne leke med verktøyene. Det forventes av jurister. Bredde i juristers ferdigheter er også viktig. For eksempel ville jeg vurdert å ta et kurs i rådgivning eller psykologi, det tror jeg vil være nyttig i fremtiden. •

Slik bruker du Garfield

Garfield bruker en kombinasjon av flere underliggende KI-modeller, ifølge Young. Noen er raske, men mindre nøyaktige. Andre er bedre egnet til grundige PDF-filer og lydfiler.

I praksis brukes den modellen som er best egnet til den aktuelle oppgaven, med et ekspertsystem som har den overordnede kontrollen, og som bygger på en kombinasjon.

Garfield-plattformen viser en lang liste med dokumenter og har en drag and drop-funksjon i midten.

– Her kan du starte ditt smågjeldskrav. Du kan laste opp et stort antall dokumenter på en gang, og du kan dra dokumentene inn i Garfield uten å gi noen forklaring på hva de handler om, sier Young.

– Dette er dashbordet. Hvis du har mange krav, har du all informasjon om kravene dine her. Videre viser han frem et dummy-krav:

– Her har Garfield funnet ut at det er snakk om et smågjeldskrav. Den vet hvilken klausul i kontrakten som er renteklausulen, hva fakturaen handler om og hvem partene er. Så spør den om informasjonen den trenger: Her trenger den forfallsdatoen for fakturaen. Deretter utarbeider Garfield alle nødvendige dokumenter, som sendes videre til advokaten.

Young viser frem et engelsk søksmålsvarsel som oppfyller domstolens formelle krav:

– Det forteller skyldneren hvem Garfield er, hvem det er skrevet på vegne av, hva kontrakten gjelder, hvor mye penger som er krevd, hvordan betale, og deretter legger den til alle dokumenter som kreves i henhold til de engelske domstolens regler for saksbehandling.

ALT I EGEN KALENDER

Kundene betaler bare for dokumentene hvis de er fornøyde. Deretter sender Garfield dokumentet via e-post eller post. Der som motparten skriver tilbake, mottas det inne i Garfield, hvor Garfield forteller brukeren hva svaret er, forslag til hvordan det kan svares ut og hva neste fase er.

– Herfra går saken sin gang. Mens dette skjer, har du også en kalender som oppdaterer frister som du kan synkronisere lokalt på din datamaskin, slik at du kan ha alt i din egen kalender, forklarer Young.

Med Garfield kan du sende krav på inntil 10.000 pund (drøye 126.000 kroner med dagens kurs).

Kaster kappen for å bli gründer og KI-forsker

– Det er rett og slett langt lavere kostnader og mindre mas ved å drive som jurist, sier den tidligere mangeårige Føyen-advokaten Kirill Miazine.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Akkurat på dagen tjue år etter sitt første jobbintervju i Føyen, takket Kirill Miazine for seg som advokat i midten av august. Nå skal den tidligere IT- og personvernadvokaten drive spesialisert juridisk rådgivning gjennom sitt eget selskap, i tillegg til å arbeide som KI-forsker for teknologiselskapet Lexolve. Advokatbevillingen har han sagt fra seg.

– Med opphevelsen av rettsrådsmonopolet spurte jeg meg selv om jeg faktisk trengte bevillingen. Jeg er ingen prosedyreadvokat. Sist jeg var i retten var i 2014. Klientmidler har jeg heller ikke. Å beholde bevillingen krever et årlig gebyr til Advokattilsynet, revisor og obligatorisk etterutdanning. Det er rett og slett langt lavere kostnader og mindre mas ved å drive som jurist.

Slutten på et kapittel ble starten på et annet: Quorum. Her skal han rendyrke praktiske råd innenfor IT-rett, offentlige anskaffelser, teknologikontrakter og open source. Og han starter på bar bakke. Alle kundene ble nemlig igjen hos Føyen.

– Jeg har vært ekstremt ryddig og tok ikke med meg en eneste klient. En kollega som nylig ble partner, overtok hele porteføljen min.

FIRE FAGFELT

Innenfor offentlig anbud erfarer Miazine at mange virksomheter sliter med å formidle verdien av egne produkter. Han er også en forkjemper for enkle, menneskelige og lesbare kontrakter.

– Jeg vil hjelpe IT-leverandører med å vinne anbud eller sikre bedre betingelser. Rett og slett, sier han.

Også såkalt «open source» blir ett av Miazines fagfelt.

– Det vil handle om lisensiering, comp-

liance og risikoen for å måtte åpne egen kildekode. Dette blir svært aktuelt fremover med diskusjonene rundt digital suverenitet, utdyper han.

Skulle det bli trøbbel, kan han bistå som uavhengig ekspert i SSA, altså Statens standardavtaler.

– Siden jeg har bakgrunn som «datanerd», forstår jeg både jussen og teknologien. Jeg har ingen interessekonflikter.

Selv er han mentalt forberedt at det vil ta tid å etablere en stødig kundemasse.

– Vi får se hvordan det går. Jeg regner med at det vil ta rundt et halvt år før oppdragene virkelig begynner å rulle inn. Alle oppstartsprosesser tar tid. For meg passer denne hverdagen bra. Jeg føler meg fri.

KVALITETSSJEKKER'N

Lexolve er en digital plattform for juridiske tjenester. Den tilbyr blant annet kunde- og leverandøravtaler, kontraktshåndterings-systemer, dokumenter for selskapsendringer og ulike HR-verktøy. Miazine skal sikre den juridiske kvaliteten på de teknologiske leveransene.

Krysningspunktet mellom juss og teknologi er altså hans hjemmebane. I tillegg til tjue års erfaring som advokat, har Miazine rundt tretti års erfaring med koding.

– Lexolve har fantastiske teknologer, men de er ikke teknologijurister. Min oppgave blir å verifisere og kvalitetssjekke de juridiske svarene som genereres, særlig for å se om kvaliteten blir bedre eller dårligere når det lanseres nye språkmodeller, forteller han.

– Det er en morsom ironi i dette: Hos Lexolve skal jeg utvikle verktøy som kan automatisere og gjøre deler av advokatenes arbeid overflødig, mens jeg i Quorum skal bevise at min personlige rådgivning er uerstattelig. •

”

Med opphevelsen av rettsrådsmonopolet spurte jeg meg selv om jeg faktisk trengte bevillingen. Jeg er ingen prosedyreadvokat.

Sist jeg var i retten var i 2014.

– At advokater skal bli arbeidsledige, det tror jeg ikke på

Ett år er gått siden Johan Woo Kvandal ble partner i Schjødt. Nå leder han selskapets område for forsvar, sikkerhet og romfart. – Det er ingen tvil om at advokatrollen er i endring. Men det er veldig lett å overvurdere hastigheten, sier han.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Han har vært juridisk direktør i Forsvarsmateriell, internadvokat og senere Vice President i Statnett og var i sin tid advokatfullmektig i Thommessen. Han har på vegne av det norske forsvaret hatt det overordnede juridiske ansvaret for en betydelig del av Norges forsvarsinnvesteringer, for eksempel innkjøp av F35-fly fra USA, helikoptre fra Frankrike og Italia, artilleri og skip fra Korea og for Forsvarets nye kystvaktskip i Jan Mayen-klassen, for å nevne noen eksempler.

Johan Woo Kvandal (46) fra Mo i Rana har også vært prosjektdirektør for Nord-Link-kabelen, den undersjøiske kabelen som overfører kraft fra Sirdal i Norge til Wilster i Tyskland.

Hans klienter er alt fra små og mellomstore bedrifter i Norge til det som kalles «international defence primes» - store selskaper som bygger og leverer komplekst militært utstyr som ubåter, jagerfly og rakettssystemer.

«Forsvar er ikke lenger bare en sektor, men i økende grad et skjæringspunkt mellom geopolitikk, industripolitikk, teknologi, kapital og regulering», skriver han selv på LinkedIn.

EUROPAS VIKTIGSTE VEIKRYSS
Advokatbladet møter Kvandal på Aren-

dalsuka, der han deltok i debatter om kritisk infrastruktur og totalforsvar i Nord-Norge.

– Den røde tråden her er den nye sikkerhetssituasjonen i Europa, og hvordan alt henger sammen med alt; det som skjer i Kina, Iran, Russland og i USA under Trump. Fra krigen i Ukraina har vi lært at det første som rammes, er den kritiske infrastrukturen. Fra et juridisk ståsted handler det om alt fra reguleringer til løsninger for hvordan ulike samfunnsaktører skal klare å spille sammen. Hva gjør vi om en trafo ryker og vi mister strøm til hele landsdelen? Og hvordan skal vi beskytte et veikryss i Nord-Norge som kanskje er ett av Europas viktigste, sier Kvandal.

Jussen er en del av beredskapen, minner han om.

– Tydelige ansvarsforhold og avtaler må gjøre det mulig å bygge, finansiere og bruke kapasiteten når det gjelder. Totalforsvaret er ikke noe vi har, det er noe vi gjør, sier han.

DISRUPSJON I FORSVARSSEKTOREN
Regjeringens nordområdestrategi innebærer milliardinvesteringer i både samfunnsutvikling, infrastruktur og forsvaret i nord. Bare i 2026 har regjeringen lovet å investere 3,2 milliarder kroner i Forsvarets eiendommer og anlegg i Nord-Norge, samt å styrke kompetanseheving

og leverandørutviklingen i det lokale næringslivet med «betydelige midler».

Dette innebærer nye oppdrag også for advokatene.

Selv skriver Schjødt eget Defence, Security & Aerospace-team, som Kvandal leder, på sine nettsider at den skiftende naturen til moderne krigføring og fremveksten av nye romfartsinitiativer har ført til en «radikal disrupsjon av forsvars-, sikkerhets- og romfartssektoren».

«Geopolitiske endringer, økt militær spenning, rask urbanisering, demografiske endringer, ressursknapphet og ny teknologi skaper enorme muligheter for aktører innen forsvar, sikkerhet og romfart», heter det videre.

Men at advokatbransjen skal være midt i en disrupsjon, mener Kvandal er å ta for hardt i.

– Det er ingen tvil om at bransjen er i

endring, men jeg tror det er veldig lett å overvurdere hastigheten. Endringene skal implementeres også. Den første KI-bølgen var et sjokk, men så må bransjen konsumere teknologien. At advokater skal bli arbeidsledige, tror jeg ikke noe på.

Schjødts team for forsvar, sikkerhet og romfart ble etablert i 2023, og opplever stor pågang. Teamet, som nå består av 24 tilknyttede advokater i Oslo, Stavanger, København, Stockholm og London, bistår blant annet med anskaffelsesprosesser, forsvarskontrakter, restriksjoner på utenlandske investeringer, eksportkontroll, granskninger og oppkjøp og fusjoner.

MÅ FORSTÅ HELE BILDET

Å forstå sammenhenger blir bare viktigere, mener Kvandal.

– Advokatrollen handler i dag om mye mer enn bare juss. Du må forstå

både samfunnet, klientene og rollegalleriet, og du må forstå dybden i det klientene snakker om. Dette tror jeg er viktig.

Denne helhetsforståelsen blir ikke mindre viktig når KI får en større rolle i advokatbransjen, påpeker han.

– KI vil grunnleggende endre hvordan juridiske tjenester produseres, prises og leveres. Mange oppgaver som tradisjonelt har vært utført av yngre advokater, vil kunne automatiseres. For erfarne advokater vil verdien i enda større grad ligge i dømmekraft, strategi, klientforståelse og evnen til å ta ansvar for rådene som gis.

Riktig brukt kan KI gi raskere leveranser og høyere og jevnere kvalitet, mener Kvandal.

– Den store utfordringen blir å utvikle unge advokater når teknologien over-

”
KI vil grunnleggende endre hvordan juridiske tjenester produseres, prises og leveres. Mange oppgaver som tradisjonelt har vært utført av yngre advokater, vil kunne automatiseres.

Kvandal jobbet mye med ulykken med fregatten KNM Helge Ingstad. Her foran søsterskipet KNM Otto Sverdrup innerst i Trollfjorden. Foto: Privat

Johan Woo Kvandal har master i jus fra UiT, Global Executive MBA fra INSEAD, og har tatt ledelse på Harvard og ved Skema Business School i Frankrike. I sommer var han på alumnitreff i Frankrike. – Det var en skikkelig gavepakke, sier han. Her i Arendal.

tar oppgaver de tidligere lærte gjennom faget. Advokatene blir ikke borte, men arbeidsformen, kompetansekravene og forretningsmodellene vil endre seg.

Selv holder han seg oppdatert på flere måter.

– Jeg er glad i å lese, men jeg lytter også mye på podkast, og følger med på X, spesielt på utenlandske medier. Ikke minst er det viktig å ha dialog med, og omgi seg med, interessante mennesker, sier Kvandal.

Å være på Arendalsuka er bra i så måte, mener han.

– Her kommer du i kontakt med alt fra politisk ledelse til klienter, motparter og andre aktører som du nødvendigvis ikke har kontakt med ellers, men som er interessenter i det store bildet. Her møtes vi ansikt til ansikt. KI kan ikke erstatte dette. •

Når teknologien blir moden, vil det trolig bli mulig å kjøpe forsikring som dekker KI-feil i juridisk tjenesteyting, tror Dan Sørensen.

”
Å stikke hodet
i sanda nå, er
veldig dumt.

Forventer rush av nye juss-business'er

Foreløpig har ikke rettsrådsmonopolets fall ført til et hav av nye tjenester som tilbyr juridisk rådgivning. Men det er bare et tidsspørsmål før dette vil skje, mener Dan Sørensen i SAGA.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Sørensen er teknolog, tidligere advokat og medgründer av teknologiselskapet Saga, som leverer KI-verktøy til advokatbransjen.

Den 1. januar 2025 trådte advokatloven i kraft, og med den ble rettsrådsmonopolet opphevet. Et av formålene med opphevelsen var å legge til rette for mer innovasjon, og gi publikum tilgang til rimeligere juridiske tjenester.

Sørensen mener at kombinasjonen av rettsrådsmonopolets død og den raske utviklingen av KI-teknologi gir nye muligheter for alternative leverandører av juridiske tjenester.

— Jeg tror absolutt at det vil komme spesialiserte selskaper som for eksempel kan gjøre hovedarbeidet i en due diligence eller transaksjon, i stedet for at dette arbeidet gjøres av advokatfullmektiger. Se bare til Sverige, der mange advokatfirmaer har sagt fra seg bevillingen for å kunne ha eksterne eiere som investerer i teknologi, sier Sørensen.

SYNES IKKE I BANKEN

I en debatt om tilgangen til rettshjelp som ble arrangert av HELP Forsikring på Arendalsuka, sa Sørensen at advokatselskaper som ennå ikke har tatt i bruk KI, kan bli stående igjen på perrongen.

— Å se inn i krystallkula er vanskelig, men det er åpenbart at dette er en teknologi som ikke blir borte, og som bare blir bedre og bedre. Så nå handler det om å bruke den daglig, og om å lære seg å bruke den på riktig måte; også å vite hvorfor den kan ta feil. Å stikke hodet i sanda nå, er veldig dumt.

I mange debatter på Arendalsuka ble det sagt at det egentlig ikke er noen i næringslivet som har klart å hente ut gevinst av KI ennå. Dette skremmer ikke Sørensen.

— Jeg hører stadig dette. Men da er spørsmålet hva man tenker på som gevinst. Er det cash money som du ser i banken eller på marginen, eller er det en gevinst at oppgaven du holder på med er mindre kjedelig, og du får en bedre hverdag? Den gevinsten tror jeg du får allerede i dag. •

— KI-verktøy vil over tid få ned kostnadene ved å tilby juridiske tjenester, sier Johan Dolven.

HELP vil omsette for 1,2 milliarder kroner i år

Skal løse flere saker med færre hoder

Bare seks måneder etter at HELP lanserte en ny KI-løsning, bruker selskapets advokater og advokatfullmektiger i snitt elleve prosent kortere tid på sakene. — Det er åpenbart at vi fremover vil rekruttere færre folk, sier Johan Dolven.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Tidlig i august la grunnleggeren av HELP Forsikring, administrerende direktør Johan Dolven, ut et bilde på LinkedIn av tretten unge jurister - av dem ti helt nyutdannede - som hadde sin første dag på jobb i selskapet.

Fordi KI effektiviserer, blir det trangere i døren for nyutdannede — også jurister, skrev HELP-sjefen.

Den 1. januar tok alle juristene i HELP i bruk det juridiske KI-verktøyet Nova fra Newcode.ai som med et pennestrøk gjorde advokatarbeidet mer effektivt.

— Kunstig intelligens er det suverent mest spennende som har skjedd innenfor våre arbeidsområder siden vi startet HELP. Vi har lenge vært digitaliserte, og har en godt strukturert kunnskapsdatabase med hundretusener av saker. Dette har stor verdi, for verktøyet er lite verdt uten egne data, sier Dolven.

Selskapet brukte et halvår på å forberede overgangen.

— Fagansvarlige og superbrukere innen hvert rettsområde delte kunnskapsdatabaser og laget agenter slik at

Her er bildet Dolven delte. Bak fra v Akseil Johansen Rennemo, Jorich Soini, Adriana Joseph, Guro Lindberg Sørjoten og Ingrid Hjorth-Johansen. Foran fra v. Jenny Eunike Gilberg, Mina Bjerke Søfting, Nora Elise Lind-Iversen, Emilie Foyn, Marte Skjæggerud, Grethe Østgård, Iselin Grønning Johannesen og Carl Peder Engeset.

da verktøyet ble lansert for alle, var det allerede godt tilrettelagt for bruk. Selv om vi nå fortsatt er i 1.0-versjonen, opplever vi en tydelig effektivisering, sier Dolven.

SKAL IKKE NEDBEMANNE

HELP har samlet erfaringene fra første halvår i en rapport som viser at selskapet i snitt har brukt 11 prosent kortere tid fra en sak er kommet inn til den er avsluttet.

— Det er jo ganske mye. Vi kan nå løse flere saker med færre hoder. Jeg har sagt veldig tydelig internt at ingen må slutte som følge av KI. Vi skal ikke nedbemanne. Men over tid, med naturlig avgang, vil vi være færre advokater, det er helt sikkert.

At kunstig intelligens vil erstatte advokater, har han ingen tro på.

— KI gjør at advokatene arbeider mer effektivt. Man blir fortere god, og får økt tilgang til informasjon om eget fagområde. Advokatene bruker tid på å kvalitetssikre det som skal videre, og får kanskje en litt bedre arbeidshverdag med litt mindre arbeidspress.

Over én million nordmenn har nå tilgang til HELPs advokatforsikring. Selskapet, som fylte 20 år i fjor, har vokst i rakettfart, og regner med å omsette for 1,2 milliarder kroner i 2026.

EGNER SEG GODT

Advokat tjenester egner seg veldig godt som et forsikringsprodukt, mener Dolven.

— Hos oss får kundene tilgang til kvalifiserte advokater som jobber effektivt, og de får løst sine juridiske problemer raskt. Vår modell er mer sammenfallende med klientenes interesser enn om man fakturerer time for time. De fleste ønsker jo å bli ferdige med saken, ikke at den skal gå så lenge som mulig.

For første gang skal Høyesterett i høst behandle et erstatningskrav fra en forbrukerkunde mot en bank med påstand om brudd på omsorgsplikten. En 84-åring, som hadde advokatforsikring via sitt mobilabonnement i Telenor, har gått til sak mot banken sin, etter at han overførte 2,8 millioner kroner til svindlere.

Mannen, som nå er 87 år, ville ikke hatt økonomi til å forfølge saken, dersom han ikke hadde hatt advokatforsikring, poengterer Dolven.

HELP har totalt fire hundre ansatte i Norge, Sverige, Danmark og Finland. I Norge er de 220 advokatene og advokatfullmektigene organisert i tolv juridiske avdelinger på åtte fagområder. •

Marie Slyngstadli tar gjerne imot innspill fra leserne.

Hun er ny fagansvarlig

PhD-stipendiat Marie Slyngstadli (34) ved UiT Norges arktiske universitet skal frem til utgangen av neste år være ansvarlig for Advokatbladets fagsider Jussnytt. – Jeg retter meg inn mot allmennadvokatene, og forsøker å ikke la mine egne interesser overstyre utvelgelsen, sier hun.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

I januar 1995 publiserte Advokatbladet for første gang egne fagsider med korte omtaler av nye lover og dommer. 31 år senere blir Marie Slyngstadli den første kvinnen og den fjerde juristen i rekken til å ha ansvaret for de tradisjonsrike, gule sidene.

Den første var høyesterettsadvokat Ole Nyfløt (1946–2023), som stod ved roret i tolv år, frem til advokat og senere lagdommer Per Racin Fosmark overtok i nr. 8 i 2007.

Fosmark hadde ansvaret i hele 16 år, frem til PhD-stipendiat Gjermund Aasbrenn overtok stafettpinnen i nr. 7 i 2023. Aasbrenn har permisjon ut 2027, og Slyngstadli vikarierer i hans fravær.

«SAMME FORHOLD»

Marie Slyngstadli er opprinnelig fra Bodø, og har rukket å være advokatfullmektig i BAHR, utreder i Høyesterett, dommerfullmektig i Salten og Lofoten tingrett og førstekonsulent hos Sivilombudet.

Fra 1. november i fjor har hun vært stipendiat ved det juridiske fakultetet

ved UiT, der hun forsker på identitet i straffeprosessen.

– Arbeidstittelen er «samme (straffbare) forhold?». Bakgrunnen er at det etter mange bestemmelser i straffeprosessloven må tas stilling til om man står overfor samme, eller ulike straffbare forhold. Dette er styrende for blant annet aktors adgang til å endre tiltalen under hovedforhandling, domstolens forhold til tiltalen og straffedommers negative materielle rettskraft, sier Slyngstadli.

Bestemmelsene bygger på forskjellige hensyn, påpeker hun.

– Avgrensningen av hva som er «samme forhold» kan derfor bli forskjellig etter de ulike bestemmelsene. Dette er et evig aktuelt tema som både er teoretisk og veldig praktisk, og et spørsmål som omtrent daglig dukker opp i norske domstoler.

Advokatbladets fagsider tar sikte på å omtale nye og relevante dommer fra Høyesterett, nye lover og lovendringer, samt omtaler av viktige avgjørelser fra EMD, EFTA-domstolen og EU-domstolen, og også fra nemnder som Finansklagenemnda og Sivilombudet.

Med gjeterhunden Baileys i Lofoten. Hunden er av rasen Miniature American shepherd. Foto: Privat

”
Jeg var spent på hvordan det ville bli å flytte tilbake til Nord-Norge etter mange år i Oslo, men det ga bare mersmak.

– Arbeidet er en fin avveksling fra den mer snevre forskningen, og gir en super mulighet til å holde seg oppdatert på tvers av rettsområdene, sier Slyngstadli.

Hun kaller seg med stolthet «generalist». – Det sies å være en utdøende rase, men jeg prøver å bevare den.

TETT MILJØ PÅ UIT

Slyngstadli var ansatt som utreder i Høyesterett i fire år, men hadde permisjon i halvannet år for å være dommerfullmektig i Lofoten.

– Høyesterett er en flott arbeidsplass, både på grunn av alle de flinke og hyggelige menneskene som jobber der, men også fordi de mest spennende juridiske spørsmålene jo ender der til slutt. Å få ta del i lagarbeidet der var veldig givende og morsomt.

Å jobbe som dommerfullmektig i Lofoten var noe helt annet.

– Jeg likte å møte mennesker ansikt til ansikt, og det var høyt tempo. Jeg har to små gjeterhunder, så jeg valgte Lofoten mye på grunn av turmulighetene og naturen. Jeg var spent på hvor-

dan det ville bli å flytte tilbake til Nord-Norge etter mange år i Oslo, men det ga bare mersmak. Så nå er jeg glad for å bo i Tromsø.

Det juridiske fakultetet ved UiT er kjent for sitt gode studentmiljø.

– Fordi fakultetet er lite, kommer studentene nærmere hverandre og oss som underviser. Terskelen for å stikke innom kontoret til ansatte for å ta opp et spørsmål, ser ut til å være lavere her. Fakultetet er også kjent for å ha mer muntlighet under studiet enn de andre fakultetene, sier hun. •

Øverst Advokatbladets aller første Jusnytt-spalte i nr. 1/1995, og lagdommer Per Racin Fosmarks første spalte fra nr. 8/2007

Bestill vinterens alpereise i dag!

– Velg mellom 17 snøsikre skisteder

Nyheter!

- Mayrhofen og Champoluc
- Nye Hotel Compagnoni i Cervinia
- Store heisnyheter på flere destinasjoner

**1 000,-
rabatt/pers**

(Bestill senest 30/9 med
koden ALP-1000)

Alltid inkludert i Alp Inclusive®

- ✓ Direktefly t/r med innsjekket bagasje
- ✓ Overnatting, 7 netter
- ✓ Stor frokostbuffé hver morgen
- ✓ Gode treretters middager, 6 dager
- ✓ Heiskort, 6 dager
- ✓ Reiselederservice og guidet felles skikjøring
- ✓ Snøgaranti på alle skireiser

Priseksempel fra **11 995,- per person**
(overnatting i flersengsrom på Hotel Eden Rock i Bad Gastein)

STS alpereiser
www.alpereiser.no • 21 31 49 00

JUSNYTT

Fagsidene er skrevet av stipendiat **Marie Slyngstadli** ved UiT Norges arktiske universitet. Hun vikarierer for Gjermund Aasbrenn. Hun forsker på identitet i straffeprosessen og underviser i samme fag. Hun har vært utreder i Høyesterett, dommerfullmektig i Salten og Lofoten tingrett, advokatfullmektig i BAHR tilknyttet markedsgruppen for bank og finans og førstekonsulent hos Sivilombudet.

E-post: marie.slyngstadli@uit.no

Nytt i rettsutviklingen

Nr. 4/2026

Miljøforvaltningsrett og EØS-rett

I den mye omtalte Førdefjorden-saken – **HR-2026-1360-A** – gir Høyesterett veiledning om hvilke krav vannforskriften og vann-direktivet stiller for å kunne gi tillatelser til en virksomhet som kan forringe kvaliteten av en vannforekomst. Dommen har satt i gang en rekke juridiske diskusjoner.

SIDE 47

Strafferett II: Straffutmåling for sovevoldtekter

Høyesterett har avsagt to nye dommer som gir veiledning for straffutmålingen ved sovevoldtekter (**HR-2026-1373-A** og **HR-2026-1440-A**). Den ene gjaldt en voldtekt til samleie som bar preg av utnyttelse, mens den andre gjaldt innføring av finger i endetarmsåpningen. I begge sakene var tiltalte og fornærmede voksne.

SIDE 50

Sivilprosess

Fire skadeforsikringsselskaper saksøkte staten med krav om at de ikke er forpliktet til å følge enkelte av reglene i naturskade-forsikringsloven. I tingretten og lagmannsretten ble søksmålet avvist fordi vilkårene i tvisteloven § 1-3 ikke var oppfylt. Høyesterett mente derimot i **HR-2026-1308-A** at søksmålet måtte fremmes. Kjennelsen er meget god og pedagogisk om tvisteloven § 1-3, og bør leses av alle som befatter seg med sivilprosess.

SIDE 50

Av Marie
Slyngstadli

Erstatningsrett

Spørsmålet i **HR-2026-1359-A** var om en mann, som hadde overlatt sin BankID til sin eksamboer, var erstatningsansvarlig for et låneopptak hun hadde foretatt. Høyesterett besvarte dette bekreftende.

Marte Eidsand Kjørven og elleve andre akademikere har kritisert dommen i artikkelen «Høyesteretts avgjørelse skaper unødvendig usikkerhet for forbrukere» i Rett 24. For egen del synes jeg ikke det er gitt at innvendingene kunne ledet til et annet resultat i denne saken. Et annet spørsmål er hvilken veiledning dommen vil gi for fremtidige saker ettersom den ikke bygger på ny finansavtalelov.

SIDE 49

Bla om og les mer »

Nye lover i kraft

På Advokatbladet.no ble det 1. juli 2026 publisert en oversikt over lover som trådte i kraft 1. juli 2026. Disse omtales derfor ikke her. Med denne reservasjonen har følgende lover trådt i kraft siden sist – det vil si i perioden 30. mai 2026 – 21. august 2026.

Justis- og beredskapsdepartementet

- Lov 12. juni 2026 nr. 30 om endringer i **utleveringsloven** (samarbeid med Den europeiske påtalemyndighet mv.). (12. juni 2026.)
- Lov 12. juni 2026 nr. 31 om endringer i **grenseloven, utlendingsloven og SIS-loven** (screening av tredjelandsborgere). (Delt ikraftsetting. Endringsloven del I til III i kraft 12. juni 2026 kl. 15:00. Endringsloven del IV i kraft 12. juni 2026.)
- Lov 12. juni 2026 om endringer i **utlendingsloven** (gjennomføring av Eurodac-forordningen, forordning om asyl- og migrasjons-håndtering og kriseforordningen i norsk rett). (Delt ikraftsetting. Endringsloven del I (utlendingsloven) i kraft 12. juni 2026 kl. 15.00. Endringsloven del II i kraft 12. juni 2026.)
- Lov 19. juni 2026 nr. 48 om endringer i **konkursloven mv.** (rekonstruksjonsforhandling). (Delt ikraftsetting. Endringsloven del V (rekonstruksjonsloven) i kraft 19. juni 2026.)
- Lov 23. juni 2026 nr. 75 om **den uavhengige granskings-kommisjonen oppnevnt av Stortinget for å undersøke forhold som har blitt aktualisert gjennom offentliggjøringen av Epstein-dokumentene.** (23. juni 2026.)

Barne- og familiedepartementet

- Lov 19. juni 2026 nr. 35 om endringer i **barnevernsloven** (bedre beskyttelse av barn på institusjon). (Delt ikraftsetting. Endringene i barnevernsloven § 1-2, § 5-1 første ledd bokstav e, § 12-3, § 13-4, § 14-16 og § 14-23 i kraft 19. juni 2026.)

Finansdepartementet

- Lov 6. februar 2026 nr. 2 om **folkefinansiering av næringsvirksomhet** (folkefinansieringsloven). (1. august 2026.)
- Lov 23. juni 2026 nr. 65 om endringar i **folketrygdloven.** (Delt ikraftsetting. Endringsloven del II i kraft 23. juni 2026.)
- Lov 23. juni 2026 nr. 66 om endringar i **skatteloven.** (23. juni 2026.)
- Lov 23. juni 2026 nr. 68 om endringar i **innkrevsingsloven.** (23. juni 2026.)
- Lov 23. juni 2026 nr. 69 om endringar i **lov om kompensasjonsordning for kjemikalieskadde oljepionerar.** (23. juni 2026.)

Helse- og omsorgsdepartementet

- Lov 20. juni 2025 nr. 67 om endringer i **psykisk helsevernloven og pasient- og brukerrettighetsloven mv.** (bedre beslutningsgrunnlag og behandling). (Delt ikraftsetting. Følgende trådte i kraft 1. juni 2026: Endringsloven del I (spesialisthelsetjenesteloven) § 3-11. Endringsloven del II (psykisk helsevernloven) § 1-1, § 1-2, § 2-1, § 3-2, § 3-3, § 3-3a, § 3-4, § 3-5, § 4-2a, § 4-4, § 4-4b, § 4-8a og § 6-4. Endringsloven del III (pasient- og brukerrettighetsloven) § 3-1, § 3-3, § 4-3, § 4-5, § 4-6, § 4-6a, § 4A-2, § 4A-3, § 7-2 og § 7-4. Endringsloven del IV (helsepersonelloven) § 22, § 25 og § 45.

- Endringsloven del V (behandlingsbiobankloven) § 11. Endringsloven del VI (alternativ behandlingsloven) § 7. Endringsloven del VII (helse- og omsorgstjenesteloven) § 4-2a. Endringsloven del VIII (pasientjournalloven) § 17. Endringsloven del IX (helseregisterloven) § 15. Endringsloven del X (transplantasjonslova) § 5 og § 7.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 71 om endringer i **helseforskningsloven mv.** (vilkår for medisinsk og helsefaglig forskning og for bruk av helseopplysninger i forskning). (Delt ikraftsetting. Følgende trådte i kraft 1. juni 2026: Endringsloven del II (helsepersonelloven) §§ 29 og 29 b.)

Klima- og miljødepartementet

- Lov 19. juni 2026 nr. 54 om endringer i **klimakvoteloven og forurensningsloven** (utvidet virkeområde). (19. juni 2026.)

Kunnskapsdepartementet

- Lov 13. februar 2026 nr. 6 om endringer i **opplæringslova** (rett til 12 timer gratis skolefritidsordning i uken for elever på 1. til 3. trinn). (1. august 2026.)
- Lov 19. juni 2026 nr. 60 om endringer i **universitets- og høyskoleloven mv.** (egenbetaling, advokatutgifter). (1. august 2026.)
- Lov 19. juni 2026 nr. 58 om endringer i **privatskolelova** (vilkår for godkjenning av skoler på grunnlag av livssyn). (19. juni 2026.)
- Lov 19. juni 2026 nr. 59 om endringer i **opplæringslova og barnehageloven mv.** (Delt ikraftsetting. Følgende trådte i kraft 19. juni 2026: Endringsloven del III (barnehageloven) §§ 7a tredje ledd og 23a andre ledd og endringsloven del IV (folkehøgskoleloven). Følgende trådte i kraft 1. august 2026: Endringsloven del I (opplæringslova), endringsloven del II (privatskolelova) og endringsloven del III (barnehageloven) §§ 24 fjerde ledd og 25 tredje ledd.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 99 om **folkehøgskoler (folkehøgskoleloven).** (Delt ikraftsetting. Loven §§ 11, 16 og 17 i kraft 1. august 2026.)
- Lov 20. juni 2025 nr. 100 om endringer i **barnehageloven** (styring og finansiering av barnehagesektoren). (Delt ikraftsetting. Følgende trådte i kraft 1. august 2026: Endringsloven del I §§ 1a til 2, § 4, §§ 6 til 7a, §§ 8 til 9, § 12, §§ 14 til 15, § 17, §§ 19 til 20a, §§ 25 til 30, §§ 42 til 43, § 49, § 51, § 53 og § 56.)

Landbruks- og matdepartementet

- Lov 19. juni 2026 nr. 61 om endringer i **viltressursloven** (endring av krav om merking av feller og bruk av drone ved ettersøk av storvilt med jakttid). (19. juni 2026.)

Nærings- og fiskeridepartementet

- Lov 23. juni 2026 nr. 77 om endringer i **lov om tilskudd til sysselsetting av arbeidstakere til sjøs.** (23. juni 2026.)

Miljøforvaltningsrett og EØS-rett: Ugyldige vedtak om deponering av gruveavfall i Førdefjorden

I direktiv 2000/60/EF (vanndirektivet) heter det i fortalen:

«Vann er ikke en alminnelig handelsvare, men et gode som må beskyttes, forsvares og behandles som sådan».

Direktivet er gjennomført i vannforskriften. I den mye omtalte Førdefjorden-saken – **HR-2026-1360-A** – gir Høyesterett veiledning om hvilke krav vannforskriften og vanndirektivet stiller for å kunne gi tillatelser til en virksomhet som kan forringe kvaliteten av en vannforekomst. Dommen har satt i gang en rekke juridiske diskusjoner.

Saken gjaldt gyldigheten av tillatelser til gruvedrift i Engdebøfjellet og deponering av finkornet gruveavfall i Førdefjorden. Deponering vil føre til at bunnsfaunaen i deponiområdet går tapt i mange titalls år fremover.

Gruveselskapet fikk i 2016 tillatelse til slik deponering etter forurensningsloven. I 2022 ble det også gitt driftskonsesjon etter mineralloven. Formålet med gruvedriften er blant annet å utvinne mineralet rutil, som brukes i produksjon av titanmetall og er etterspurt særlig i forsvars-, luftfarts- og romfartssektoren.

I 2022 reiste Natur og Ungdom og Norges Naturvernforbund søksmål for Oslo tingrett med krav om at tillatelsene etter forurensningsloven og mineralloven ble kjent ugyldige. Tingretten kom til at

vedtakene var gyldige. Miljøorganisasjonene anket til Borgarting lagmannsrett, som innhentet en rådgivende uttalelse fra EFTA-domstolen om tolkningen av vanndirektivet. Lagmannsretten kom til at tillatelsen til sjødeponering var i strid med vannforskriften og vanndirektivet og at vedtakene derfor var ugyldige.

Hovedspørsmålet for Høyesterett var om ett av vilkårene for å gjøre unntak fra forbudet mot forringelse av vannkvalitet i vannforskriften og vanndirektivet var oppfylt. Nærmere bestemt var det spørsmål om deponering av gruveavfall i Førdefjorden kan rettferdiggjøres i «tvingende allmenne hensyn», jf. forskriften § 12 andre ledd bokstav b og vanndirektivet artikkel 4 nr. 7 bokstav c.

Ved den konkrete vurderingen tok Høyesterett utgangspunkt i utslippstillatelsen fra 2016. Partene var enige om at dersom dette vedtaket var ugyldig, var også de tre øvrige vedtakene ugyldige.

Høyesterett kom til at hensynene det var vist til i tillatelsen – forventede inntekter for staten, kommunen og private aktører samt positive virkninger for sysselsetting og bosetting lokalt og regionalt – ikke oppfylte vilkåret om tvingende allmenne hensyn, slik uttrykket er tolket av EFTA-domstolen.

Staten anførte at tillatelsen også bygget på hensynet til forsyningssikkerhet for strategis-

ke mineraler, men Høyesterett kunne ikke se at hensynet inngikk i avgjørelsesgrunnlaget for utslippstillatelsen fra 2016. Dette var imidlertid vist til som et hensyn i en kongelig resolusjon fra 2025, der omgjøring av utslippstillatelsen var vurdert. Den ugyldige utslippstillatelsen fra 2016 kunne ikke anses som godkjent (ratihabert) ved resolusjonen.

Høyesterett presiserer i dommen at det ikke er tatt stilling til om det nå vil være mulig å gi utslippstillatelse, basert på blant annet forsyningshensyn.

Staten og gruveselskapet (som opptrådte som partshjelper) anførte videre at vedtakene på grunn av innrettelseshensyn ikke burde kjennes ugyldige. Det er investert betydelige beløp i gruvevirksomheten. Høyesterett var ikke enig: I tråd med den klare hovedregelen i forvaltningsretten måtte vedtakene kjennes ugyldige.

Et av de store diskusjonspunktene i kjølvannet av dommen er hvilken rekkevidde den har for gruveselskapene som ikke var part i saken: Kan dumpingen fortsette? Dette har også ESA bedt norske myndigheter svare på. Samtidig har gruveselskapene bedt departementet om midlertidig tillatelse til å få fortsette dumpingen.

Nøkkelavsnitt: 63, 96, 99–101, 113, 115–116, 124, 134–135, 149 og 153.

Menneskerettigheter: Ny storkammerdom fra EMD om forbudet mot gjentatt straffeforfølgning i EMK P7-4

EMD hadde lenge en inkonsekvent tilnærming til hva som utgjør samme forhold etter EMK protokoll nr. 7 artikkel 4 (P7-4), som forbyr gjentatt straffeforfølgning. I storkammerdommen 10. februar 2009 *Sergey Zolotukhin mot Russland* ble det imidlertid avklart at det utelukkende er faktisk identitet som er relevant ved vurderingen av om man står overfor samme forhold, ikke rettslig identitet. EMD uttalte at P7-4

«must be understood as prohibiting the prosecution or trial of a second 'offence' in so far as it arises from identical facts or facts which are substantially the same.»

Nå har EMD enda en gang justert kursen i en ny storkammerdom 9. juli 2026 *Jesus Pinhal mot Portugal*. Det følger av avsnitt 223 at kravet om identitet mellom forfølgningene kun vil være oppfylt

«where the material facts constitutive of

the material element of the first 'offence' are identical to those which gave rise to new proceedings; mere similarity shall no longer suffice.»

Det legges altså opp til en snevrere vurdering av hva som er samme forhold. Det er ikke lenger tilstrekkelig at de faktiske forholdene er «substantially the same», de må som utgangspunkt være «identical». Likevel fører ikke nødvendigvis mindre avvik til at det dreier seg om ulike forhold (avsnitt 225).

P7-4 er ikke til hinder for såkalt lovlig parallellforfølgning. I så fall må forfølgningene være «sufficiently closely connected in substance and in time», se EMDs storkammerdom 15. november 2016 *A og B mot Norge*. I den nye storkammerdommen foretar EMD også enkelte justeringer av kriteriene for lovlig parallellforfølgning. EMD begrunner

justeringene med stadig mer kompleks kriminalitet og et økende antall administrative myndigheter som er satt til å forfølge bestemte typer kriminalitet (blant annet som følge av EU-regelverk), for eksempel knyttet til skatteunndragelse, hvitvasking og brudd på konkurranselovgivningen.

Oppsummert må det vurderes om forfølgningene er ment å ivareta ulike beskyttede rettsgoder, om adgangen til parallellforfølgning er forutsigbar og har hjemmel i nasjonal rett, om nasjonal rett oppstiller klare og effektive regler som sikrer samordning av forfølgningene på en måte som ivaretar den private og sikrer at den samlede reaksjonen som ilegges står i et rimelig forhold til overtredelsenes alvor, om forfølgningene er tilstrekkelig koordinerte og om forfølgningene er tilstrekkelig nært forbundet i tid.

Ny forsinkelsesrentesats

Forsinkelsesrenten er fastsatt til **12,25 prosent** p.a. med virkning fra 1. juli 2026 (opp fra 12 prosent p.a.). Standardkompensasjonen for inndrivelseskostnader er fastsatt til **430 kroner** (ned fra 460 kroner).

EØS-rett og prosess: EØS-rettslig domstolsansvar

I 2017 innga Dartride søknad til Oslo kommune om 150 drosjeløyver. Kommunen avsto søknaden fordi det på det aktuelle tidspunktet gjaldt en øvre grense for antall drosjeløyver. I 2019 gikk selskapet til søksmål mot kommunen med krav om erstatning. Det ble gjort gjeldende at kommunens vedtak var i strid med EØS-avtalen artikkel 31 om fri etableringsrett.

Kommunen ble frifunnet i tingretten og Dartrides anke til lagmannsretten ble forkastet ved dom 19. november 2020. Anke til Høyesterett ble ikke tillatt fremmet ved ankeutvalgets beslutning 10. mars 2021. Tvisten har også senere vært behandlet av domstolene gjennom flere runder i ulike varianter uten at selskapet på noe punkt har fått medhold.

I 2023 reiste Dartride nytt søksmål med krav om at staten er erstatningsansvarlig for domstolenes behandling av kommunens avslag på søknaden om drosjeløyver. Ifølge Dartride hadde domstolene gjort seg skyldig i åpenbare rettsanvendelsesfeil i avgjørelsene fra 2020 og 2021 som staten må være ansvarlig for på EØS-rettslig grunnlag. Staten påsto søksmålet avvist etter domstolloven § 200 tredje ledd.

Tingretten avviste søksmålet fra domstolene. Etter anke til lagmannsretten ble det besluttet å innhente uttalelse fra EFTA-domstolen, som i sin rådgivende uttalelse 5. juni 2025 i sak E-25/24 Dartride kom til at det i EØS-retten gjelder et statlig erstatningsansvar når en nasjonal domstol som dømmer i siste instans åpenbart har brutt gjeldende EØS-rett. Uenigheten mellom partene knyttet seg deretter til om ansvarsnormen måtte nyanseres ut fra forskjellene mellom EU og EØS og til om et eventuelt erstatningsansvar måtte begrenses til Høyesteretts ankeutvalgs beslutning 10. mars 2021, eller om det også kunne fremmes på grunnlag av Borgarting lagmannsretts dom 19. november 2020. Lagmannsretten fremmet søksmålet i sin helhet.

Høyesterett i storkammer har i **HR-2026-1309-S** avklart at EØS-retten inneholder et statlig erstatningsansvar for skade som enkeltpersoner eller markedsdeltakere er påført som følge av brudd på EØS-retten, forutsatt at bruddet skyldes en avgjørelse fra en sisteinstansdomstol.

Argumentene som talte mot et statlig erstatningsansvar – rettskraftsregler og hensynet til nasjonale domstolars uavhengighet – var ikke tilstrekkelig gode og tungtveiende til å fravike EFTA-domstolens uttalelse. Dette innebærer at prosessforutsetningene i domstolloven § 200 tredje ledd (som setter grenser for når det

offentlige kan saksøkes med krav om erstatning for påståtte feil ved rettslige avgjørelser) må tolkes innskrenkende for ansvarssøksmål som er hjemlet i EØS-retten.

Storkammersaken gjaldt bare spørsmålet om søksmålet skulle fremmes. Høyesterett gikk derfor ikke dypt inn i innholdet i erstatningsansvaret, men uttalte at det kan være grunn til å skille mellom domstolsansvaret innenfor EU og EØS som følge av at domstolene i EFTA-stater har rett til å be EFTA-domstolen om tolkningsuttalelse, mens sisteinstansdomstoler innenfor EU har en plikt til å spørre EU-domstolen. Fravær av foreleggelse for EFTA-domstolen kan være et relevant moment i ansvarsvurderingen, men momentet vil ikke alltid kunne tillegges vekt og det vil uansett ha mindre vekt enn i EU.

Som nevnt er domstolsansvaret begrenset til avgjørelser fra domstoler som dømmer i siste instans. For Norges del omfatter dette avgjørelser fra Høyesterett i avdeling eller forsterket rett samt fra Høyesteretts ankeutvalg. Erstatningskrav som bygger direkte på avgjørelser fra tingretten eller lagmannsretten, faller altså utenfor.

De forannevnte materielle vilkårene for erstatningsansvar vil samtidig være søksmålsvilkår som domstolene må ta stilling til av eget tiltak. Dersom verken vilkårene i domstolloven § 200 tredje ledd eller vilkårene for å reise sak etter EØS-retten er oppfylt, skal søksmålet avvises.

Resultatet etter dette ble at erstatningskravet som bygget på nektelsesbeslutningen fra Høyesteretts ankeutvalg ble fremmet til behandling, mens den delen av søksmålet som bygget på lagmannsrettens dom ble avvist etter domstolloven § 200 tredje ledd.

Kjennelsen inneholder også uttalelser om sakskostnadskrav ved pro bono-arbeid som er verdt å nevne. Staten anførte at sakskostnadene ikke kunne fastsettes basert på hva advokatarbeidet ville kostet parten, men i stedet basert på prosessfullmektigens kostnader. Høyesterett var ikke enig: Når en prosessfullmektig ved å inngå en pro bono-avtale påtar seg en risiko for utfallet, er det rimelig at vedkommende får betalt på vanlig måte dersom søksmålet fører frem. Selv om det ikke er noen plikt til å opplyse domstolene om pro bono-avtaler mellom klienten og advokaten, uttaler Høyesterett at dette bør gjøres med mindre klientforholdet tilsier noe annet. Hva som nærmere ligger i dette, og hvilke konsekvenser det eventuelt kan få å unnlate slik opplysning, er ikke like klart.

Nøkkelavsnitt: 55, 58, 59, 68–73 og 82.

Prosess: Preklusjon av habilitetsinnsigelser

Høyesterett har avsagt to nye avgjørelser om dommerhabilitet, nærmere bestemt om den objektive siden av habilitetsvurderingen i domstolloven § 108 første punktum. Referansene er **HR-2026-1433-A** og **HR-2026-1434-A**. Den førstnevnte saken reiste et interessant spørsmål om habilitetsinnsigelsen var gått tapt (prekludert) som følge av at den først ble fremsatt for Høyesterett.

Etter domstolloven § 111 første ledd skal habilitetsinnsigelser fremsettes så snart parten blir kjent med forholdet, og etter ordlyden i andre ledd kan en habilitetsinn-

sigelse etter § 108 bli avskåret hvis den ikke settes frem i tide. Formålet er å hindre at en part avventer med å fremsette en habilitetsinnsigelse til det blir klart om avgjørelsen går ham imot.

Bestemmelsen må imidlertid tolkes i samsvar med retten til en rettferdig rettergang etter EMK artikkel 6 nr. 1. I tidligere høyesterettspraksis er det lagt til grunn at habile dommere er en så sentral rettssikkerhetsgaranti at § 111 andre ledd ikke kan avskjære tiltaltes mulighet til å gjøre inhabilitet gjeldende som ankegrunn i en straffesak. Dette er også lagt til grunn i sivile saker

uten fri rådighet, og har til en viss grad også kommet til uttrykk i andre sivile, kommersielle saker.

På denne bakgrunn la et flertall på fire dommere til grunn at den praktiske betydningen av § 111 andre ledd er begrenset. Konsekvensene av å fremsette en habilitetsinnsigelse for sent vil i mange tilfeller bare være at spørsmålet må vurderes uavhengig av hva partene mener, sml. § 108 andre punktum. En dommer mente at habilitetsinnsigelsen var prekludert fordi den var fremsatt for sent.

Nøkkelavsnitt: 18, 25, 26, 31, 32 og 43.

Erstatningsrett: Mann ble erstatningsansvarlig etter ekssamboerens misbruk av BankID

Spørsmålet i **HR-2026-1359-A** var om en mann, som hadde overlatt sin BankID til sin ekssamboer, var erstatningsansvarlig for et låneopptak hun hadde foretatt. Høyesterett besvarte dette bekreftende.

Bakgrunnen for saken var altså at mannen i 2017 ba sin ekssamboer om hjelp til å håndtere post, betalinger og bankoverføringer fordi han selv var sliten og deprimert. Han overlot henne sin BankID-brikke og -passord, personnummer, datamaskin og e-post. Ekssamboeren brukte deretter mannens BankID til å søke om en rekke forbrukslån i hans navn. Entercard innvilget et lån på cirka 455.000 kroner som ble utbetalt til mannens konto i 2018. Mannen ble kjent med låneopptaket høsten 2020.

Entercard hevet låneavtalen etter manglende betaling av renter og avdrag på lånet og krevde erstatning for lidet tap.

Ved vurderingen av ansvarsgrunnlag tar Høyesterett utgangspunkt i culpanormen ved økonomisk tap som følge av BankID-misbruk oppstilt i HR-2020-2021-A (Brabank). Oppsummeringsvis heter det i avsnitt 46: «Spørsmålet om innehaveren av BankID har brutt sin aktsomhetsplikt overfor banken, beror etter dette på en samlet vurdering av partenes handlemåte og risikobidrag. Rettighetshaveren har et strengt ansvar for å beskytte sine personlige sikkerhetsanordninger, mens kredittysteren må treffe rimelige kontrolltiltak, særlig ved nye og risikofylte låneforhold.»

Ved vurderingen av om mannen hadde iverksatt alle rimelige tiltak for å beskytte sin BankID, ble det tatt utgangspunkt i at det på tidspunktet for låneopptaket fulgte av «Avtale om PersonBankID» at passord og sikkerhetsprosedyrer ikke skal deles med noen. Mannen var kjent med både dette og at ekssamboeren tidligere hadde hatt problemer med egen økonomi og pengespill. Videre unnlot han over en periode på mer enn tre år å sjekke bankkontoene sine, skattemeldinger, post og e-post. Det var ingen holdepunkter for at mannen manglet forutsetninger for å vurdere risikoen ved sine handlinger. Høyesterett fant det klart at mannen ikke hadde truffet alle rimelige forholdsregler for å beskytte sin BankID.

Strafferett I: Sannsynlighetsforsett i sak om drapsforsøk ved knivstikk mot bryst

Sannsynlighetsforsett forutsetter etter straffeloven § 22 første ledd bokstav b «bevissthet om at handlingen sikkert eller mest sannsynlig dekker gjerningsbeskrivelsen». Typisk ved impulsive voldshandlinger kan det å være seg noe bevisst, også omfatte det man vet, men ikke aktivt tenker over i gjerningsøyeblikket. Dette aspektet ved forsettet har gjerne blitt betegnet som sløret eller uklart forsett, eventuelt passiv kunnskap, uten at det er tale om en egen forsettsform, jf. HR-2022-1323-A avsnitt 20. Som Høyesterett er inne på i denne dommen, kan det av flere grunner diskuteres om disse betegnelsene er særlig treffende.

I **HR-2026-1432-A** unnlater Høyesterett å bruke betegnelsene sløret/uklart for-

sett og passiv kunnskap om de særskilte aspektene ved sannsynlighetsforsett der gjerningspersonen handler raskt og impulsivt. Selv om Høyesterett bygger videre på utgangspunktene for forsettsvurderingen som følger av HR-2022-1323-A, skjerpes kravene noe.

Høyesterett understreker at det er «viktig å holde fast ved at det er den aktuelle gjerningspersonens bevissthet om den konkrete handlingen i den aktuelle situasjonen som er avgjørende – det vil ellers være fare for at forsettskravet blir objektivisert». En annen fallgrube er å la vurderingen bygge på hva som *bør* være allmenn kunnskap, og ikke på hva som faktisk er det. Vurderingen må dessuten knyttes til det konkrete knivstikket, ikke en mer generell

kategori handlinger. En erfaringssetning må også være tilstrekkelig klar før retten kan bygge en skyldvurdering på den: Det må være «klart at enhver normalt utrustet person forstår at stikket med sannsynlighet vil lede til død». Videre må den påfølgende vurderingen av om det er holdepunkter for at gjerningspersonen likevel hadde en annen oppfatning, ikke være for snever. Endelig må all rimelig tvil på vanlig måte komme tiltalte til gode.

Idet lagmannsrettens domsgrunner ikke var tilstrekkelige til å vurdere om domfelteisen for forsøk på drap bygget på korrekt lovanvendelse, ble den delen av dommen opphevet.

Nøkkelavsnitt: 21–30.

Strafferett II: Straffutmåling for sovevoldtekter

Høyesterett har avsagt to nye dommer som gir veiledning for straffutmålingen ved sovevoldtekter (**HR-2026-1373-A** og **HR-2026-1440-A**). Den ene gjaldt en voldtekt til samleie som bar preg av utnyttelse, mens den andre gjaldt innføring av finger i endetarmsåpningen. I begge sakene var tiltalte og fornærmede voksne.

Bakgrunnen for sakene er lovendringene som trådte i kraft 1. juli 2025, der straffeloven § 292 ble opphevet. Det gjelder ikke lenger noen minstestraft for voldtekt til samleie, og forarbeidenes tidligere føringer om normalstraffenivå er ikke videreført. dommene er oppfølgere til storkammerdommen i HR-2026-712-S (omtalt i Advokatbladet nr. 2/2026).

I **HR-2026-1373-A** var tiltalte (40 år) og fornærmede (28 år) venner på Snapchat. Tiltalte oppdaget der at fornærmede skulle ut på byen den aktuelle kvelden og bestemte seg for å treffe henne. Han gjorde dette idet hun forlot et utested ved stengetid, sterkt beruset. Tiltalte var også beruset. Fornærmede ble med inn i en bil som kjørte til tiltaltes leilighet. Frem-

me i leiligheten ga hun gjentatte ganger uttrykk for at hun ville hjem. Hun gråt og kastet opp på grunn av beruselse. Tiltalte gjennomførte et vaginalt samleie med fornærmede mens hun sov.

Sentralt ved straffutmålingen var at det dreide seg om et vaginalt samleie – en særlig inngripende form for seksuell omgang. Det ble ikke brukt kondom. Handlingen bar ikke preg av å være en kortvarig impuls-handling begått av en ung gjerningsperson mot en jevnaldrende. Det var skjerpende at handlingen hadde klare trekk av utnyttelse. Høyesterett tok utgangspunkt i en fengselsstraff på 3 år og 6 måneder, hvilket også ble endelig fastsatt straff i fravær av formildende omstendigheter.

Nøkkelavsnitt: 20, 26, 27 og 33.

I **HR-2026-1440-A** hadde tiltalte (36 år) og fornærmede (35 år) innledet kontakt på sosiale medier. De bodde i ulike deler av landet og hadde besøkt hverandre et par ganger. Ved en anledning mens fornærmede var på besøk hos tiltalte, inntok hun sovemedisin

og la seg for å sove. Fornærmede våknet plutselig av at hun hadde en finger innenfor endetarmsåpningen. Tiltalte avsluttet da straks den seksuelle omgangen.

Høyesterett tar utgangspunkt i at straffnivået for voldtekt til seksuell omgang ved inntrengning av fingre normalt skal ligge lavere enn for voldtekt til samleie. Ved den konkrete straffutmålingen ble det vektlagt at det ikke var holdepunkter for at overgrepet var planlagt, samtidig som det ikke var tale om en kortvarig impulshandling begått av en ung gjerningsperson mot en jevnaldrende. Det var skjerpende at fornærmede var sårbar og at tiltaltes handlemåte hadde et klart preg av tillitsbrudd. Høyesterett tok utgangspunkt i en straff på fengsel i 2 år. Etter fradrag for tiltaltes sosiale og kognitive vansker og for inaktivitet under etterforskningen ble straffen fastsatt til fengsel i 1 år og 6 måneder.

Dommen gir også veiledning for straffnivået for innføring av fingre i skjeden.

Nøkkelavsnitt: 25, 30–31, 34, 43–44, 54 og 58.

Sivilprosess I: Vilklårene for å fremme søksmål generelt og mot staten spesielt når staten ikke er motpart i rettighets- og pliktforholdet

Etter en endring av naturskadeforsikringsloven som trådte i kraft 1. januar 2025 ble det etablert et eget naturskadefond, forvaltet av Norsk naturskadepool. Alle selskaper som tilbyr naturskadeforsikring, er forpliktet til å innbetale overskudd fra denne delen av virksomheten sin til fondet. I år med underskudd kan selskapene kreve dekning fra fondet. Det ble samtidig innført en overgangsordning for selskaper som har historisk opparbeidet naturskadepool, som vil bygge opp skadepoolens naturskadepool på bekostning av selskapenes naturskadepool.

Fire skadeforsikringselskaper saksøkte staten med krav om at de ikke er forpliktet til å følge enkelte av reglene i naturskadeforsikringsloven. De anførte at reglene er i strid med Grunnloven § 97 og § 105, EMK protokoll 1 artikkel 1 (P1-1) og EØS-avtalen artikkel 31 og 61 og utgjør en ulovlig statsstøtte som ikke kan iverksettes. I tingretten og lagmannsretten ble søksmålet avvist fordi vilklårene i tvisteloven § 1-3 ikke var oppfylt.

Høyesterett mente derimot i **HR-2026-1308-A** at søksmålet måtte fremmes. Kjennelsen er meget god og pedagogisk om tvisteloven § 1-3, og bør leses av alle som befatter seg med sivilprosess. Høyesterett kom til at kravene var konkrete rettskrav, og at de ikke var for abstrakte. De var også tilstrekkelig aktuelle, selv om situasjonene søksmålet gjelder ennå ikke har oppstått. Det var særlig spørsmål om søksmålet kunne fremmes mot staten, selv om Norsk naturskadepool var motpart i rettighets- og pliktforholdet til av påstandene gjaldt.

Utgangspunktet er nettopp at søksmål om rettighets- og pliktforhold må rettes mot den saksøkeren hevder å ha en rett overfor eller ikke å være forpliktet overfor. Det er noen få eksempler på at Høyesterett har åpnet for søksmål mot staten, selv om staten ikke har vært motpart i rettighets- og pliktforholdet, se HR-2018-1463-U, HR-2021-1429-A og HR-2023-1044-A. Disse er spesielle og konkret begrunnet, og kan forstås som søksmål om rekkevidden av statens myndighet etter lovgivningen. Høyesterett uttalte at det må «påvises et helt særegent behov hvis et søksmål om et rettighets- og pliktforhold skal kunne fremmes mot staten uten at staten hevdes å være motpart i forholdet».

Situasjonen for de to aktuelle påstandene var av en slik karakter. Norsk naturskadepool er opprettet av staten, men i praksis kontrollert av saksøkerne gjennom mer enn 70 prosent av stemmene på årsmøtet. Ved et søksmål mellom saksøkerne og skadepoolen ville det vært sammenfall av interesser. Den reelle uenigheten sto derfor mellom saksøkerne og staten som reguleringsmyndighet.

I helhetsvurderingen viste Høyesterett også til at de to påstandene aktualiserte et rettsavklarende behov for en hel bransje, og det var vanskelig å se for seg en annen hensiktsmessig måte å få kravene behandlet på. Saksøkerne burde ikke henvises til å begå pliktbrudd for å fremprovosere et pålegg om retting fra tilsynsmyndighetene for å få saken prøvd.

Nøkkelavsnitt: 34, 51, 71 og 77–81.

Sivilprosess II: Verneting i saker om erstatning utenfor kontrakt

I **HR-2026-1358-A** gir Høyesterett god veiledning om tolkningen av Luganokonvensjonen artikkel 5 nr. 3 om verneting i saker om erstatning utenfor kontraktsforhold. En person kan i slike tilfeller saksøkes i en annen konvensjonsstat «ved domstolen for det sted der skaden ble voldt eller oppsto, eller der dette kan komme til å skje». Hvor skaden oppsto (virkningsstedet) er ikke alltid like enkelt å fastslå ved rene fornærmede var sårbar og at tiltaltes handlemåte hadde et klart preg av tillitsbrudd. Høyesterett tok utgangspunkt i en straff på fengsel i 2 år. Etter fradrag for tiltaltes sosiale og kognitive vansker og for inaktivitet under etterforskningen ble straffen fastsatt til fengsel i 1 år og 6 måneder.

Nøkkelavsnitt: 52 og 62.

Sivilprosess III: En kommune kan anlegge erstatningssak mot staten for brudd på bistandsplikten etter barnevernsloven

Basert på tilknytningskravet i tvisteloven § 1-3 har kommuner tradisjonelt vært avskåret fra å reise søksmål mot staten om gyldigheten av statlige vedtak der kommunen har hatt med saken å gjøre i egenskap av offentlig myndighet, se HR-2024-1948-A avsnitt 30.

I **HR-2026-1421-A** kom Høyesterett til at dette etablerte unntaket ikke gjelder i en situasjon der en kommune reiser et erstatningssøksmål mot staten basert på manglende overholdelse av bistandsplikten i barnevernsloven § 16-3 andre ledd.

Nøkkelavsnitt: 60.

Strafferett III: Diverse straffutmåling

HR-2026-1398-A gjaldt straffutmåling for grovt lønnstyveri etter straffeloven § 396, som trådte i kraft 1. januar 2022. Den tiltalte hadde over en periode på omkring seks måneder misligholdt sin plikt til å betale lønn til totalt 13 ansatte i sin renholdsvirksomhet. Han hadde verken et fast og fungerende lønnsutbetalingssystem, regnskapssystem, skattetrekkskonto eller lønnsedler. Egne kontoer ble sammenblandet med virksomhetens kontoer. Ved straffutmålingen så Høyesterett hen til straffenivået for andre vinningsforbrytelser, som tyveri og underslag. Straffen ble satt til fengsel i ni måneder.

Nøkkelavsnitt: 16, 17 og 20.

I **HR-2026-1343-A** var spørsmålet hvilken betydning æresmotiv skulle ha ved straffutmålingen for grov kroppskrenkelse, grove trusler og frihetsberøvelse.

Synet på æresmotiv har endret seg

med tiden. I tidligere rettspraksis kunne dette være formildende, mens det i dag utvilsomt er skjerpende. Ofte vil flere av de generelle momentene som etter straffeloven § 77 skal tas i betraktning i skjerpende retning være relevante der tiltalte har hatt et slikt motiv, men i dommen slår Høyesterett fast at motivet også må tillegges selvstendig, skjerpende betydning.

Lagmannsretten hadde skjerpet straffen i to trinn – først på grunn av generelle skjerpende omstendigheter og deretter på grunn av æresmotiv. Høyesterett påpeker at dette kan gi risiko for dobbel skjerpelse, og at det i stedet må foretas en samlet vurdering av de skjerpende momentene. For to av de tiltalte ble straffen økt med omkring 6 måneder som følge av de skjerpende omstendighetene, mens den for den tredje ble økt mellom 7 og 8 måneder.

Nøkkelavsnitt: 21–23, 52–53 og 55–56.

Fast eiendom: Den særskilte reklamasjonsfristens utgangspunkt og lengde ved heving av boligkjøp

Den som ønsker å heve et boligkjøp kan ikke nøye seg med å fremsette en såkalt nøytral reklamasjon etter avhendingslova § 4-19 første ledd. For heving oppstilles det også krav om særskilt reklamasjon i § 4-13 andre ledd. Etter bestemmelsen må heving kreves «innan rimeleg tid» fra tidspunktet «kjøparen vart kjent eller burde vorte kjent med mangelen».

I **HR-2026-1307-A** har Høyesterett avklart når den særskilte reklamasjonsfristen etter avhendingslova § 4-13 andre ledd starter å løpe, og hvor lang tid boligkjøpere har på å fremsette melding om heving.

Høyesterett slår fast at den særskilte reklamasjonsfristen begynner å løpe fra tidspunktet kjøperen kjente eller burde ha kjent til forholdet som gjør det realistisk at heving kan være rettmessig. Kjøperen må ha hatt en foranledning til å vurdere de faktiske forholdene som har betydning for om mangelen er vesentlig, men juridiske vurderinger er ikke påkrevd. Den særskilte reklamasjonsfristen kan begynne å løpe senere enn den nøy-

trale reklamasjonsfristen etter § 4-19, og friststarten må ses i sammenheng med fristens lengde.

Melding om heving må etter ordlyden i § 4-13 andre ledd fremsettes «innan rimeleg tid». Høyesterett legger til grunn at det må skje en konkret vurdering der det ses hen til mangelens karakter og hensynene til begge parter. Fristens lengde må også ses i sammenheng med fastsettelsen av fristens utgangspunkt. Det kunne derfor ikke fastsettes noen absolutt frist for å fremsette særskilt reklamasjon, men Høyesterett uttalte at en frist på tre måneder normalt vil være tilstrekkelig.

I denne saken var det ikke forhold som tilsa at en frist på tre måneder burde fravikes. Meldingen om heving var dermed fremsatt for sent. Høyesterett vurderte også om det var grunn til å gjøre unntak fra reklamasjonsfristen fordi selgeren hadde opptrådt grovt uaktsomt, jf. § 4-13 andre ledd andre punktum, men det var ikke tilfellet.

Nøkkelavsnitt: 47, 59, 66 og 67.

Rimeligere etterutdanning med *JUS Premium*

- 50 % rabatt på fysiske kurs, livestreamer og webinarer
- Over 750 e-kurs inkludert
- Nettverk og fysiske møteplasser

Les mer på jus.no/abonnement

Redusert pris med bedriftsavtale fra 5 lisenser

Kontakt Niklas Kallis på nk@jus.no

JUS Juristenes Utdanningscenter

JUS – Juristenes utdanningscenter

Personvern i bevegelse

Personvernregelverket er i kontinuerlig utvikling. Teknologien utfordrer etablerte regler og skaper nye problemstillinger som tvinger frem nye lo- ver og rettspraksis. Derfor må advokater, jurister og andre som jobber med personvern følge utviklingen tett for å gi gode råd når spørsmåle- ne dukker opp.

«Det årlige personvernkurset 2026»

Hvert år samler JUS landets fremste foredragsholdere til et todagerskurs i personvern – en sentral møteplass for deg som jobber med eller følger utviklingen innen personvernregelverket. Kurset gir grundig oppdatering på ny rettspraksis og sentrale utviklingstrekk, gjennom praktiske eksempler og faglige diskusjoner.

Det er også en viktig arena for erfaringsutveksling og nettverksbygging med kolleger fra hele landet.

Thomas Olsen fra Simonsen Vogt Wiig skal snakke om nytt i personvern, Alexandra Kleinitz Schultz fra Digitaliseringsdirektoratet om status for personvern i KI, og direktør Line Coll fra Datatilsynet med siste nytt derfra. Se fullstendig program på jus.no.

Fredag avsluttes med debatt: «Pay or Okay?» – der Schibsted og Forbrukerrådet møtes.

Sted: Sandefjord / **livestream** **Tid:** 22.–23. oktober, 10 juri- diske timer.

Pris for medlemmer: 7350 kroner

Personvern på egen hånd

For dem som trenger faglig påfyll nå, har JUS en bred samling e-kurs innen personvern. Fra KI og person- vern til Barns digitale personvern og KI-veileder for ansvarlig bruk av KI-assistenter. Kursene gir én til tre juridiske timer og kan tas når det passer. JUS Premi- um-abonnenter har tilgang til hele samlingen som del av abonnementet.

Les mer og få tilgang på jus.no

Hør Thomas Olsen fra Simonsen Vogt Wiig snakke om nytt i personvern.

Forfatter: Frederik Zimmer

Forlag: Juridika

Antall sider: 265

Pris: 799 kroner

Formuesskatt

«Arbeidet med denne boken tok fart da valgresultatet høsten 2025 indikerte at formuesskatten neppe kommer til å bli opphevet med det første. For flere år siden utarbeidet jeg et kort manus om formuesskatt til hjelp for undervisningen i faget den gang. Dette er utgangspunktet for den fremstillingen som nå foreligger», skri- ver Zimmer i forordet. Han var professor ved UiO fra 1987 til 2014, og har skrevet flere bøker om skatterett.

Tiden er inne for en ny og oppdatert fremstilling av formu- esskatten, skriver Zimmer. Bokens mål er å tjene som en første innføring i faget, samt gi noe til lesere som kjenner emnet fra før.

Han viser til at formuesskatten for tiden er svært omdiskutert, og at han derfor ikke kommer utenom en redegjørelse for de viktigste argumentene for og mot denne skattereformen. I bokens avslutten- de kapittel behandles formuesskatten i et rettspolitisk perspektiv.

Her ser Zimmer nærmere på hvordan skatten påvirker likhet og ulikhet. «En jurist som gir seg inn på en drøftelse som dette, støter raskt på utfordringer. Dette gjelder ikke minst fordi en rekke vurderinger beror på hvordan formuesskatten virker, først og fremst på skattyternes adferd. Ut over noen nokså elementære og intuitive betraktninger er dette spørsmål som en jurist ikke er godt utrustet til å vurdere nærmere», skriver han.

Og videre: «Skatters virkninger er et viktig tema i skatteøkono- mien, og det er mulig å bruke konklusjoner fra skatteøkonomisk forskning i en fremstilling som denne. Det er forsøkt gjort i noen utstrekning. Ikke sjelden viser det seg imidlertid at resultatene i skatteøkonomisk forskning er usikre og av og til motstridende. Det er derfor neppe til å unngå at drøftelser som denne til tider kan få et preg av å være uavsluttet.»

Over tretti sider beskriver han blant annet likhetene og for- skjellene mellom formuesskatt og skatt på kapitalinntekt, om fordelingsvirkningene, om formuesskattens effektivitetsproblemer, om rabatter, latent skatt og hensynet til entreprenørskap, syssel- setting og økonomisk vekst. Videre om diskriminering av norske investorer, likviditetsproblemer og forholdet til andre skatter og unntak for «arbeidende kapital».

«Fremstillingen har vist at gjeldende norsk formuesskatt er beheftet med en rekke ulemper. En del av disse ulempene er det mulig å gjøre noe med», konkluderer Zimmer.

Boken har elleve øvrige kapitler: Innledning, skattesubjektene, skattesatser og skattefritt beløp, oppgjørstidspunkt, bruttoformue, gjeld, skattleggingsgrunnlaget: Verdsettelse og rabatter, fradrags- begrensning for gjeld som følge av rabatt, tilordning, gjensidig bebyrdende kontrakter og skattebetaling.

Boken har også egne registre over litteratur, lov- og forskrifter, dommer, henvisninger til dommer og uttalelser samt et stikkord- register.

— Team Pølsa må føre til konkrete tiltak

Programmene *Team Pølsa*, *A-laget*, *Tabu* og filmen *Min første kjærlighet* har vekket sterke følelser i oss. Likevel omgjøres ikke engasjementet på TV-skjermen til faktiske tiltak for funksjonshemmede ute i det virkelige liv. — Kommunen bryter loven hver dag, sier fungerende ordfører i Arendal.

TEKST OG FOTO: MARIT MOEN FJELD

Når staten innfører CRPD i menneskerettsloven, samtidig som budsjettmidlene til å følge opp loven strupes, blir jeg fortvilet, sier advokat Geir Lippestad.

CRPD er forkortelsen på det engelske navnet på FN-konvensjonen om nedsatt funksjonsevne, «Convention of the Rights of Persons with Disabilities». Avtalen kalles også FN-konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter, og gjelder som norsk lov fra 1. januar 2026, etter at den ble innlemmet i menneskerettsloven § 2.

Selv om konvensjonen ikke gir individuelle rettigheter, oppstiller den forpliktelser for staten. Når norske myndigheter ikke følger opp forpliktelsene, kan konsekvensene bli alvorlige for rettsstaten, mener Lippestad.

— Når man innfører nye regler og løfter deres status, så må man følge opp med handling, hvis ikke mister folk tillit til rettssystemet og reglene våre. Folk forventer endring når man løfter en regel opp på denne måten, understreker han.

SER IKKE FUNKSJONSHEMMEDE

Det var kø langt ut på gaten og mange som hadde mye på hjertet da temaet «Team Pølsa — Menneskerettigheter i praksis» ble diskutert mellom blant andre likestillings- og diskrimineringsombud Bjørn Erik Thon, fungerende ordfører i Arendal, Inger Brokka de Ruit, Team Pølsa-deltaker Pia Hasund Vareberg og advokat Geir Lippestad i Arendal.

Bakgrunnen var at synliggjøringen av funksjonshemmedes rettigheter gjennom programmer som Team Pølsa, A-laget og Tabu har berørt en hel nasjon, samtidig som applausen har stilnet ute i det virkelige liv.

Diskusjonen omhandlet mangelen på handling når TV-skjermen skrus av: Gir CRPD egentlig et sterkere verktøy, større gjennomslagskraft og nye løsninger, eller risikerer man at engasjement forblir kun engasjement — uten at det fører til varige endringer i holdninger og praksis?

Forbundsleder i Norges Handikapforbund, Tove Linnea Brandvik ga uttrykk for at funksjonshemmede er usynlige i samfunnet.

— Hvorfor blir vi så imponert over at Pia faktisk får til

noe? Det burde ikke være en overraskelse for noen av oss. Det er fordi samfunnet ikke er tilgjengelig for alle og verken skolen eller idretten har klart å legge til rette for alle. Vi ser ikke funksjonshemmede i samfunnet, og derfor ble Team Pølsa en så stor suksess. Dette er et brytningspunkt hvor vi kan få med oss veldig mange flere på laget, sa Brandvik.

NOEN MÅ BYGGE DEN RAMPEN

— Jeg synes det var sterkt å høre historiene til de som har skoene på — både at andre barn ser på barn på funksjonshemninger på en annen måte, men også at holdningene til voksne ikke endres etter Team Pølsa, sa Lippestad.

En av dem som sitter med «skoene på», er Pia Hasund Vareberg, som deltok på NRK-programmet Team Pølsa i 2025. Vareberg har cerebral parese og sitter i rullestol. Siden TV-innspillingen har hun brukt tiden som samfunnsaktivist og til å spre kunnskap og bevissthet om funksjonshemninger, og vant for dette arbeidet Ulik-prisen i 2025, som er Unge funksjonshemmedes likestillingspris.

— Det er hyggelig å få ros for at man gjør mye bra — det betyr mye. Men jeg vil se at dere gjør noe, sier hun. Det er deres jobb å bygge den rampen og å gjøre noe fysisk. Det kan også være folk som hjelper hverandre gjennom holdninger.

— Jeg håper mange av dere føler dere truffet når Pia sier

dere. Man trenger ikke å være statsminister for å tenke at man kan gjøre noe, sa ordstyrer Astrid Nyquist.

NORSKE KOMMUNER UNDER PRESS

Det skorter på økonomien hos norske kommuner, samtidig som kommunestyre og ordførere kritiseres for utilstrekkelig bruksvernsassistanse, mangel på universell utforming og andre tiltak. Fungerende ordfører i Arendal kommune, Inger Brokka de Ruit, erkjente villig at hun bryter loven hver dag.

Dette er oppsiktsvekkende, påpeker Lippestad:

— Det er ikke hver dag man hører ordføreren i Arendal si «jeg bryter loven hver dag», men det er det som er tilfellet, sa Lippestad om ordførerens erkjennelse.

De Ruit, som selv har en sønn som er hardt rammet av autisme og alvorlig grad av psykisk utviklingshemning, erfarer at mens barn uten funksjonsnedsettelse møter et sam-

Disse deltok i debatten

- Astrid Nyquist, ordstyrer, direktør, Beitostølen Helseportsenter
- Øyvind Blindheim, far til Syver i Team Pølsa
- Tove Linnea Brandvik, forbundsleder i Norges Handikapforbund
- Geir Lippestad, advokat i advokatfirmaet Lippestad
- Aage Radmann, rektor ved Norges Idrettshøgskole
- Pia Hasund Vareberg, Team Pølsa-deltaker
- Bjørn Erik Thon, likestillings- og diskrimineringsombud
- Mona Nilsen, helse- og omsorgskomiteen, Stortinget, AP
- Inger Brokka de Ruit, fung. ordfører i Arendal, SV
- Bent Høie, styreleder BHSS og statsforvalter, Beitostølen Helseportsenter

Fra v. Øyvind Blindheim, Pia Hasund Vareberg og Tove Linnea Brandvik.

Advokat Geir Lippestads datter Rebekka var sterkt funksjonshemmet, og døde i 2013. Han har i en årrekke talt funksjonshemmedes sak.

funn som tilrettelegger fra første stund, er hindringene nærmest endeløse for barn med funksjonsnedsettelse.

— Det er som å sammenligne å gå ned en rød løper og det å gå ned en spikermatte, sier hun.

— Hvis vi ikke gjør noe med holdninger, lovgivning eller finansiering, så har ikke CRPD noe mer enn en symbolsk betydning. Vi er nødt til å få til det paradigmeskiftet som dette er, i praksis. Det er utrolig lett å vedta en lov, og fryktelig vanskelig å gjøre loven til en realitet, sa likestillings- og diskrimineringsombud Bjørn Erik Thon.

Pia Hasund Vareberg har følgende råd til politikerne:

— Hør hva vi sier. Hvis vi vil at dere fikser heisen, så vil jeg at dere skal gjøre det. Ikke bare si at jeg var flink som sa ifra.

— Jeg håper at dette er noe politikerne tar inn over seg, uansett hvilket parti de kommer fra. Å heve statusen på en konvensjon betyr samtidig at finansiering for å følge den opp må på plass, sier Geir Lippestad. •

- Det er advokatene som betaler

Ingelin Morken Gundersen har vært engasjert i Advokatforeningen siden 2011, og løftet oppmøtet på årsmøtet i Vestland krets fra en håndfull deltakere til over hundre. Nå er hun ny nestleder i hovedstyret.

TEKST OG FOTO: HÅKON AASE KRISTIANSEN

Jeg har alltid likt å sitte i styrer og være med og forme hvordan ting skal være, forteller hun.

Til daglig jobber Ingelin Morken Gundersen med barne- og familierett, arv og skifte i AdvokatCompagniet i Bergen, der hun også er daglig leder. Ukene ser sjelden like ut.

Jeg går en del i retten og i nemnda. Andre uker er jeg mest på kontoret, snakker med klienter, forbereder rettsmøter og skriver brev, sier hun.

Engasjementet i Advokatforeningen begynte i 2011 – først som varamedlem, så som styremedlem, og deretter som leder i Vestland krets i mange år. Nå reiser hun til Oslo nesten hver måned, til hovedstyremøter, representantskapsmøter, kretsledermøter og på årstale-arrangementet.

Jeg synes det er gøy å jobbe med foreningsarbeid, og veldig kjekt å møte andre som også er engasjert, sier hun.

GRATIS KURS OG MIDDAG
Som kretsleder ville hun styrke fagmiljøet i Vestland på tvers av domstolene, fakultetet og politiet.

Vi har arrangert fagdager og kurs sammen, høstet av hverandres kunnskap og bygget relasjoner mellom aktørene. Vi har også lagt opp til middag etter seminarene, slik at advokatene

NAV: Ingelin Morken Gundersen
ALDER: 54
BOSTED: Bergen
STILLING: Advokat og daglig leder i AdvokatCompagniet, nestleder i hovedstyret
SPECIALISERT INNEN: Barne- og familierett, arv og skifte
REPRESENTANT I HOVEDSTYRET FOR KRETSENE: Vestland
PERIODE: 2024–2028

i byen blir kjent med hverandre, sier Gundersen.

Vi ønsket å få flere til å møte på årsmøtet vårt. I min ledertid gikk vi fra en håndfull til over hundre. Nøkkelen var gratis kurs og gratis middag i forlengelsen av årsmøtet, sier hun.

REGULERING AV TIMEPRISEN
Hun jobber selv i et segment som ofte gir rett på rettsbistand, og har engasjert seg i rettsbistandsordningen i mange år. Nå reagerer hun på at hevet inntektsgrense kombineres med svært høye egenandeler.

Man har laget en ordning hvor advokater tvinges til å jobbe på retts-

hjelpssatsen også i saker hvor klienten får svært begrenset tilskudd fra det offentlige. Klienten kan ha opp mot 99 prosent egenandel, og så skal advokaten jobbe på satsen.

Dette er egentlig en regulering av vår timepris, mer enn fri rettshjelp. Det er ikke det offentlige som betaler – det er advokatene, i rabatt på timeprisen.

OVERRASKET OVER BREDDEN
Det som har overrasket henne mest, er bredden av saker hovedstyret behandler. Jeg var ikke klar over at hovedstyret jobbet med så mye forskjellig. Agendaene omfatter alt fra foreningens daglige drift til å velge folk til lovutvalgene, oppfølging av Salærutvalget og innspill til hvilke saker Høyesterett bør ta inn.

Etiske problemstillinger er fast post, og Gundersen sitter selv i hovedstyrets etikkutvalg.

Til advokater som vegrer seg for tidsbruken, har hun ett råd.

De aller fleste tillitsverv blir litt hvor mye du selv vil legge i det. Da jeg ble spurt om å bli leder i Vestland, sa jeg at det kunne jeg gjerne være, men da måtte jeg ha et styre som også ville jobbe. Jo mer tid du bruker, jo gøyere blir det – men det går helt fint an å være en av flere. •

Rettssikkerhetsprinsipper hører ikke hjemme i Økokrims prislister

Som kjent har Økokrim utarbeidet nye retningslinjer for hvordan foretaksbøter skal beregnes i internasjonale korrupsjonssaker som omfattes av OECD-konvensjonen. Retningslinjene inneholder en prisliste, der full strafferabatt tilsynelatende krever at foretak gir fra seg informasjon som de har krav på å holde for seg selv i henhold til reglene om advokaters taushetsplikt.

Presset på å gi fra seg advokatkorrespondansen etter Økokrims foreslåtte straffeutmålingslogikk, vil føles som et vennlig tilbud du ikke kan si nei til. For hvorfor ikke frita advokaten fra taushetsplikten, hvis du ikke har fortalt noe det er veldig viktig å holde skjult for myndighetene?

Retten til fortrolig advokatbistand er et av våre mest grunnleggende rettssikkerhetsprinsipper, på linje med retten til kontradiksjon og forsvarer. Slik er det også for virksomheter. Retten til konfidensialitet er avgjørende for at virksomheter og enkeltpersoner skal kunne betro seg til sine advokater uten frykt for at sensitive opplysninger fra denne kommunikasjonen røpes. Når rettigheten beskrives som et prinsipp, er det fordi den aldri skal settes i spill. Den skal ligge fast. Du skal aldri tenke at det kan være lurt å holde noe tilbake overfor advokaten din, aldri tilpasse informasjonen til muligheten for å benytte korrespondansen som forhandlingskort overfor myndighetene. Du skal alltid føle deg trygg på at det er best å fortelle alt – punktum.

Uten at retten til fortrolighet ligger fast, med tilhørende taushetsplikt for advokater, vil mange vegre seg for å dele all informasjon. Dette gjelder både i forhold til internadvokater i en virksomhet, og i forhold til eksterne advokater. Taushetsplikten er avgjørende for at advokaten skal kunne gi korrekt rådgivning og ivaretar klientens rettssikkerhet.

En prinsippfast respekt for retten til konfidensialitet har også positiv effekt på regeletterlevelse og antikorrupsjon, det gjør at virksomheter faktisk søker juridisk rådgivning. Dersom det skapes usikkerhet om taushets-

pliktens reelle innhold, kan terskelen for å benytte advokatbistand øke, og virksomheter kan bli tilbakeholdne med å søke råd eller dele informasjon om kritiske forhold. Dette kan i så fall svekke både rettsikkerheten og etterlevelsen.

Økokrims pragmatiske forhold til fortrolighetsretten står i kontrast til Høyesteretts. Jeg lar HR-2018-104-A (avsnitt 30) stå som et velformulert eksempel til etterfølgelse for våre myndigheter.

«Når vår rettsorden her lar taushetsplikten gå foran, og dermed gjør vidtrekkende innhugg i politiets mulighet for å få tilgang til materiale som opplagt ville kunne være verdifullt for etterforskning og iretteføring av alvorlige straffbare forhold, er det først og fremst for å beskytte fortroligheten mellom klient og advokat, jf. Rt-2010-1638 avsnitt 33 og Rt-2014-297 avsnitt 18. For at advokater skal kunne ivareta klientenes interesser, er det helt sentralt at enhver som søker bistand kan stole på at ingenting av det som blir meddelt advokaten, bringes videre, jf. Rt-2012-608 avsnitt 37. Et sterkt vern av tillitsforholdet mellom klienter og advokater er i neste omgang også avgjørende for at advokater skal kunne fylle sin rettsstatlige rolle, ikke minst ved å bidra til at partene får en rettferdig rettergang.» •

Siri Teigum

SIRI TEIGUM
leder i Advokatforeningen
ste@thommessen.no

12 jurister om drømme-spørsmål og faglige forbilder

I årets advokatsommer-spalte stilte vi tolv jurister spørsmål om trusler mot rettsstaten, om hvem de ser opp til og om hvilke lov som bør endres fortest mulig. Noen ble også bedt om å svare på hvilket spørsmål de skulle ønske at de fikk. Her er et mini-utdrag.

TEKST: HÅKON AASE KRISTIANSEN, MARIT MOEN FJELD, THEA N. DAHL, NINA SCHMIDT og VIKTOR KASA

- Norge må følge utviklingen

Hilde Thorstad (53)
Advokat og partner i Advokatfirmaet PwC, medlem av Stoltenbergs skattekommisjon
Fagområde: Skatterett

- Hvilken lov bør endres fortest mulig?
- I kommisjonen fikk vi ikke tid til å gå detaljert til verks om de enkelte lov-bestemmelsene, men det mener jeg tiden er moden for. Dagens skattelov er full av komplekse regler og kre-vende rapporteringskrav. I EU er det vedtatt endringer som skal forenkle skattereglene, den såkalte Tax Omni-bus-pakken. Norge er rett og slett nødt til å følge den utviklingen hvis vi skal opprettholde vår konkurranseevne.

- Hvilket spørsmål skulle du ønske du fikk?
- Jeg er veldig glad i musikk, så jeg skulle gjerne blitt spurt om hvilke musikere jeg synes det er mest synd at jeg aldri får sett live. Det er Johnny Cash og Freddie Mercury!

JA / NEI
Obligatorisk praksis under jusstudiet: ✓
Gjenbruk av lyd- og bildeopptak i ankesaker: ✓
Differensiert rettshjelpssats for ulike advokatgrupper: pass
Liverapportering fra rettssaker: ✗
Shorts på kontoret: ✓

GJENSYN MED ADVOKAT-SOMMEREN

Les intervjuene i sin helhet på Advokatbladet.no!

Vil stoppe isolasjon av innsatte

Petar Sekulic (54)
Advokat og partner i Advokatfirmaet Andenæs
Fagområde: Strafferett

- Hvilket spørsmål skulle du ønske at du fikk?
- «Har du motorsykkellappen?» Ja, jeg har lappen for mellomtung motorsykkel, og en Vespa jeg liker å cruise rundt på. Helt fantastisk i trafikken.
- Hvem er ditt faglige forbilde, og hvorfor?
- Jeg vil si Berit Reiss-Andersen. Hun har en fascinerende evne til å formidle både juss og faktum på en lettfattelig og overbevisende måte.
- Hvilken lov bør endres fortest mulig?
- Hvis jeg fikk bestemme: Straffeprosessloven og adgangen til å ilegge en innsatt fullstendig isolasjon. Det man oppnår med det etterforskningsmessig, er minimalt sett i forhold til hva det gjør med den innsatte.

JA / NEI
Obligatorisk praksis under jusstudiet: ✓
Gjenbruk av lyd- og bildeopptak i ankesaker: ✗
Differensiert rettshjelpssats for ulike advokatgrupper: ✓
Liverapportering fra rettssaker: ✗
Shorts på kontoret: ✗

Foreslår livstids-bøter

Gyda Oddekav (32)
Jusstudent ved UiB og leder av Generasjonspartiet

- Hva er den største trusselen mot rettsstaten akkurat nå?
- Det er veldig mye man kunne tatt tak i, men det mest grunnleggende for en rettsstat er at folk kjenner på rettferdighetsfølelsen. Derfor er min bønn at aktø-rene som prosederer straffesaker for domstolene, særlig påtalemyndigheten, bør argumentere tydeligere for høyere straffepåstander i grove vold- og overgrepssa-ker. De er alt for milde i Norge.
- Du får kanskje en lang straff, men prøveløslatelse etter mye kortere tid. At gjerningspersoner plutselig går rundt i det fri er en enorm belastning for offeret.
- Jeg mener at de som har begått vold eller overgrep mot andre, bør betale for eksempel tjue prosent av inntekten sin til et statlig fond som går til fordeling til ofre for vold og overgrep. Ofrene sliter med ting som PTSD resten av livet, da synes jeg gjerningspersonen bør kjenne på det resten av livet også.

JA / NEI
Obligatorisk praksis under jusstudiet: ✓
Gjenbruk av lyd- og bildeopptak i ankesaker: ✓
Differensiert rettshjelpssats for ulike advokatgrupper: ✓
Liverapportering fra rettssaker: ✓
Shorts på kontoret: ✗

- Tror det er givende å stå i retten

Hanne Skartveit (60)
Redaktør i VG
Fagområde: Journalistikk

- Hvis du skulle byttet yrke, hva ville du gått for?
- Da jeg begynte på jussen ville jeg bli forsvarsadvokat. Jeg tror det ville være innmari gøy å stå i retten. Jeg har alltid tenkt at jeg har den bakdøra åpen. At hvis jeg ikke liker meg i VG lenger, så kan jeg banke på et advokatkontor og spørre om de har lyst på en god t voksen fullmektig. Det å forholde seg til mennesker, finne løsninger, stå i retten

og å være til hjelp for folk. Det tror jeg er givende.
- Hva tror du er det den største trusselen mot den norske rettsstaten akkurat nå?
- Polariseringen. Og at rettsliggjøringen går på bekostning av politikernes hand-lingsrom.
- Hvem er ditt faglige forbilde og hvorfor?
- Johs. Andenæs da jeg studerte. Han skriver veldig godt. Klart, tydelig og enkelt. Forståelsen av at jussen handler om mennesker, synes jeg gjennomsyret alt hans arbeid.

- Eierskapslovgivningen er et hinder

Farooq Ansari (40)
Daglig leder, Insa Advokater
Fagområde: Personjuss

- Hvilken lov bør endres fortest mulig?
- Eierskapslovgivningen for advokatselskaper. Den er uten tvil et hinder for innovasjon. De store firmaene tjener godt og vil ikke ha endring, men det gjør at vi som er mindre ikke får tilgang på kapital for å utvikle teknologi. HELP er et levende eksempel på det.
- Hva er den største trusselen mot den nor-ske rettsstaten akkurat nå?
- Behovet for rettshjelp vokser raskere enn tilgangen til den. Teknologi kan øke tilgangen til juridisk bistand, men i Norge har vi ikke skapt rammevilkår som gjør slik innovasjon mulig i privatjussmarkedet.
- Har du et faglig forbilde?
- Jeg liker Øystein Storrvik veldig godt, både som menneske og fagperson. Han er ekstremt dyktig, men også et godt menneske.

JA / NEI
Obligatorisk praksis under jusstudiet: ✗
Gjenbruk av lyd- og bildeopptak i ankesaker: ✓
Differensiert rettshjelpssats for ulike advokatgrupper: ✗
Liverapportering fra rettssaker: ✓
Shorts på kontoret: ✓

JA / NEI
Obligatorisk praksis under jusstudiet: ✓
Gjenbruk av lyd- og bildeopptak i ankesaker: ✓
Differensiert rettshjelpssats for ulike advokatgrupper: pass
Liverapportering fra rettssaker: ✓
Shorts på kontoret: Tja

Lars Marius Heggberget har en relativt ny førerhund, og røper at de to fremdeles jobber med å overkomme noe «faglig uenighet».

- De unge er flinke med mennesker

Kim Brügger Villanger (40)
Advokat i Sentrumsadvokaten i Bergen, styremedlem i Forsvarergruppen
Fagfelt: Strafferett, samt arv og skifte

- Hvilket spørsmål skulle du ønske at du fikk?
- Hvordan jeg har det på jobb! Jeg har det veldig bra, med gode kollegaer og et faglig sterkt arbeidsmiljø. Og så vil jeg gjerne fremheve hvor mange flinke unge talenter det er innenfor mitt rettsområde. De imponerer med engasjement og arbeidsinnsats – og de er flinke med mennesker. Det lover godt for fremtiden.
- Hvilken lov bør endres fortest mulig?
- Bestemmelsen i forvaltningsloven om at krav på sakskostnader må fremmes innen tre uker etter at du har vunnet frem mot staten. Det er kanskje ikke den mest inngripende bestemmelsen, men i realiteten er det en særskilt foreldelsesregel som kun gagnar staten. Du har vunnet frem mot et mektig apparat, og så faller hele kravet ditt bort hvis du ikke har fremmet det innen tre uker, mens den alminnelige foreldelsesfristen ellers er tre år. Det samme gjelder for eksempel reiseutgifter når du er frifunnet i en straffesak. Det er vanskelig å se noen annen begrunnelse enn at staten skal komme godt ut av det.

JA / NEI

- Obligatorisk praksis under jusstudiet: ✓
- Gjenbruk av lyd- og bildeopptak i ankesaker: ✗
- Differensiert rettshjelpssats for ulike advokatgrupper: ✗
- Liverapportering fra rettssaker: ✗
- Shorts på kontoret: ✗

- Mange føler avmakt

Lars Marius Heggberget (53)
Påtroppende dommer i Høyesterett
Fagområde: Generalist, sivilrett

- Hvilken lov bør endres fortest mulig?
- Som kommuneadvokat hadde jeg kanskje kunne dratt litt mer på her. Men nå tror jeg at jeg må svare janteloven.
- Kunne samfunnet hatt interesse for at riksmediene interesserte seg mer for ditt rettsområde?
- Ja, men jeg synes egentlig at riksmedia interesserer seg en del for juss. Jeg tenker at det er omvendt. Vi som driver med jussen bør jobbe slik at vi gjør jussen interessant for resten av samfunnet, ikke omvendt.
- Hva er den største trusselen mot den norske rettsstaten akkurat nå?
- Egentlig burde spørsmålet rettes mot de som ikke har så stor tro på

rettsstaten. Jeg tilhører den delen som forvalter rettsstaten og som har stor tro på den. En stor trussel ligger i at mange opplever en følelse av avmakt og at rettsstaten er fjern for dem. Og paradoksalt nok tror jeg at rettsliggjøring kan være en trussel. Hvis man føler at rettsstat betyr at livet overstyres til hver minste detalj, så mister man tillit og rettsstaten blir utvannet.

JA / NEI

- Obligatorisk praksis under jusstudiet: ✗
- Gjenbruk av lyd- og bildeopptak i ankesaker: ✓
- Differensiert rettshjelpssats for ulike advokatgrupper: ✗
- Liverapportering fra rettssaker: ✗
- Shorts på kontoret: Tja

Foto: Rizwana Yedlicam, Høyesterett

- Det er Stortinget som er valgt av folket

Therese Steen (54)
Dommer i Høyesterett
Fagområde: Generalist

- Hvilket spørsmål skulle du ønske at du fikk?
- «Hvilken bok vil du anbefale?» Shogun – en diger paperback på 1300 sider. Og da mener jeg boken, ikke den dårlige TV-serien fra 80-tallet eller den nyinnspillingen fra 2024. Har du sett dem, må du gjøre alt du kan for å glemme dem, og heller fordype deg i en helt fantastisk historie - etterfulgt av en liten sorgprosess når boken er ferdig.
- Hvem er ditt faglige forbilde, og hvorfor?
- Det må være Sven Ole Fagernæs, tidligere regjeringsadvokat. Jeg har kjent ham lenge. Han evner å kombinere høy faglig integritet og kvalitet med nysgjerrighet og godt humør. Det var alltid inspirerende å jobbe sammen med ham, og det er fortsatt gøy å diskutere med ham.
- Hvilken lov bør endres fortest mulig?
- Jeg har ingen enkeltlov jeg vil trekke frem. Men jeg er generelt opptatt av at lovgiver følger opp også når rettsutviklingen drives av domstolene og internasjonale forpliktelser. Da kan det være behov for at Stortinget kommer tydeligere på banen og gjør de nødvendige avveiningene – det er jo de som er valgt av folket.

- Overdreven tillit en trussel

Nils Asbjørn Engstad (66)
Lagdommer, Hålogaland lagmannsrett og leder av utvalget som skal utrede lagmannsrettens funksjon og saksbehandling
Fagområde: Generalist

- Hvilken lov bør endres fortest mulig?
- Domstolovens bestemmelse om utnevning av dommere. Vi bør følge Domstolkommisjonens forslag og sette klarere skranker mot politisk innflytelse, både i prosessen med å utnevne dommere og i Domstoladministrasjonens styre. I dag ligger dette helt åpent for politisk styring, og av hensyn til domstolenes uavhengighet burde det vært strammet inn.
- Hva er den største trusselen mot den norske rettsstaten akkurat nå?
- Den norske rettsstaten står på ingen måte foran noen kollaps - institusjonene fungerer fortsatt

godt. Men der ligger kanskje faren; at vi blir så tilfredse med det vi har, at vi ikke er tilstrekkelig oppmerksomme på erosjonen, litt etter litt. At institusjonene som skal beskytte rettsstaten undergraves over tid, og at respekten for den forfaller.

- Den største trusselen er lav årvåkenhet og overdreven tillit og dermed for lite institusjonell kontroll. Det ville eksempelvis være et sykdomstegn dersom forvaltningen sluttet å følge domstolens avgjørelser lojalt.
- Hvilket spørsmål skulle du ønske at du fikk?
- «Har du turtips?» Jeg har gått mye på telttur i Finnmark, gjerne med fiskestang. Der er det utallige muligheter – jeg vil trekke fram Stabbursdalen og Varangerhalvøya. Villmark, stillhet, sterkt preget av natur og kulturhistorie, langt unna det moderne samfunnet. Helt fantastisk.

Brukte sommeren til mengdetrening

Saida Begum (39)
Advokat og partner i Glittertind, nytt medlem i hovedstyret
Fagområde: Tviseløsning

- Hvilken lov bør endres fortest mulig?
- Påtalemyndighetens uavhengighet bør grunnlovfestes. Domstolenes uavhengighet er allerede grunnlovfestet, og det samme bør gjelde påtalemyndigheten. Vi trenger bare å se til USA, som den siste tiden har vist hvor kort vei det kan være til en politisering av rettsstaten.
- Hvem er ditt faglige forbilde, og hvorfor?
- Innen prosedyrefaget må det være min kollega Nils-Henrik Pettersson. Han er den jeg har jobbet tettest med de siste årene, og den jeg har lært absolutt mest av. Som prosedyreadvokat er det utrolig inspirerende å se hvordan han opptrer i retten. Han er helt suveren. Særlig på krysseksaminasjon, og måten han borer seg rett inn i det aller viktigste i replikkene.
- Hvor gikk årets sommerferie?
- Til golfbaner i Oslo- og Stavanger-området. Jeg hadde lovet mannen min å lære meg golf skikkelig i år, så sommeren var dedikert til mengdetrening.

JA / NEI

- Obligatorisk praksis under jusstudiet: ✓
- Gjenbruk av lyd- og bildeopptak i ankesaker: ✓
- Differensiert rettshjelpssats for ulike advokatgrupper: ✓
- Liverapportering fra rettssaker: ✓
- Shorts på kontoret: ✗

- For få kvinner er voldgiftsdommere

Kristin Bjella (67)
Advokat i Advokatfirmaet Bjella, tidligere Hjord
Fagområde: Fornybar energi, selskapsrett, ekspropriasjon, sivilprosess og voldgift med flere

- Hvorfor er det for få kvinnelige partnere i de store advokatfirmaene?
- Inntjeningskrav kombinert med barn er selvsagt en utfordring, men det er jo fullt mulig å sy sammen gode ordninger som gjør det mulig å kombinere familieliv med et partnerskap i advokatfirmaet. Det kan se ut som de store firmaene er på vei dit, men det ser ut til å være langt fram fortsatt.
- Men hvorfor er det så få kvinner som blir spurt om å være voldgiftsdommere? Er det fortsatt litt «gutteklubben grei»? Der er det en skjevhet som er vanskelig å forstå, og en utfordring til advokatbransjen selv: Hvorfor skulle det ikke være mulig å sette sammen et voldgiftspanel med kvinnelige dommere?
- Hva er det beste og verste med å være advokat?
- Det beste er når du kan bruke jussen til å finne gode løsninger. Det verste er når jussen slår urettferdig eller urimelig ut for den som er utsatt for den. I ekspropriasjonsretten opplever man det innimellom. Jeg kunne jo selvsagt også si at det beste er å vinne i retten og det verste er å tape.

JA / NEI
Obligatorisk praksis under jusstudiet: ✓
Gjenbruk av lyd- og bildeopptak i ankesaker: ✓
Differensiert rettshjelpssats for ulike advokatgrupper: ✓
Liverapportering fra rettssaker: ✗
Shorts på kontoret: ✗

- Manglende vilje til endring i bransjen

John Erik Aarsheim (41)
Seniorskattejurist i Skatteetaten
Fagområde: Konkurs, rekonstruksjon, arrest og gjeldsordning

- Hvilket spørsmål skulle du ønske at du fikk?
- «Hva driver du med på fritiden?» Det er så mye fokus på jobb, men jobben er jo bare en tredjedel av døgnet. Fritiden min består av mye reise- og kulturopplevelser - og av frivillig arbeid. Jeg har jobbet for å bedre arbeidsvilkår for unge advokater gjennom Yngre Advokater og fortsatte videre i Mangfoldsutvalget. Da jeg sluttet som advokat, fortsatte jeg mangfoldsengasjementet gjennom Bergen Pride hvor jeg nå er styreleder. Verden går litt i feil retning, og da må man bruke de ressursene man har til å løfte andre. Det er meningsfullt.
- Hva er det beste og verste med å være advokat/jurist?
- Det beste er at du har enormt mange muligheter. Trenger du

forandring, kan du få det uten å bytte jobb - til og med innenfor Skatteetaten kan du lære helt nye ting uten å forlate bygningen.
- Det verste, hvis vi sier advokat framfor jurist, er rammebetingelsene og bransjens manglende vilje til å endre seg. Det engasjerte meg da jeg var advokat, men jeg så at det er veldig vanskelig å endre. Da får man heller endre måten man jobber på selv.

JA / NEI
Obligatorisk praksis under jusstudiet: ✓
Gjenbruk av lyd- og bildeopptak i ankesaker: ✓
Differensiert rettshjelpssats for ulike advokatgrupper: ✗
Liverapportering fra rettssaker: ✗
Shorts på kontoret: ✓ (ved over 25 grader)

ADVOKATANSVAR
I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.
Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

FinKN-2026-697

Ikke ansvar etter oversittet meldefrist i båtforsikringen

En advokat bistod en båteier i tvist med en leietaker etter skade som oppstod på en båt under utleie. Meldefristen i båtforsikringen ble oversittet, men advokaten ble ikke holdt ansvarlig.

Dette kommer frem i en avgjørelse fra Finansklagenemnda 22. juni 2026 (FinKN-2026-697). Bakgrunnen for saken var at båteier A i juni 2020 hadde leid ut båten sin til leietaker B. I leieavtalen fremgikk det at båteier A skulle forsikre båten, og at leietaker var ansvarlig for egenandelen under forsikringen.

Under leieperioden ble motoren skadet da motoren traff et undervannsskjær mens båten var i fart. Det viste seg at det kun forelå delkaskoforsikring på båten. Leietaker B betalte alle kostnadene for reparasjon av motoren og krevde disse utgiftene erstattet av båteier A med fradrag av egenandelen.

Båteier A engasjerte advokat C for bistand i saken. I oppdragsbekreftelsen ble det angitt at oppdraget gjaldt «... juridisk bistand for å tilbakevise reklamasjonen» fra leietaker B. Kravet fra leietakeren ble bestridt. Skaden ble for øvrig ikke meldt inn til båtforsikringen.

Ved dom i forliksrådet høsten 2021 ble båteier A dømt til å erstatte leietaker Bs utlegg for motorreparasjonen. Båteier A mente deretter at skaden var dekningsmessig under båtforsikring som var tegnet på skadetidspunktet. I forsikringen gjaldt en meldefrist på ett år fra skaden oppstod. Fristen utløp da i juni 2021. Siden krav under båtforsikringen ikke var meldt tidligere, var meldefristen oversittet.

Båteier A fremmet deretter krav un-

der advokat Cs ansvarsforsikring for tap som følge av at advokaten ikke hadde innsendt skademelding under båtforsikringen. Forsikringsselskapet til advokat C avslo båteierens erstatningskrav. Det ble vist til at advokaten kun hadde i oppdrag å bistå vedrørende kravet fra leietaker B. Oppdraget gjaldt ikke å håndtere eventuelle krav under båtforsikringen.

”
Nemnda la derfor til grunn at båteieren ikke hadde lidt noe økonomisk tap som følge av at meldefristen under båtforsikringen var oversittet.

Foretaket anførte videre at erstatningsvilkårene uansett ikke var oppfylt, og at båteieren hadde fremmet kravet mot advokaten for sent. Det ble vist til at det påståtte ansvarsbetingende forhold fant sted senest ved utløpet av meldefristen i juni 2021 og at et krav nå var foreldet.

Finansklagenemnda viste til at erstatningskrav under advokatens ansvarsforsikring forutsetter at det foreligger ansvarsgrunnlag, årsakssammenheng

og økonomisk tap. Nemnda viste videre til at båteier A mente å ha lidd et økonomisk tap ved at han ikke hadde fått dekket skaden på båtmotoren under båtforsikringen. Tapet skulle da ha oppstått ved at advokaten ikke sendte inn skademelding til båtforsikringen innen meldefristen.

Nemnda la til grunn at motorskaden oppsto i juni 2020 ved at motoren traff et undervannsskjær mens båten var i fart. Dekning av en slik motorskade vil da forutsette at båteier hadde kaskoforsikring.

Nemnda påpekte at forsikringsbeviset som var utstedt for båten i mai 2020 som gjaldt for den aktuelle avtaleperioden, viste at båteieren kun hadde tegnet delkasko. Nemnda uttalte at båteieren i en slik delkaskodekning «... ikke ville fått dekket skaden på båtmotoren under båtforsikringen uavhengig av når skaden ble meldt...».

Nemnda la derfor til grunn at båteieren ikke hadde lidt noe økonomisk tap som følge av at meldefristen under båtforsikringen var oversittet. Det var da ikke nødvendig for nemnda å ta stilling til om melding av kravet til båtforsikringen var omfattet av advokatens oppdrag eller om et eventuelt erstatningskrav var tapt.

Vilkårene for erstatning var da ikke oppfylt og forsikringsforetaket fikk medhold.

Avgjørelsen til nemnda var enstemmig. •

Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 9. oktober. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.

ADVOKAT KRISTIN BREIVE OMA har sluttet i Ræder Bing Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Wiersholm AS i Oslo.

ADVOKAT HAAVARD HOMESTAD har sluttet i Osloadvokatene AS i Oslo og startet opp Venli Homestad Advokatfirma AS i Holmestrand.

ADVOKAT JONAS BERGHEIM har sluttet i Advokatfirmaet DLA Piper Norway AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Haavind AS i Oslo.

ADVOKAT KENNETH HELGESSON har sluttet i Advokatfirmaet Arntzen Grette AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Hjort AS i Oslo.

ADVOKAT HALVOR STORSKOEN har sluttet i Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS i Drammen og tiltrådt som partner i Fulford & Tyr advokatfirma AS i Drammen.

ADVOKAT MARTINE SØRENSEN har sluttet i Advokatfirmaet Arntzen Grette AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Ytterbøl & Co AS i Fredrikstad.

ADVOKAT MØYFRID HVEDING har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Wahl-Larsen Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT MARIA M. LISIECKA har sluttet i NHO Logistikk og Transport (NHO LT) i Oslo og tiltrådt som partner i Fend advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT MAIKEN FOSS MIKALSEN har sluttet i Advokatfirmaet Arntzen Grette AS i Mo i Rana og begynt i SANDS Advokatfirma AS i Tromsø.

ADVOKAT TORALF HAVER har sluttet i Haver Advokatfirma AS i Stavanger og tiltrådt som partner Advokatfirmaet Schjødt AS i Stavanger.

ADVOKAT VEGAR WAAGE har sluttet i Telia Norge AS i Oslo og tiltrådt som partner i Ræder Bing Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT AWES AFGAN har sluttet i Advokatfirmaet Tønset AS og begynt i Rælingen kommune.

ADVOKAT LINE HERDAL har sluttet i NCC Industry AS i Oslo og begynt i NCC Norge AS i Oslo.

ADVOKAT HANNA HÅBERG har sluttet i Telenor ASA - Group Legal på Fornebu og begynt i Advokatfirmaet Thommessen AS i Oslo.

ADVOKAT KATHINKA BULL-LØNSKOG har sluttet i KPMG Law Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Forsvarsmateriell i Oslo.

ADVOKAT ELIN SVELE har sluttet i Askø Advokatfirma AS i Drammen og startet opp Advokat Elin Svele i Holmestrand.

ADVOKAT ANDREA BRUNÆS har sluttet i Advokatfirmaet Solver AS på Lysaker og begynt i NHO Transport i Oslo.

ADVOKAT MARTIN KVALE har sluttet i KPMG Law Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Sykehusinnkjøp HF i Drammen.

ADVOKAT ELISABETH LØLAND har sluttet i Crawford & Company (Norway) AS på Lysaker og begynt i Oslo Forsikring AS i Oslo.

ADVOKAT SIGBJØRN VAALE ARNESEN har sluttet i Advokatfirmaet Thommessen AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Oslo.

ADVOKAT HALLDIS ÅRSETH har sluttet i Advokatfirmaet Pedersen, Reier & Co. AS i Moss og begynt i Finansforbundet i Oslo.

ADVOKAT LISBETH GRAMBO har sluttet i Yara International ASA i Oslo og begynt i Borregaard AS i Sarpsborg.

ADVOKAT SÖREN GUSSNER har sluttet i Advokatfirmaet Seland | Rödl & Partner AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Aider Legal AS avd. Oslo.

ADVOKAT JULIE VASSAA NIELSEN har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Trondheim AS og begynt i SINTEF AS i Trondheim.

ADVOKAT PEDER ALVIK SANENGEN har sluttet i Wikborg Rein Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Arntzen Grette AS i Oslo.

ADVOKAT REBECCA SJÅSTAD HOFTVEDT har sluttet i Advokatfirma Kontrakt AS i Oslo og begynt i Deloitte AS i Oslo.

ADVOKAT SIMON KARIM JYNGE har sluttet i Advokatfirmaet Arntzen Grette AS i Trondheim og begynt i Virtus Advokat AS i Trondheim.

ADVOKAT HERMAN SØRENSEN BERG har sluttet i Advokatfirmaet Haavind AS i Oslo og begynt i Aurlien Vordahl & Co Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT EMIL FOLBERG BAKKEN har sluttet i Advokatfirmaet Halvorsen & Co AS i Lillestrøm og begynt i Advokatfirmaet Bakken AS i Rælingen.

ADVOKAT JARLE WALLEVIK HOLSTRØM har sluttet i Advokatfirmaet Schjødt AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Lund & Co DA i Oslo.

ADVOKAT THOMAS LAURENDZ BORNØ har sluttet som utviklingsdirektør i Kommunal- og distriktsdepartementet og blitt ny leder av Trygderetten.

ADVOKAT EINAR GEORG VIKENES har sluttet i RSM Advokatfirma AS avd. Bergen og begynt i Cedra Advokatfirma AS i Bergen.

ADVOKAT SYNNE BJOTVEIT har sluttet i RSM Advokatfirma AS avd. Bergen og tiltrådt som partner i Cedra Advokatfirma AS i Bergen.

ADVOKAT HELGA AUNE har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Cedra Advokatfirma AS avd. Oslo.

ADVOKAT MARTE AA. JESSEN har sluttet i RSM Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Cedra Advokatfirma AS avd. Oslo.

ADVOKAT HELENE LØKKEBØ har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Tromsø og begynt i Cedra Advokatfirma AS i Tromsø.

ADVOKAT KRISTINA EKKEREN har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Porsgrunn og begynt i Cedra Advokatfirma AS avd. Oslo.

ADVOKAT SANAZ ORMAZ FERDOWSI har sluttet i RSM Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Cedra Advokatfirma AS avd. Oslo.

ADVOKAT MARTE JOHANSEN har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Tromsø og begynt i Cedra Advokatfirma AS i Tromsø.

ADVOKAT INGRID R. KAALESTAD har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Porsgrunn og tiltrådt som partner i Cedra Advokatfirma – avd. Grenland.

ADVOKAT OLAV NÆRDAL har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Ålesund og tiltrådt som partner i Cedra Advokatfirma AS avd. Ålesund.

ADVOKAT KENT HODNE har sluttet i Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS i Stavanger og tiltrådt som partner i Cedra Advokatfirma AS avd. Sandnes.

ADVOKAT BJØRGE VEVIK har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Tromsø og begynt i Cedra Advokatfirma AS i Tromsø.

ADVOKAT KURT-EGIL MEILANDSTIND har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Tromsø og tiltrådt som partner i Cedra Advokatfirma AS i Tromsø.

ADVOKAT ANINE KARSTENSEN har sluttet i RSM Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Cedra Advokatfirma AS avd. Oslo. Martineanineml

ADVOKAT KRISTIAN ROE har sluttet i Ernst & Young Advokatfirma AS i Tønsberg og begynt i Cedra Advokatfirma AS avd. Oslo.

ADVOKAT ASLAK STØEN har sluttet i RSM Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Cedra Advokatfirma AS avd. Oslo.

Oppfordring fra Høyesterett til advokatene: Snakk saktere!

Høyesterett har nylig oppdatert advokatveiledningen, et praktisk verktøy der advokater kan finne svar på spørsmål om alt fra anke og saksforberedelse til muntlige innlegg og presentasjon i skranken.

Veiledningens punkt 14.4, om tale- og fremføringsteknikk poengterer nå viktigheten av et rolig taletempo under prosedyren.

«Erfaring viser at et for høyt tempo kan svekke både formidlingen og innholdet, og presiseringen understreker derfor betydning

gen av god disponering av tiden», skriver Høyesterett.

Det er også innført tydeligere frister for innsendelse av disposisjoner og hjelpedokumenter. I tillegg er kravet om å ta med tilleggssutdrag på papir endret, og gjelder nå bare dersom det digitale utdraget lastes opp mindre enn 24 timer før ankeforhandlingen starter. Samtidig er kravet til bokmerker i de digitale utdragene konkretisert. Veiledningen er også oppdatert om fri sakførsel.

Justitiarius Toril Marie Øie og høyesterettsdommer Tonje Vang. Foto: Rizwana Yedicam, Høyesterett

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT		
	Fredrik Lilleaas Ellingsen Advokatfirmaet Selmer AS Oslo	
		Kyrre Width Kielland Ræder Bing Advokatfirma AS Oslo

NYINNMELDTE
Advokatfullmektiger
Aas Torgrim Stiegler Advokatfirma AS Bergen
Alvern Iselin Morewood Bjørnsen Advokatfirma AS Bryne
Amiand Irina Sentrumsadvokaten AS Bergen
Andersen Helle Roth Wikborg Rein Advokatfirma AS Bergen
Arnsen Kamilla Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Bakken Ane Bjørnarsdatter Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Cengiz Madelen Selin Elden Advokatfirma AS Stavanger
Drivenes Emma Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Tromsø
Egge Synne Johanna Advokatfirmaet Alver AS Lillehammer
Eriksen Frida Eline Grensen Advokater AS Halden
Ervik Pernille Advokatfirmaet Aider Legal AS avd. Stavanger Stavanger
Follesø Mikkel Andresen Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Fosheim Line Eivindsdotter Advokatfirmaet Dahle AS Fagernes
Foss Jørgen Schei Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Fossheim Hanna Daae Advokatfirmaet Kyrre ANS Bergen
Funnemark-Lindegard Emma Elden Advokatfirma AS Stavanger
Fåsen Petter Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS Oslo
Giertsen Joachim Havneraas Advokatfirmaet Aider Legal AS avd. Oslo Oslo
Gjerstad Adele Advokatfirmaet Hasle AS Tønsberg
Groth Victoria Advokatene Leiros & Olsen AS Tromsø
Grønnerud Karoline Kjølseth Advokatfirmaet Bull AS Oslo
Gunnes Elin Advokatfirmaet Wiersholm AS Trondheim
Hasselberg Rune Adnor Advokat AS Trondheim
Haukebø Helene Advokatfirma Eurojuris Nord AS Harstad
Haver Ingrid Advokatfirmaet Thommessen AS Stavanger
Hennig Lina Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Holskjær Viktor Kvalsvik Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS Drammen
Holst-Larsen Hans Herman Wikborg Rein Advokatfirma AS Oslo
Hvile Petter Aartun Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Oslo
Iden Oda Linnea Brekke Elden Advokatfirma AS - Bergen Bergen
Kittelsen Julian Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Kleppe Elsa Margaretha Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Kleppe Kristian Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Oslo
Kristiansen Birk Skogheim Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Langø Maren Eriksen Advokathuset Veland og Thingvold Stavanger
Lauknes Dina Advokatfirmaet Haagensen & Bakkeland AS Tromsø
Leganger Lars Erlend Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS Oslo
Lund Karoline Advokatfirmaet Økland & Co AS Lillestrøm
Lund Nanna Mowinckel Advokatfirmaet Hasle AS Tønsberg
Lynne Magnus Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo

Melland Selma Dorothea Persdatter Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Negård Julie Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Nesse Marie Myklatun Advokatfirmaet SjødinMeling AS Stavanger
Nielsen Andrine Advokatfirma Olafsen AS Drammen
Nilsen Mari Heikkilæ Angell Advokatfirma AS Bodø
Nord André Advokatfirmaet Hasle AS Tønsberg
Nore Daniel Advokatfirmaet Selmer AS Oslo
Obradovic Kristina Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Olsen Kristina Kalsås Advokatfirmaet Arntzen Grette AS Oslo
Olson Synne Alin Elden Advokatfirma AS - Bergen Bergen
Pedersen Rikke Ramstad Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Pedersen Wiktoria Advokatfirma Nierzwicki & Bluszek AS Oslo
Petersen Oda Mehlum Advokatfirmaet Arntzen Grette AS Oslo
Pinto Filip Advokatfirmaet Thommessen AS Bergen
Poulsson Aurora Advokatene Berg Ditlev-Simonsen AS Oslo
Prinos Isak Nikolaos Kjelsvik Advokatfirmaet HMZ & Co AS Oslo
Raanes Maja Regine Kvammen Dalan Advokatfirma AS Oslo
Rognes Frida Kvale Advokatfirma DA Oslo
Safi Marwa TP Advokatfirma DA Sandnes
Saga Anniken Advokat Lene Høivang Sandefjord
Sahafiha Armita Advokatfirmaet Wiersholm AS Oslo
Sandve Marthe Ryger Advokatfirma AS Stavanger Stavanger
Sitarz Paulina Jolanta Advokatfirmaet Thommessen AS Bergen
Slotterøy Petra Kristensen Advokatfirmaet Nicolaisen ANS Skjetten
Solberg Hanna Advokat Hans Henrik Pettersen AS Halden
Spilde Anna Karlsen Stiegler Advokatfirma AS Bergen
Steen Sander Meidell Wikborg Rein Advokatfirma AS Bergen
Strandenæs Line Camilla Advokatfirmaet SjødinMeling AS Stavanger
Svendsby Emily Advokatfirmaet Hjort AS Oslo
Sømme Sania Kastrup Ernst & Young Advokatfirma AS Oslo
Theodorsen Petter Advokatfirmaet Halvorsen & Co AS Lillestrøm
Thorsen Petter Advokatfirmaet Thommessen AS Oslo
Torvund Mille Sofie Sentrumsadvokaten AS Bergen
Vartdal Håvard Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS Oslo
Venli Vegard Venli Homestad Advokatfirma AS Holmestrand
Walby Johanna Gabrielle Advokatfirmaet Larsen & Co Kontordrift AS Oslo
Wiig Amanda Advokatfirmaet Thommessen AS Stavanger
Fullmektig hos internadvokat
Endre Simen Storebrand Livsforsikring AS Lysaker
Haugsjå Kristin Tandberg Kongsberg Defence & Aerospace AS Kongsberg
Jessen Filippa Helland HELP Forsikring AS Oslo
Vold Siri Hoff Storebrand Livsforsikring AS Lysaker
Fullmektig hos organisasjonsadvokat
Solheim Lise Delta Oslo
Westheim Ingrid Bondelagets Servicekontor AS Oslo
Internadvokat
Finnie Duncan DNO ASA Oslo
Madland Benedicthe Eiendomsmegler 1 Sør-Norge AS Stavanger
Simensen Marcus Vier Kongsberg Defence & Aerospace AS Kongsberg
Torgersen Åsne Hana Stiftelsen Antidoping Norge Oslo
Organisasjonsadvokat
Holgeid Madeleine NHO Sjøfart Oslo

Privatpraktiserende advokater
Dammann Isak Advokatfirmaet Sulland AS - avd. Fredrikstad Oslo
Gurandsrud Ole-Martin Advokatfirmaet Legalis AS Oslo
Lotfi Farid JO & PARTNERS AS Oslo
Maltun Didrik Magnussen Advokatfirmaet SGB AS Oslo
Sarr Sukai Kogstad Lunde & Co DA Advokatfirma MNA Oslo

GJENINNMELDTE
Advokatfullmektiger
Jensen Lisa Advokathuset Nord AS Finnsnes
Madsen Thea Advokatfirmaet Arntzen Grette AS Oslo
Sætersdal Albert Advokatfirmaet Bull AS Oslo
Internadvokat
Eike Sander Sporveien AS Oslo
Evju Linn Kristin Kongsberg Defence & Aerospace AS Kongsberg
Gjefsen Mari Aukrust Kongsberg Defence & Aerospace AS Kongsberg
Hjorth Cecilie Havila Service AS Fosnavåg
Nøstberg Marte Greftegreff If Skadeforsikring NUF Lysaker
Rana Dafina Norske tog AS Oslo
Steien Maja Helene Christiansen Oslo Pensjonsforsikring AS Oslo
Offentlig ansatt advokat
Gundersen Simen Asker kommune Røyken

Organisasjonsadvokat
Drageland Per Arve Abraham Norsk Sau og Geit Ås
Prahl-Larsen Olaf Kristian Hovedorganisasjonen Virke Oslo
Privatpraktiserende advokater
Bjerkestrand Elina Garberg Law.no Advokatfirma AS Bergen
Borgan Hedda Larsen Advokatfirmaet Larsen & Co Kontordrift AS Oslo
Buer Stein Sindre Aleksander Advokatfirmaet Tindved AS Stavanger
Engesmo Felix Tang Advokatfirmaet Haavind AS Oslo
Feiring Morten Heide Advokatfirmaet Lund & Co DA Oslo
Finne Torgeir Juliussen Advokatfirmaet Bull AS Oslo
Fredly Heidi Advokatfirmaet Wold & Co DA Molde
Hallingstad Alexander Aurex IP Advokat AS Oslo
Hoff Ole-Petter Grythe Advokat Ole- Petter G. Hoff AS Bergen
Lillestøl Christoffer Naustvåg CNL Advokat AS Stord
Lindevik Ida Katrine Sørlandsadvokatene DA Kristiansand S
Norum Kenneth Wikborg Rein Advokatfirma AS Oslo
Støle Erik Advokatfirmaet Støle AS Rådal

MEDLEMMER SOM HAR ENDRET STATUS
Fra aktiv til pensjonist
Bentestuen Kjell Kristiansand
Berg Morten Hafrsfjord
Pekeberg Gjermund Eidsvoll
Tollefsen Jan Trygve Tolvsrød

ANNONSE

Kapital Jus

Kapital Jus tilbyr et unikt annonsemiljø som når både beslutningstakere i næringslivet og advokater. Med relevant journalistikk innen jus, finans, skatt og andre aktuelle temaer, gir magasinet en attraktiv arena for profilering av juridiske tjenester og kompetanse.

I tillegg tilbyr vi digitale flater som treffer en engasjert målgruppe med stor interesse for jus.

Utgivelser 2026:
2. oktober

Kontakt Åsa Iversen
+47 481 97 496 // aasa.iversen@hegnar.no

Kapital

I denne spalten tar vi pulsen på advokathverdagen landet rundt.

Sandnessjøen

DOMSTOL: Helgeland tingrett, med rettssteder i Sandnessjøen, Mo i Rana og Brønnøysund

ANTALL ADVOKATKONTORER: 2

TREKKPLASTER: Helgelandskystens storslåtte natur, festivaler, historie og kultur. «Her er du mellom De Syv Søstre, Høvdingsetet på Sandnes, padleparadiset Herøy, Petter Dass-museet og sykkeløya Dønna», frister Visit Helgeland. Konserter hele sommeren under «Havna på kaia».

LOKALE DELIKATESSER: Bokna-fisk, kamskjell og skalldyr, røket laks, tang- og taresnacks, tørrfisk.

Sandnessjøen beholdt sykehuset, beholder innbyggerne og prøver å tiltrekke seg flere. Herfra har du utsikt til den 1010 meter høye Kvasstinden — den mest krevende å komme opp på av toppene i De Syv Søstre — og i sentrum finner du advokatfirmaet Kvasstind.

Det er firmaet som gir ekstra plass til kulturopplevelsene — fra billedkunst til musikk — og som fikk justisministeren til å klippe snoren da selskapets nye lokaler ble åpnet for to år siden.

Her er Emil André Krogh en av seks advokater og advokatfullmektiger. I tillegg til å arbeide mye med fast eiendom er han nå fast forsvarer i Helgeland tingrett og Hålogaland lagmannsrett.

Sandnessjøen er blant de få stedene på Helgeland som har relativt stabil utvikling i befolkningen. Alstahaug kommune peker på verkstedindustri, skipsbygging, oljeforsyningsbase, havbruk, landbruk og handel som viktige deler av næringslivet.

Sandnessjøen er viktig som baseby for oljeaktivitet, og mange bedrifter har spesialisert seg på skreddersydde leveranser til produsenter av olje og gass.

Etter mange års strid om lokalisering har Helgeland nå to akuttsykehus, men med hovedsykehus i Sandnessjøen. Derimot er det Mo i Rana, drøye halvannen time unna med bil, som får den nye storflyplassen for Helgeland som åpner neste år.

– Hva er den største utfordringen ved å jobbe som advokat i Sandnessjøen?

– Jeg synes ikke det er noen stor utfordring så lenge man er åpen og forsøker å jobbe hardt. Da har man de samme mulighetene og det samme potensialet som enhver annen advokat.

– Og det morsomste?

– Vi er nærmere klientene og det som er grunnlaget for advokatgjerningen. De har en dør som de kan ringe på når det

Straffeprosessloven bør endres slik at flere får forsvarer tidligere, oppfordrer Emil André Krogh. Han drømmer også om et prosessrisiko-verktøy som viser hvilken side som står sterkest, etter modell av NRKs sjakk-pil.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

er spørsmål om juridiske råd — de kan komme med det litt mer spontane spørsmålet. Det blir rett og slett variasjon. Jeg tror nok det er det som både trakk meg hit og som gjør at det fortsatt er svært givende å være her.

– Kan du trekke frem en utviklingstrend som preger kontoret ditt nå?

– Jeg har jobbet her i åtte år, og i løpet av den tiden har behovet for spesialisering blitt tydeligere. Skal vi være konkurransedyktige, må hver enkelt advokat ha grundig kunnskap om sine fagområder. Et stadig mer opplyst samfunn gjør informasjon lettere tilgjengelig, og det setter større krav til den enkelte advokat.

– Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?

– Jeg har hatt flere store saker innenfor strafferetten, både med tvungent psykisk helsevern, sedelighetssaker og saker der barn har vært involvert. Men fra det siste året kan jeg trekke frem at jeg var en av mange her på kontoret som var involvert i et prosjekt knyttet til et større eiendomsmeglingsforetak.

Fokuset lå på compliance og å skape en driftssikker etterlevelse. Vi var flere advokater som daglig i ett år var involvert i det meste av driften med råd og anbefalinger, og det endte med et godt resultat.

– Hvilken sak har du lært mest av i karrieren din?

– Eiendomsmeglingsjussen er jo ikke noe som ligger veldig langt fremme i jussutdannelsen. Det at vi har jobbet så mye med eiendomsmeglingsjuss for ulike foretak, samt det jeg gjør gjennom å være medhjelper i tingretten og oppgjørsadvokat, er nok det jeg har lært mest av.

– Hvilken lov bør endres fortest mulig, og hvorfor?

Variasjon og det å være tett på klientene gjør at Emil André Krogh trives i Sandnessjøen.

Tidligere justisminister Emile E. Mehl åpnet Kvasstinds nye lokaler i juni 2024. Foto: Nina Schmidt

NAVN: Emil André Krogh
ALDER: 32 år
STILLING: Ansatt advokat i Advokatfirmaet Kvasstind
SPESIALITET: Strafferett og fast eiendom – eiendomsmeglingsjuss og eiendomsmeglingstjenester
SKREV MASTEROPPGAVE OM: Vernet om privatlivet for kjente personer
FAMILIE: Forlovet
BOSTED: Sandnessjøen.
OPPRINNELIG FRA: Malvik i Trøndelag

– Straffeprosesslovens §100, 2. ledd. Det er sekkeposten som blir brukt om oppnevning av forsvarer under etterforskning. Fornærmede og andre har nærmere bestemmelser som gir rett til bistandsadvokat, mens tiltalte er prisgitt en skjønnsmessig vurdering hos domstolen eller påtalemakten. Jeg har opplevd flere ganger at det er saker der forsvarer burde og skulle ha vært inne på et tidligere tidspunkt for å veilede tiltalte. Det er veldig viktig å ta inn over seg at møtet med rettsstaten, og møtet med en stadig mer avansert politietat, kan være overveldende for en mistenkt. Vi burde hatt det mer kategorisert og forutsigbart, på linje med bistandsadvokat-siden.

– Hva er bra og ikke fullt så bra med den nye advokatloven?

– Jeg er tilhenger av at prinsipper blir kodifisert og kommer ned på papiret. Samtidig opplever jeg ikke noen betydelige endringer i mitt virke. Advokatloven er såpass fersk at vi ikke har sett de helt store utslagene ennå. Jeg synes på generelt grunnlag at det er bra at vi har fått en slik lov.

– Bruker du eller kontoret ditt kunstig intelligens i arbeidet?

– Ja, vi bruker flere KI-motorer, hovedsakelig Saga AI. Vi var et av de første kontorene på landsbasis som hadde det og som fikk rettsdata integrert i Saga AI. Jeg ser absolutt behovet for

KI. Det er den veien det går. Både for å være konkurranse-dyktig overfor andre firmaer og for å få presise råd. KI er dessuten blitt allemannseie, og da er det viktig at forstår alle vi møter på de samme premissene.

– Hva ville vært et teknologisk drømmeverktøy for deg som advokat?

– Hvis det ikke er noen begrensninger, så kunne jeg ha tenkt meg en prosessrisiko-pil lik den de har på sjakksendingene på NRK. En datamaskin som kan gjennomgå det vi har i sanntid og gjøre en prosessrisikovurdering. Så gir pilen et utslag til en av sidene eller står helt likt for å kunne vise prosessrisikoen både til klient og for så vidt også til motpart. Jeg tror nok de fleste advokatene har en slik nål «innebygd», men en slik maskin ville kunne bidra til en mer realistisk vurdering av både egne og andres standpunkt. Da tror jeg vi raskere ville blitt mer løsningsfokuserte.

– Hvem er ditt faglige forbilde?

– Arne Johansen, som var min prinsipal og er min leder og en god kollega. Arne er en veldig god advokat med kreative og pragmatiske løsninger, ser saken veldig fort og har et skarpt øye for å utfordre det tradisjonelle innen jussen. Verdienne og tankene hans har jeg forsøkt å lære meg og ta med meg videre, og de har forsterket synet mitt på advokatgjerningen. •

Showmannen fra nord

– På 90-tallet fikk jeg tilbakemelding fra en i publikum som mente jeg var en dårlig vokalist, men en god entertainer. Det har jeg forholdt meg til siden.

TEKST: THEA N. DAHL

I retten er han spesialist, men i kulturlivet er han generalist. Eller «altetende» som Hallvard Østgård beskriver det selv. – Jeg mener kultur nærmest er det meste som underholder et menneske. For meg er kultur ikke bare konsert, bøker eller teater. Det er også en fotballkamp, en kafé jeg vil besøke eller en pølse jeg ikke har smakt før. For meg er det også kultur å kjøre på en nasjonal turistvei stappet med kulturminner, forklarer han.

Hallvard Østgård er en engasjert fyr. I en årrekke satt han i Advokatforeningens hovedstyre, samt i ulike lovutvalg. Til daglig arbeider han i advokatfirmaet Østgård i Tromsø sammen med blant annet sin bror, Brynjar Østgård og datteren Tonje. I tillegg er han selve frontfiguren i bandet Cirka Doffen på 39. året.

Med bandet har han både varmet opp for Bryan Adams og spilt på Rockefeller i Oslo. Tilsynelatende spiller gruppen kronisk for fulle hus, ifølge lokalpressen. iTromsø beskriver gjengen som «Udødelige feststemte amatører». Å omtale seg selv som vokalist, vil Østgård derimot ikke. – Jeg opptrer. Jeg liker å lage show. Vi er 12 mann som spiller funk, soul og jazzrock fra både 70-, 80- og 90-tallet, noe som krever litt mer enn bare å synge.

– Kan du anbefale en aktuell kulturopplevelse som våre lesere bør få med seg?

– Jeg var på Zimmermann-konsert i fjor høst. Fruen og jeg var de eneste i publikum over førti år. Zimmermann er utrolig god til å skape stemning og opplevelse, og det var gode, fengende låter. For et voksent publikum er han ikke veldig kjent. Det er en urett, slår Østgård fast og anbefaler å lete opp en Zimmermann-konsert. – Jeg vil også tipse lokalt om det nye showet til Finn Arve Sørbøe, «Flygel eller fesk». Han er en av Norges beste komikere, utenfor Nord-Norge.

– Hva gjør sterkest inntrykk på deg – bildekunst, musikk, litteratur, film eller teater?

– Jeg har fulgt «71 grader nord» helt fra første sesong. Det er «jævlig bra».

Musikktips: Zimmermann er utrolig god til å skape stemning og opplevelse.

– Det kan være mange ting som vekker følelser. Jeg kan bli berørt av alt fra fotballkamp til sceneartister og teater. Det handler om kommunikasjon, formidling og «connection». Det smitter særlig når du ser at det betyr noe for utøveren.

– Hva er din favoritt-serie(r) på TV / streaming for tiden?

– Jeg har fulgt «71 grader nord» helt fra første sesong. Det er «jævlig bra». Det er lite intriger og dramatisk, og sinnssykt mange kule turer som jeg noterer ned, svarer Østgård.

– For tiden ser jeg også på «Risk», hvor Nils Wærstad og Ronny Kristoffersen besøker ildsjeler og gründere rundt

HVEM: Hallvard Østgård
TITTEL: Advokat og partner
ARBEIDSTED: Advokatfirmaet Østgård, Tromsø
ALDER: 60
SIVIL STATUS: Gift, tre barn
SPESIALISERING: Fiskeri, havnejuss og prosedyre

i Norge. Serien presenterer så mange flotte og fargerike mennesker. Jeg liker underholdning som gir optimisme, pågangsmot og inspirasjon. Dokumentarserien «Nasjonale turistvegar» er også blant dem. Det er mange skjulte perler man kan besøke.

– Hvem vil du utfordre som neste advokat ut?

– Jeg utfordrer Arild Dyngeland. Vi satt sammen i Advokatforeningens hovedstyre i fire år. Han er en sabla flott fyr og en sabla flink advokat. Vi er spesielt like på særlig én ting: Vi har meningers mot, og begge tåler godt å representere mindretallet – selv om vi kanskje blir stemt ned. •

Uke	KLAGER FOR BRUDD PÅ RGA			KLAGE PÅ SALÆR				Antall saker
	Frifunnet	Avvist	Ilagt kritikk	Frifunnet	Avvist	Salær nedsettes	Må tilbakebetale	
26	4	4	3	1	1	3	3	12
27	11	5	1	3	2			17
28	2	6		1	2			8
29, 30, 31	6		1	2		1		7
32								0
33, 34	22	10	5	6	5	2	2	38
35	6	2	4	2	2	1		12
Totalt i perioden	51	27	14	15	12	7	5	94

94 klager på advokater i sommer – 51 frifunnet

14 advokater ble felt for brudd på Regler for god advokatskikk, og sju fikk salæret nedsatt. Her er utdrag fra noen av sakene.

TEKST: NINA SCHMIDT

Sak 23746

Tok bilder av parkert bil for å sikre bevis

Advokaten bistod et borettslag i en tvist om en andelseier faktisk bodde i leiligheten han eier, eller om han leide den ut ulovlig. Advokaten ble anklaget av motpart for personforfølgelse og overvåkning.

«Klager opplever å være utsatt for personforfølgelse og skjult overvåkning, og at advokatens opptreden har bidratt til å eskalere konflikten. Advokaten har over tid observert og fotografert klagers bil ved gjentatte passeringer av klagers kjærestes eiendom. Bildene anses å ha lav bevisverdi og står ikke i rimelig forhold til belastningen for klager og klagers familie», anfører klager.

Advokaten skriver i tilsvaret at advokatens klient mente å ha en lang rekke bevis for at klager ikke bodde i leiligheten, blant annet videoopptak fra borettslagets kameraovervåkning av fellesarealer.

Innledningsvis i sin vurdering, skriver Advokatnemnda at det i utgangspunktet skal mye til for å bli felt for brudd på punkt 1.3 i RGA ved klager fra andre enn klienten, særlig gjelder dette klage fra motparten. «Det kreves at det foreligger kvalifisert klanderverdig opptreden», skriver nemnda.

Advokatnemnda mener at en advokat må ha betydelig handlingsrom for å sikre bevis, og frifinner advokaten.

Sak 23316

Må tilbakebetale 307.000 kroner

Advokaten visste at klienten slet økonomisk og måtte låne penger med pant i egen bolig for å betale advokatregningene, men orienterte ikke tilstrekkelig om prosessrisikoen og kostnadsnivået, mener Advokatnemnda.

To søstre engasjerte advokaten til å ivareta deres interesser i et arveoppgjør etter faren. Faren hadde skrevet tre testamenter. I ett av disse ble farens samboer tilgodesett med femti prosent av hans bolig. Søstrene mente dette var ugyldig.

Saken gikk til tingretten, der søstre tapte. De ble sittende igjen med en advokatregning på nærmere 1,37 millioner kroner.

At klientens bolig stilles som sikkerhet, gir advokaten en særskilt foranledning til å orientere om de samlede kostnadenes størrelse og forholdet til prosessrisikoen, mener nemnda. Den viser til at det ikke er dokumentert noen nærmere prosessrisikovurdering eller noen orientering om samlede kostnader fra advokatens side.

«Klager har imidlertid fremholdt at advokaten uttalte at klientene hadde en «sterk sak», noe som ikke synes bestridt. Samtidig fikk klientene ikke medhold i domstolsbehandlingen.»

Nemnda viser også til at tvistespørsmålet ikke var spesielt komplisert. Advokaten ble dømt til å tilbakebetale 307016 kroner.

Sak 24090

Sa ikke fra om ny jobb

En advokat er ilagt kritikk for brudd på RGA punkt 3.2.1 om interessekonflikt fordi han varslet klienten for sent om at han hadde sagt opp for å begynne i ny jobb hos motpartens advokat.

I sin vurdering drøfter nemnda om advokaten burde fratrådt oppdraget da han innledet en ansettelsesprosess med motparts advokatfirma.

På hvilket tidspunkt interessekonflikt oppstår i en slik prosess, er ikke direkte behandlet i nemndspraksis, skriver nemnda.

At skjæringstidspunktet skal settes til tidspunktet der søknaden er sendt, vil være svært uheldig for advokaten, i og med at klienten da vil varsles før arbeidsgiver, påpeker Advokatnemnda.

«Videre er tilknytningen til en potensiell ny arbeidsgiver på dette stadiet så løs at risikoen for interessekonflikt anses å være akseptabel.» Nemnda setter skjæringstidspunktet til tidspunktet for oppsigelsen.

Klageren har fortalt at hun delte sensitiv informasjon to uker etter oppsigelsestidspunktet, noe advokaten ikke har imøtegått. Om sensitiv informasjon ble delt eller ikke, er ikke avgjørende, mener nemnda.

Den legger derimot vekt på at det tok drøye to uker fra oppsigelsen var et faktum, til klienten ble orientert om den fremtidige interessekonflikten. Ved denne forsinkelsen har advokaten brutt RGA, mener nemnda.

Den svenske barneboksforfatterinne Astrid Lindgren om skatt

Med det danske Advokatbladet (nr. 9/1976) som kilde, siterer vi:

Det vil være bekendt, at børnebogsforfatterinden Astrid Lindgren, mor til Pippi Langstrømpe, Emil fra Lønneberg og andre verdensberømtheder, har skrevet et protestæventyr «Pomperipossa i Monismanien» i protest mod, at hun skal betale 102 % af sin indkomst i skat.

Vi citerer 2 afsnit fra det efterhånden i hele Norden bekendte æventyr:

«Vet du om att i år är din marginalskatt 102 %?»
«Du pratar», sa Pomperipossa. «Så många procent finns ju inte!»

«Det var mycket hon hann tänka, där hon satt. Det fanns

andra egne företagare än hon själv. Det fanns exempelvis läkare och tandläkare och advokater i Monismanien, och de hade nog snabbt räknat ut att ju mer de arbetade, dess mindre förtjänade de och hade därför bestämt sej för att ge fullständig fan i minismanernas gallstenar och värkande oxeltänder och husaffärer atminstone en två, tre, fyra, fem dar i veckan. Det måste vara därför som monismanerna nu hade fått det kämpigt värre, när de fick ont i magen eller hade tandvärk eller behövde advokat för att köpa sej något gammalt hus med mycket skulder på, vilket var bästa sättet, hadde Pomperipossa hört, om man ville ha ned sine procent från 102 til nästan ingenting.»

Norsk Advokatblad, nr. 6 / 1976

Standard	Alle slags	Måle-	Likevel	Beviset
Regel	Fuglen	stokkene		Glose
Bedrift				
§	Kjølig			
	Anfall			
				Gjen-
				tagelse
Ytre lag				Ordne
Kvinne-				Pro-
navn				nomen
Land	Bartre			
	Uttrekk			
		Forskn.-		
		institutt		
Harpiks		Selv-		
Forskn.-				Edel-
institutt				gass
		Spille-		
		jobb		
		Finnes		
Høyde-				Be-
linje				trakte
Avtalen				

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.
Send løsningen til **redaksjonen@advokatbladet.no** innen **09. oktober**.
Vinner i nr. 3/26 var Matti Hegseth, Trondheim.
VI GRATULERER!
Løsningsordet var **OVERSKJØNN**.

Annonseinformasjon

31.000 lesere print
(Tall fra Kantar, 2025)

280.000 sidevisninger nett

Annonsestørrelser Priser

1/1 side 210x280 29150 kr

1/2 side 193x123 21550 kr

1/4 side 193x58/92x125 13.7500 kr

Se vår MEDIEFOLDER på advokatbladet.no/annonser

Ønsker du å annonsere?

Kontakt vår annonsesælger
Markus Andresen
Mobil 919 03 289
markus@salgsfabrikken.no

Advokatbladet stilling
Advokat- og juristbransjens
egen jobbportal

Sosiale medier

Iselin Nybø • 2.
Advokat/partner i Schjødt.
2 d •

Tidligere ... [Knytt kontakt](#)

Bordkortet knabbet jeg etter en middag på Akershus slott for å ha i minneboken. Synden ble tilstått ganske raskt, til hjertelig latter fra kongen 🍷😄 I etterkant ble det både flere middager og flere minner om en konge som jobbet utrettelig for sitt land og sitt folk. Sorgen er stor, men takknemligheten er større 🍷

Tidligere næringsminister, nå Schjødt-advokat Iselin Nybø røper et lite tyveri.

John Christian Elden
19. aug. •

Gratulerer til Heidi og oss seere 🍷

vg.no
Heidi Reisvang blir ekspert i «Åsted Norge»

👍 329 💬 21 ➦

Sjefen er fornøyd med at advokat Heidi Reisvang går til skjermen.

Brynjar Østgård
August 19 at 12:25 PM •

Jeg får snakke for det juridiske studium: Obligatoriske masteroppgaver samt hjemmeeksamener skulle aldri vært innført. De er unødvendige som eksamensform for å avklare den juridiske eksamenskandidats faglige kvalifikasjoner og nivå. Det har i alle år siden disse ble innført vært ille nok med faren for "gode innspill" fra omgivelsene, for de som er så "heldige" å ha juridiske miljøer rundt seg på hjemmebane, i familien osv. Med introduksjonen av kunstig intelligens er tilstanden forverret med flergangen. Vekk med disse eksamensformene! Kun tradisjonell skoleeksamen, kombinert med muntlig eksamen. En velprøvet og solid eksamensform. See less

Bjørn Vassnes
August 19 at 10:07 AM •

Fritt fram for juksebakere? Akademia i trøbbel.

Tromsø-advokat Brynjar Østgaard har aldri synes at hjemmeeksamen har vært en god idé.

Olle Nohlin • 2.
Lawyer / Problem solver / Partner at Matrix Advokater
15 t •

[Knytt kontakt](#)

Fra dagens enstemmige frifinnelse i Agder Lagmannsrett.

Kunne kanskje fakturert politiet for at jeg selv måtte stå for etterforskningen:

«Til bevissituasjonen for øvrig bemerkes at saken fremstår som mangelfullt etterforsket fra politiets side. Det har fått betydning for beviskvaliteten. Vitneforklaringer fra de som var på utestedet sammen med tiltalte og fornærmede er ikke sikret. Tiltalte ble først avhørt av politiet 20. august 2025, to og en halv måned etter hendelsene. Fornærmede ble avhørt per telefon 5. juni 2025. Tiltaltes tre venner ble ført som vitner for lagmannsretten. Ingen av dem har vært avhørt av politiet. Fornærmedes kjæreste og deres bekjente er ikke avhørt på noe tidspunkt. En ordensvakt som observerte det som skjedde og tok hånd om tiltalte i etterkant, ble avhørt per telefon tre måneder etter hendelsen. Politiet synes ikke å ha foretatt noen grundig analyse av overvåkningsvideoene. Det er ikke fremlagt politirapport eller ført vitnebevis fra gjennomgangen. Forsvareren har på eget initiativ gjort en omfattende gjennomgang i forbindelse med anken.»

Agder lagmannsrett var ikke videre imponert over politiets etterforskning i en sak. Forsvarer Olle Nohlin endte opp med å gjøre jobben selv.

Jon Wessel-Aas
58 min •

Det er en uting - uansett «anledning» - at statsmakter seg imellom blir enige om og/eller oppfordrer det sivile samfunn til å la være å holde i gang en opplyst og informert offentlig diskusjon i en kortere eller lengre periode.

👍 52 💬 2 ➦

Mange er uenige i «borgfreden»; den selvpålagte pausen de politiske partiene påla seg selv etter kong Haralds død. Også Advokatforeningens tidligere leder, Jon Wessel-Aass

signant.no

DETTE ER IKKE FOR DEG

Med mindre du har behov for elektronisk signering

Med mindre du trenger kundekontroll & KYC

Med mindre du ser etter virksomhetssignering

Med mindre du ønsker signeringsmagi

*for mer
info*

